

GAZETA miesięcznik GDAŃSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO

AMIG

ISSN 1506-9745

Rok 28

Lipiec 2018

nr 7 (331)

Pierwszy Profesor Honorowy
Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego
prof. Wiesław Makarewicz

Porozumienie GUMed z WSSE

Prof. Marcin Gruchała, rektor GUMed i **Tomasz Augustyniak**, dyrektor Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Gdańsku podpisali 7 czerwca br. porozumienie o współpracy. Wspólne działania dotyczyć będą popularyzowania informacji, postaw i zachowań prozdrowotnych, jak również wymiany doświadczeń, materiałów informacyjnych i szkoleniowych z obszaru zdrowia publicznego. Ponadto strony deklarują chęć podejmowania wspólnych przedsięwzięć, szczególnie tych, które mieszczą się w ramach realizacji Narodowego Programu Zdrowia. ■

Pracownicy Uczelni pomogli dzięki integracji

Tysiąc dwieście dwadzieścia zł udało się zebrać podczas Pikniku integracyjnego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, który odbył się 22 czerwca br. na parkingu przed Atheneum Gedanense Novum. Zebrana kwota zostanie przeznaczona na zakup sprzętu dla małych pacjentów przebywających pod opieką Katedry i Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii GUMed. Dzieci otrzymają także zabawki przyniesione przez pracowników. – Cieszę się, że nasze spotkanie było nie tylko okazją do dobrej zabawy, ale że w ramach Pikniku udało nam się połączyć przyjemne z pożytecznym – mówi rektor GUMed prof. Marcin Gruchała. – Dziękuję wszystkim pracownikom za zyczliwość i wsparcie tej szczytnej inicjatywy. Jestem przekonany, że dzięki ich pomocy pobyt najmłodszych pacjentów w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym stanie się nieco przyjemniejszy i choć na chwilę zapomną o trudach choroby. Podczas imprezy zagrali Łukasz Reks i Dorota Theisebach z zespołami. ■

W numerze m.in.

■ Piękny jubileusz – 25 urodziny MWB	4
■ Supertalent w Medycynie	6
■ Pionierski zabieg kardiologiczny	7
■ Nagroda PAN dla naszego naukowca	7
■ Prof. Kaliszan członkiem czynnym PAU	8
■ Nowatorska formuła – studenci dla studentów	9
■ <i>Superhelisa 2018</i>	10
■ O internie nad Motławą	11
■ Studenci GUMed najlepsi w <i>Scapula Aurea 2018</i>	12
■ Sukces młodych dermatologów	13
■ Młodzi adepci kardiologii obradowali w Gdańsku	13
■ Dzień z NAWA w Gdańsku	14
■ O medycynie hiperbarycznej w Gdyni	15
■ Stomatolodzy z I Nagrodą na Sympozjum w Międzyzdrojach	16
■ Inteligentne łóżka dla małych pacjentów	16
■ 70 lat gdańskiej stomatologii	17
■ Nagrody POLSTIM 2018	17
■ Brukselskie reminiscencje	18
■ Gwiazdy w Ameryce	20
■ <i>Zdolni z Pomorza</i> w Uczelni	21
■ 25 lat nauczania o żywieniu klinicznym w naszej Uczelni	22
■ Nagroda dla prof. A. Szutowicza	23
■ <i>In memoriam</i> : Maria Kusztejko	24
■ Konferencja nauczycieli chemii	25
■ Tajemnice z muzealnej półki	26
■ Jak bezpiecznie korzystać ze słońca?	27
■ Sylwetki nowych profesorów tytularnych: prof. Paweł Michał Kozłowski	28
■ Lasy pod okiem naszego naukowca	31
■ „Kliniczna” we wspomnieniach byłych pracowników	32
■ Studenci w Graz	34
■ Doktoranci przedstawili swoje prace	35
■ Teraźniejszość i przyszłość otolaryngologii w Uczelni	36
■ Złote Czepki rozdane	40
■ Debata onkologiczna o raku jelita grubego	41
■ O etykietach na produktach	43
■ Złote Gody z medycyną	44
■ Moje wspomnienie o Profesorze Wajdzie	46
■ Lekarze GUMed na <i>Annual European Congress of Rheumatology</i>	47
■ Po raz trzeci na kongresie w Australii	47
■ 3miasto dla Mam	48

Tablica pamiątkowa Honorowych Profesorów

Prof. Wiesław Makarewicz jako pierwszy został wyróżniony godnością Honorowego Profesora Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Odsłonięcie tablicy pamiątkowej z nazwiskiem Profesora odbyło się 25 czerwca br. w Atheneum Gedanense Novum. Prof. Wiesław Makarewicz to rektor AMG w latach 1999-2005, pierwszy dziekan Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i GUMed oraz wieloletni redaktor naczelny *Gazety AMG*.

Gdański Uniwersytet Medyczny od tego roku w sposób szczególny może wyróżnić swoich pracowników w uznaniu ich wybitnego dorobku naukowego lub zasług dla rozwoju Uczelni. Dedykowany jest temu nowy tytuł *Aesculapius Gedanensis/Honorowy Profesor Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego* uchwalony decyzją Senatu GUMed na posiedzeniu, które odbyło się 26 lutego br. Prawo do zgłoszenia kandydatów mają rady wydziału, a regulamin przyznawana godności dostępny jest w serwisie extranetowym. Podobne wyróżnienie istniało na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie, z którego tradycji czerpie Gdański Uniwersytet Medyczny. ■

GAZETA AMG

Redaguje zespół:

Redaktor naczelny: Bolesław Rutkowski

Zastępca redaktora naczelnego: Wiesław Makarewicz

Joanna Śliwińska, Jolanta Świerczyńska-Krok

Współpraca: Sylwia Scisłowska, fot. Zbigniew Wszeborowski

Adres redakcji: *Gazeta AMG*: Biblioteka Główna GUMed, Gdańsk, ul. Dębinki 1, tel. 58 349 11 63 e-mail: gazeta@gumed.edu.pl; www: <http://www.gazeta.gumed.edu.pl>. Nakład 700 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo niewykorzystania materiałów niezamówionych, a także prawo do skracania i adiacji tekstów oraz zmiany ich tytułów. Wyrażane opinie są poglądami autorów i nie zawsze odzwierciedlają stanowisko redakcji oraz władz Uczelni.

Opracowanie wydawnicze i druk:

VM Media Sp. z o.o. VM Group spółka komandytowa, Grupa Via Medica, ul. Świętokrzyska 73, 80-180 Gdańsk. www.viamedica.pl, tel. 58 320 94 94, faks 58 320 94 60

Redaktor prowadzący: Joanna Ginter

Opracowanie graficzne: Jacek Rembowski

Warunki prenumeraty:

Cena rocznej prenumeraty krajowej wynosi 36 zł; w rocznej prenumeracie zagranicznej – 36 USD, pojedynczy numer – 3 USD. Należność za prenumeratę należy wpłacać na konto Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego z dopiskiem: prenumerata „Gazety AMG”: Bank Zachodni WBK S.A. Oddz. Gdańsk 76 10901098 0000 0000 0901 5327

Piękny jubileusz – 25 urodziny MWB

Uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii Uniwersytetu Gdańskiego i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego (MWB) poświęcone obchodom 25 rocznicy powstania Wydziału odbyło się 6 czerwca 2018 r. Uroczystość otworzył dziekan Wydziału prof. Igor Konieczny, witając przybyłych gości: rektorów macierzystych uczelni, rektorów seniorów i prorektorów obu uczelni, dziekanów i prodziekanów wydziałów UG i innych uczelni w Polsce. Obecni też byli przedstawiciele władz miasta i województwa: wiceprezydent Gdańska Aleksandra Dulciewicz oraz dyrektor departamentu ds. rozwoju i przedsiębiorczości Adam Mikołajczyk. Wśród zaproszonych osób znaleźli się również przedstawiciele instytutów naukowych, przedsiębiorstw i biznesu oraz osoby niegdyś blisko związane z Wydziałem: profesorowie: Alina Taylor, Barbara Lipińska, Maciej Żylicz i Grzegorz Węgrzyn, a także członkowie Rady Wydziału, pracownicy, doktoranci i studenci.

Na początku uroczystości głos zabrali dziekani Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i GUMed poprzed-

nich kadencji. Wystąpienia rozpoczął pierwszy dziekan (kadencja 1993-1999), prorektor i rektor Akademii Medycznej w Gdańsku prof. Wiesław Makarewicz, który opowiedział o kulisach tworzenia Wydziału. Przypomniął sylwetki prof. Anny Podhajskiej, prof. Karola Taylora i prof. Waława Szybalskiego, głównych inicjatorów powstania Wydziału, a także wspomniął o roli ówczesnych rektorów: prof. Zbigniewa Grzonki (Uniwersytetu Gdańskiego) oraz prof. Stefana Angielskiego (Akademii Medycznej w Gdańsku). Podkreślił także, że od początku istnienia Wydziału ważną rolę odgrywało jak najszybsze włączenie studentów w badania naukowe prowadzone na obu uczelniach macierzystych. Drugi dziekan Wydziału (kadencja 1999-2005) prof. Jacek Bigda mówił o roli współpracy międzynarodowej w naukowym i dydaktycznym rozwoju oraz wprowadzaniu nowych programów dydaktycznych. Trzeci dziekan (kadencja 2005-2012) prof. Ewa Łojkowska wspominała, że dużym wyzwaniem było dla niej utrzymanie wysokiej pozycji oraz dalszy rozwój naukowy i dydaktyczny Wydziału. W swoim wystąpieniu podkreśliła również ważną rolę kobiet w nauce. Jako ostatni zabrał głos obecny dziekan Wydziału prof. Igor Konieczny. Powiedział o osiągnięciach ostatnich lat, o prowadzonych badaniach naukowych, realizowanych projektach, a także o strukturze organizacyjnej Wydziału. Zaznaczył, że „międzyuczelnianość” stanowi o wyjątkowym charakterze jednostki, który pozwala korzystać zarówno z infrastruktury, jak i wiedzy obu uczelni, prowadzić studia oraz badania naukowe w oparciu o doświadczenie UG i GUMed. Wysoka pozycja naukowa Wydziału oraz osiągnięcia w zakresie dydaktyki nie byłyby możliwe bez wyjątkowej pracy wszystkich pracowników, doktorantów i studentów, a także nieustannego wsparcia władz rektorskich obu uczelni. Dziekan podziękował władzom Uczelni, w tym wszystkim dotychczasowym Rektorom i Senatowi Uniwersytetu Gdańskiego

i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego za przychylność w podejmowaniu decyzji dotyczących Wydziału.

Rektor UG prof. Jerzy Gwizdała uwypuklił znaczącą pozycję Wydziału, jego wyjątkowość zarówno pod względem organizacyjnym, jak i prowadzonych badań naukowych i dydaktyki. Rektor GUMed prof. Marcin Gruchała podkreślił z kolei znaczenie Wydziału dla Uczelni, serdecznie pogratulował Dziekanowi, pracownikom i studentom wysokiej pozycji naukowej i dydaktycznej oraz zwrócił uwagę na ważną rolę kontynuacji współpracy pomiędzy obiema uczelniami.

W dalszej części uroczystości pierwszemu dziekanowi **prof. Wiesławowi Makarewiczowi**, w uznaniu za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne, wręczono godność Profesora Honorowego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Złoty Medal Uniwersytetu Gdańskiego.

W kolejnej części posiedzenia głos zabrali przybyli goście. Jako pierwsza wystąpiła wiceprezydent Aleksandra Dulciewicz, która w uznaniu za zasługi i osiągnięcia wręczyła prof. Makarewiczowi Medal Prezydenta Miasta Gdańska. Następnie wystąpili: prezes Fundacji na rzecz Nauki Polskiej prof. Maciej Żylicz, kierownik Instytutu Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk prof. Tomasz Twardowski, były prorektor UG i były prodziekan MWB prof. Grzegorz Węgrzyn, dziekan Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Śląskiego prof. Zofia Piotrowska-Seget, dziekan Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego prof. Agnieszka

Mostowska oraz prodziekan Wydziału Biologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza prof. Agnieszka Ludwików.

Na koniec, po krótkim koncercie Akademickiego Chóru Uniwersytetu Gdańskiego, dziekan Konieczny zamknął uroczyste posiedzenie Rady Wydziału i zaprosił wszystkich na poczęstunek, chwilę rozmowy oraz zwiedzanie nowego budynku. ■

Prof. Makarewicz z żoną Grażyną

Profesor Wiesław Antoni Makarewicz, urodzony w Wilnie, zamieszkuje w Gdańsku od września 1945 r. Maturę uzyskał w I Gimnazjum i Liceum w Gdańsku w 1953 r. Podjął studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku, gdzie uzyskał dyplom lekarza w 1960 r. Jeszcze jako student podjął pracę w Zakładzie Chemii Fizjologicznej AMG kierowanym przez prof. Włodzimierza Mozołowskiego, początkowo jako zastępca asystenta, a po dyplomie jako asystent. Główne zainteresowania badawcze to enzymologia i metabolizm związków purynowych. Dwukrotnie przebywał na rocznych stażach zagranicznych w Plymouth (U.K.) i w Houston (USA).

Doktorat z biochemii obronił w 1964 r., został habilitowany w 1975 r. W 1988 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1995 r. stanowisko profesora zwyczajnego w Katedrze i Zakładzie Biochemii AMG. Specjalista w zakresie enzymologii, amoniogenezy i metabolizmu związków purynowych. Autor bądź współautor 60 publikacji naukowych oraz czterech książek. W latach 1981-1984 prodziekan Wydziału Lekarskiego, a w latach 1987-1993 prorektor AMG.

Na początku lat 90. XX w. współorganizator i od 1993 r. pierwszy dziekan Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii UG i AMG i kierownik Katedry Biotechnologii Medycznej oraz Zakładu Enzymologii Molekularnej. Inicjator i koordynator projektu unijnego finansowanego z programu TEMPUS na kwotę blisko 500 tys. euro dedykowanego dofinansowaniu kosztów uruchomienia Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii. Projekt realizowany przez jednostki Wydziału funkcjonujące w strukturach obu uczelni był kluczowy dla integracji środowisk naukowych i kluczowy dla integracji nowo utworzonej jednostki międzyuczelnianej. W latach 1997-1999 przewodniczył *European Society for the Study of Purine and Pyrimidine Metabolism in Man*. Wybrany rektorem AMG na lata 1999-2005, w drugiej kadencji przewodniczył Radzie Rektorów Województwa Pomorskiego i wówczas walnie przyczynił się do powstania Bałtyckiego Festiwalu Nauki. Wieloletni członek Senatu Akademii Medycznej w Gdańsku oraz Uniwersytetu Gdańskiego. Od 2005 r. na emeryturze.

Przez szereg lat był członkiem Rady Fundacji Hospicyjnej w Gdańsku. W latach 2005-2015 redaktor naczelny miesięcznika *Gazeta AMG*, ponadto od 2011 r. prezes zarządu Fundacji Pomocy Lekarzom Seniorom Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku. Aktywny członek założyciel Lions Club Gdańsk Neptun. Odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim OOP (1988 r.) i Krzyżem Oficerskim OOP (2005 r.) oraz Medalem Edukacji Narodowej.

W życiu prywatnym czas wolny lubi spędzać na odpoczynku w domu letniskowym na Kaszubach. Od kilku lat jego pasją stało się zbieranie informacji o dziejach Wilna, a w szczególności o Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. Jako jeden z niewielu nieprofesjonalnych historyków jest członkiem zespołu w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu realizującego grant w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki *Hinc itur ad astra. Uniwersytet Stefana Batorego, 1919-1939*.

Supertalent w Medycynie

Dr hab. Miłosz Jaguszewski, prof. nadzw. I Katedry i Kliniki Kardiologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego zwyciężył w tegorocznej edycji konkursu „Supertalenty w Medycynie”. Plebiscyt promujący liderów młodego pokolenia lekarzy zorganizowała redakcja *Pulsu Medycyny*. Finał plebiscytu odbył się 6 czerwca br. w Warszawie z udziałem prof. Edyty Szurowskiej, prorektor ds. klinicznych GUMed oraz prof. Bartosza Karaszewskiego, kierownika Katedry Neurologii GUMed, laureata konkursu w 2015 r.

– Jestem bardzo mile zaskoczony tym wyróżnieniem, szczególnie, że aplikacja nie była moją inicjatywą – przyznał prof. Miłosz Jaguszewski. – To również pewnego rodzaju wyzwanie, bo znalazłem się w bardzo wąskim gronie laureatów, których od lat wysoko cenię. Dla mnie jako lekarza to niezwykle ważne, że doceniono ciężką, wieloletnią pracę, której często sami nie zauważamy, choć wykonujemy ją kosztem wielu wyrzeczeń. Nie zauważamy, bo nasza praca nie jest zwyczajnym obowiązkiem zawodowym, ale swoistą misją, pasją, dzięki której codziennie rozwijamy własne zainteresowania.

W tegorocznej edycji wzięło udział kilkudziesięciu lekarzy i absolwentów kierunków pokrewnych medycynie z ośrodków akademickich i szpitali klinicznych w całej Polsce. Zgłoszenia zaprezentowano członkom jury, którzy oceniali dorobek naukowy kandydatów, ich zaangażowanie w działalność w przestrzeni publicznej oraz perspektywę dalszego rozwoju. Więcej na stronie <https://pulsmedycyny.pl/konkurs-supertalenty-w-medycynie-2018-rozstrzygniety-931357>.

INFORMACJE O LAUREACIE

Dr hab. med. Miłosz Jarosław Jaguszewski, prof. nadzw. GUMed, FESC, kardiolog, dwukrotny stypendysta Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego oraz Swiss National Foundation. Odbył wiele staży zagranicznych, w tym m.in. w Szpitalu Uniwersyteckim w Zurychu oraz na Uniwersytecie Charite w Berlinie. Współzałożyciel pracowni obrazowania wewnątrznaczyniowego *Berlin Invasive Research and Quantification (BIRQ) Core Laboratory*. Po powrocie do Polski, na co dzień pracuje w Pracowni Kardiologii Inwazyjnej Klinicznego Centrum Kardiologii UCK w Gdańsku. Obecnie profesor nadzwyczajny I Katedry i Kliniki Kardiologii GUMed. Kierownik i realizator wielu projektów naukowych finansowanych ze źródeł zewnętrznych, laureat nagród przyznawanych w Polsce i za granicą. Członek wielu konsorcjów naukowych, pracujących nad projektami o potencjale naukowo-wdrożeniowym. Autor i współautor ponad 100 publikacji naukowych i popularnonaukowych w dziedzinie kardiologii, kardiologii inwazyjnej, publikowanych w najlepszych czasopismach naukowych, w tym *New England Journal of Medicine*. Aktywny recenzent, edytor wielu czasopism naukowych. Członek wielu towarzystw naukowych, włączając Polskie, Europejskie oraz Amerykańskie Towarzystwo Kardiologiczne. Redaktor naczelny *Cardiology Journal*, czasopisma naukowego umieszczonego na liście filadelfijskiej. Członek Komitetu Naukowego Kongresów Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego w kadencji 2017-2019, przewodniczący elekt Klubu 30 Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego. Członek Rady Młodych Naukowców IV i V kadencji MNiSW.

Podstawowe zainteresowania kliniczne i naukowe prof. Jaguszewskiego to: przeszskórne zabiegi wewnątrznaczyniowe z zastosowaniem nowoczesnych metod interwencyjnych, przeszskórne rekanalizacje przewlekłych zamknięć naczyń wieńcowych, dowieńcowe platformy bioresorbowalne, obrazowanie wewnątrznaczyniowe (IVUS, OCT), denerwacja tętnic nerkowych i kardiomiopatia Takotsubo.

Joanna Śliwińska,
rzecznik prasowy

Wydział Farmaceutyczny z OML z kategorią A+

Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej GUMed otrzymał decyzją MNiSW z 19 maja 2018 r. kategorię A+. To wynik odwołania złożonego przez dziekana WF prof. Michała Markuszewskiego dotyczącego przyznanej poprzednio kategorii naukowej.

Decyzja jest efektem dodatkowej oceny eksperckiej przeprowadzonej przez Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych, który uwzględnił argumenty świadczące o wysokiej jakości działalności naukowo-badawczej i rozwojowej Wydziału. GUMed ma aktualnie dwa wydziały w kategorii A+ i dwa wydziały w kategorii A. ■

Pionierski zabieg kardiologiczny

Pierwszy w Polsce kardiologiczny zabieg interwencyjny – implantacja zestawu do regulacji przepływu na poziomie przedsionków (AFR – *atrial flow regulator*) odbył się 21 maja 2018 r. w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym. To wynik współpracy pomiędzy Kliniką Kardiologii Dziecięcej i Wad Wrodzonych Serca GUMed a Klinicznym Centrum Kardiologicznym Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego (UCK). Zabieg przeprowadzono u 28-letniego pacjenta, u którego we wczesnym dzieciństwie wykonano zabieg korekcji złożonej wrodzonej wady serca i u którego rozwinęło się ciężkie nadciśnienie płucne. Za kwalifikację do zabiegu odpowiadała **dr hab. Alicja Dąbrowska-Kugacka**, która wykonywała przezprzełykowe badanie echokardiograficzne w trakcie zabiegu. Badanie poprzedzone zostało pomiarami hemodynamicznymi (**dr Grzegorz Żuk**). Zabieg został przeprowadzony przez **dr. hab. Roberta Sabiniewicza**, **prof. nadzw. GUMed** oraz **dr. Dariusza Ciećwierza**. W zabiegu brali również udział **dr hab. Joanna Kwiatkowska** i **dr hab. Marcin Fijałkowski**, **prof. nadzw. GUMed**.

Implant zbudowany z nitinolowej plecionki umieszczony jest w przegrodzie międzyprzedsionkowej w miejscu wytworzonego wcześniej otworu. Celem zabiegu jest wytworzenie przecieku międzyprzedsionkowego i odbarczenie prawego przedsionka u pacjentów ze skrajną postacią nadciśnienia płucnego. Pierwsze tego typu urządzenie zostało wszczepione w USA w 2015 r. Implant znajduje się obecnie w fazie badań przedklinicznych. Pojedyncze jak do tej pory zabiegi na świecie wykonywano w wyjątkowych sytuacjach

u pacjentów, u których wykorzystano wszelkie możliwości farmakologicznego leczenia nadciśnienia płucnego.

Celem zabiegu było wytworzenie małego otworu na poziomie przegrody międzyprzedsionkowej za pomocą specjalnego cewnika z następowym poszerzeniem otworu za pomocą balonu wypełnionego solą fizjologiczną i implantacją zestawu w celu utworzenia dodatkowej drogi dla przepływu krwi z prawego do lewego przedsionka, co pozwala na zmniejszenie objętości krwi napływającej z prawego przedsionka do niewydolnej prawej komory i zwiększenie ilości krwi w lewym sercu, co z kolei powoduje wzrost rzutu systemowego serca. Implantacja przedsionkowego regulatora przepływów jest zabiegiem łagodzącym objawy nieuleczalnego nadciśnienia płucnego i daje pacjentom szansę na oczekiwanie na przeszczep płuc. ■

Nagroda PAN dla naszego naukowca

Tomasz Wasilewski, doktorant i pracownik Katedry i Zakładu Chemii Nieorganicznej GUMed otrzymał nagrodę główną w kategorii nauk technicznych za najlepszą pracę twórczą opublikowaną w 2017 r. w Konkursie o nagrodę Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku dla młodych naukowców. Uroczyste ogłoszenie wyników odbyło się 18 czerwca br. w gdańskiej siedzibie Oddziału PAN.

Wyróżniona publikacja pt. *Prospects of ionic liquids application in electronic and bioelectronic nose instruments* dotyczy perspektyw rozwoju cieczy jonowych w urządzeniach typu elektroniczny i bioelektroniczny nos i opublikowana została w renomowanym czasopiśmie *Trends in Analytical Chemistry*.

Laureat konkursu jest pracownikiem Katedry i Zakładu Chemii Nieorganicznej GUMed i wykonuje pracę doktorską pod opieką prof. Wojciecha Kamysza oraz dr. hab. inż. Jacka Gębickiego, profesora Politechniki Gdańskiej, dotyczącą implementacji syntetycznych peptydów jako materiałów do budowy czujników zapachu. ■

Laureaci tegorocznych nagród. Mgr Tomasz Wasilewski pierwszy z lewej. W środku prof. Janusz Limon, prezes Oddziału PAN w Gdańsku

Prof. Kaliszan członkiem czynnym PAU

Prof. dr hab. Roman Kaliszan z Katedry Biofarmacji i Farmakodynamiki GUMed, były rektor GUMed, został wybrany na członka Polskiej Akademii Umiejętności (PAU). Decyzja została podjęta 16 czerwca br. w Krakowie podczas Zgromadzenia Ogólnego PAU.

PAU jest korporacją pochodzących z wyboru 140 członków czynnych, 168 członków korespondentów i 184 członków zagranicznych. Liczba członków jest stała (*numerus clausus*). Członkowie czynni wybierani są spośród członków korespondentów. Aktualnie afiliacją GUMed wykazują się dwaj członkowie czynni – prof. Roman Kaliszan i prof. Janusz Limon oraz trzej członkowie korespondenci – prof. Stefan Angielski, prof. Jacek Jassem i prof. Krzysztof Narkiewicz. Członkami korespondentami PAU związanymi z GUMed byli także profesorowie: Stanisław Hiller (do 1939 r.), Kornel Michejda (od 1946 r.), Tadeusz Bilikiewicz (od 1948 r.) i Michał Reicher (od 1949 r.).

Akademia Umiejętności została utworzona w roku 1872, w wyniku przekształcenia istniejącego od 1815 r. Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Nazwa PAU została przyjęta w 1919 r. Po II Wojnie Światowej PAU została zlikwidowana, a jej majątek przekazano Polskiej Akademii Nauk (PAN). Zmiana ustroju politycznego umożliwiła reaktywację PAU w 1989 r. W gronie odnowicielei PAU był prof. dr hab. Mariusz Żydowo, były rektor AMG. ■

Sukces zespołu Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii

Praca pt. *Transfer mikrobioty jelitowej – nowa opcja leczenia wspomagającego u dzieci z chorobą nowotworową*, zaprezentowana przez lek. Julię Czarnowską zdobyła I nagrodę na IX Zjeździe Polskiego Towarzystwa Onkologii Dziecięcej, który odbył się w dniach 10-12 maja 2018 r. w Poznaniu. Praca prowadzona pod kierownictwem dr hab. Nineli Irgi-Jaworskiej była podsumowaniem wspólnych doświadczeń hematologów dziecięcych z Gdańska, Krakowa, Szczecina i Lublina.

W skład zespołu badawczego wchodził także mikrobiolog dr Łukasz Naumiuk z Laboratorium Mikrobiologii Klinicznej UCK w Gdańsku oraz gastroenterolog dr Piotr Landowski z Katedry i Kliniki Pediatrii, Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Klinicznego Dzieci GUMed. Jurorzy docenili nowatorski charakter badań oraz podkreślili praktyczne ich znaczenie. ■

Nowatorska formuła – studenci dla studentów

Pierwsza edycja Studenckiej Konferencji Ratownictwa Medycznego Paramedic Junior odbyła się 30 maja 2018 r. w Auditorium Primum im. prof. Olgierda Narkiewicza. Organizatorem było Studenckie Koło Naukowe PARAMEDIC działające przy Katedrze i Klinice Medycyny Ratunkowej. Konferencja składała się z prelekcji przygotowanych przez studentów oraz sesji plakatowej.

Uczestnikami Konferencji byli studenci Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz goście z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz innych uniwersytetów medycznych. Założeniem organizatorów było stworzenie formatu, dzięki któremu studenci, którzy prowadzą badania, interesują się medycyną ratunkową i podobnymi dziedzinami, będą mogli przedstawić swoje prace wśród innych studentów.

Sesja prezentacji została podzielona na trzy bloki tematyczne. W pierwszym zostały zaprezentowane tematy z zakresu współpracy policji z Państwowym Ratownictwem Medycznym, prawa w skrajnych przypadkach pracy ratownika medycznego, aktualnych zmian z zakresu ochrony danych osobowych, przestrzegania praw pacjenta ze szczególnym uwzględnieniem prawa do godności, prywatności i intymności. Przedstawiona została również prelekcja ukazująca System Ratownictwa Medycznego w Niemczech, pracę jaką wykonują psy działające w ramach grup poszukiwawczych oraz temat założenia działalności gospodarczej przez ratownika medycznego.

Drugi blok skupiał się na postępowaniu przedszpitalnym. SKN Medycyny Ratunkowej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego zaprezentowało wyniki badań dotyczących intubacji dotchawiczej z zastosowaniem prowadnicy lub maski krtaniowej typu iGEL oraz schemat postępowania z pacjentem z uniesieniem odcinka ST. Przedstawione zostało również postępowanie z poszkodowanym po incydencie tonięcia, algorytm kardiowersji, stosowanie respiratoroterapii oraz postępowanie w przypadku hipotermii terapeutycznej.

Ostatni blok otworzyła prezentacja wyników badań na temat przyjmowanych przez społeczeństwo leków dostępnych bez recepty, następnie opisane zostało leczenie bólu i preparaty, które może podać samodzielnie ratownik medyczny, postępowanie przedszpitalne w urazach czaszkowo-mózgowych oraz urazach rdzenia. SKN Pielęgniarstwa Ratunkowego GUMed przygotowało prezentację o postępowaniu z pacjentem z ostrym zapaleniem trzustki, a SKN Ekonomia i Zarządzanie w Ochronie Zdrowia GUMed badanie psychiatryczne w pracy ratownika medycznego.

W przerwie pomiędzy prelekcjami uczestnicy mieli możliwość zapoznać się z plakatami, które przygotowane zostały przez studentów. Każdy uczestnik mógł oddać głos na najciekawszą pracę. Tematami plakatów było badanie fizy-

kalne, chirurgiczne zaopatrywanie dróg oddechowych, desmurgia, badanie fast usg, sprzęt stosowany w warunkach wojskowych oraz algorytmy i wzory przydatne w pediatrii.

Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Gdańsku ufundowało dla autorów najlepszych prac nagrody. Za najlepszą prelekcję uczestnicy uznali pracę Mateusza Mociasa, studenta III roku ratownictwa medycznego GUMed pt. *Poszkodowany po incydencie tonięcia – wyzwania dla zespołu ratownictwa medycznego*. Nawiększą ilość głosów uzyskał plakat *Desmurgia – sztuka bandażowania* wykonany przez Adama Christowa, studenta I roku ratownictwa medycznego GUMed.

Formuła Konferencji studenci dla studentów, była bardzo dobrą okazją do sprawdzenia się w roli prelegenta lub wykonania pierwszego plakatu konferencyjnego. Studenci, którzy w tej edycji brali bierny udział w spotkaniu, byli odpowiednią publiką dla kolegów, którzy występowali po raz pierwszy. Słuchacze zostali zachęceni do przeprowadzania badań, kreowania swojej naukowej ścieżki i czynnego udziału w przyszłych edycjach Studenckiej Konferencji Ratownictwa Medycznego Paramedic Junior.

Konferencja została zorganizowana przez studentów SKN Paramedic, przy wsparciu opiekuna Koła mgr. Kamila Krzyżanowskiego, Pracowni Ratownictwa Medycznego, Katedry i Kliniki Medycyny Ratunkowej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Sekcji Informacji i Promocji GUMed, RCKiK Gdańsk oraz visitgdansk.com. ■

Superhelisa 2018

Julia Denis, Izabela Kotlewska i Małgorzata Styczewska, studentki II roku Wydziału Lekarskiego GUMed zdobyły I miejsce w klasyfikacji drużynowej w Ogólnopolskim Konkursie Wiedzy Biochemicznej *Superhelisa 2018* organizowanym dla studentów wydziałów lekarskich polskich uczelni medycznych. Najlepszym „Młodym Biochemikiem” została **Małgorzata Styczewska** z GUMed, która uzyskała najwyższą liczbę punktów we wszystkich trzech etapach konkursu. Drugie miejsce zajął Dominik Rus – reprezentant I Wydziału Lekarskiego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, natomiast III miejsce na podium zdobył Piotr Mielczarek ze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. Drużyny z Katowic i Warszawy zajęły odpowiednio II i III miejsce w rywalizacji zespołowej.

XV Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Biochemicznej *Superhelisa 2018* odbył się w dniach 25-26 maja 2018 r. w Katedrze i Zakładzie Biochemii GUMed. Wzięło w nim udział 30 najlepszych studentów medycyny z różnych polskich uczelni. Oprócz zmagania biochemicznego (pisemna analiza zagadnień,

test z całego zakresu materiału oraz finałowa wypowiedź ustna) studenci zwiedzili Europejskie Centrum Solidarności i gdańską starówkę, odpoczywali nad morzem oraz wzięli udział w Juwenaliach.

Laureaci otrzymali nagrody ufundowane przez Gdański Uniwersytet Medyczny, Wydawnictwo Lekarskie PZWL oraz Urząd Miejski w Gdańsku (projekt *Study in Gdansk*). Konkurs został objęty honorowym patronatem prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza. Wsparcia finansowego udzieliłi: dziekan Wydziału Lekarskiego prof. Maria Dudziak, Uczelniany Samorząd Studencki oraz firma Eppendorf. Upominki dla laureatów, opiekunów i wszystkich uczestników przekazali partnerzy konkursu: Polpharma, Ziaja i Merck oraz GUMed.

Wśród gości byli studenci i ich opiekunowie z Warszawy (WL1 i WL2), Poznań (WL1 i WL2), Szczecina, Bydgoszczy, Katowic, Zabrze i Wrocławia. Ze względów organizacyjnych i zmian w systemie nauczania, w ostatniej chwili swój udział w biochemicznych zawodach odwołali studenci z Uniwersytetu Jagiellońskiego. ■

Laureaci I miejsca w klasyfikacji drużynowej – Gdańsk. Po prawej: jedna z organizatorek dr hab. Ewa Słomińska, adiunkt Zakładu Biochemii

Laureaci II miejsca w klasyfikacji drużynowej – Katowice

Laureaci III miejsca w klasyfikacji drużynowej – Warszawa

O internie nad Motławą

II Studencka Konferencja Internistyczna, której organizatorem był SKN przy Zakładzie Prewencji i Dydaktyki odbyła się 19 maja 2018 r. w Centrum Medycyny Inwazyjnej. Gości powitał opiekun SKN dr hab. Tomasz Zdrojewski, a Konferencja została oficjalnie otwarta przez prorektora ds. studenckich dr. hab. Tomasza Smiatacza oraz Marcina Nowińskiego z Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku. Dr hab. Michał Hoffmann z Kliniki Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii w niezwykle ciekawym wykładzie przedstawił uczestnikom najnowsze kierunki rozwoju terapii najczęstszych internistycznych schorzeń. W sesjach naukowych poświęconych pracom oryginalnym oraz przypadkom klinicznym wyniki swoich badań zaprezentowali studenci uczelni medycznych z całego kraju, a poziom ich prac oceniało jury złożone z lekarzy specjalistów szpitala Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego GUMed: dr hab. Wojciech Sobiczewski (I Katedra i Klinika Kardiologii), dr Maria Janiak (Katedra i Klinika Gastroenterologii i Hepatologii) i dr Łukasz Obołończyk (Katedra i Klinika Endokrynologii i Chorób Wewnętrznych). Wydarzenie zostało objęte patronatami: Rektora GUMed, Okręgowej Izby Lekarskiej w Gdańsku, Towarzystwa Internistów Polskich oraz Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego.

Laureatami II Studenckiej Konferencji Internistycznej zostali:

Sesja Prac Oryginalnych:

■ I miejsce (*ex aequo*):

Emilia Błężyńska (Gdański Uniwersytet Medyczny) – *Analiza interakcji lekowych u pacjentów w podeszłym wieku wypisywanych z oddziału internistycznego,*

Barbara Habrat (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum w Krakowie) – *Długoterminowe stosowanie inhibitorów pompy protonowej w terapii schorzeń górnego odcinka przewodu pokarmowego,*

■ II miejsce

Agata Gabryelska (Uniwersytet Medyczny w Łodzi) – *The predictive value of BOAH scale among patients of sleep disorders clinic at the Department of Sleep Medicine in Edinburgh,*

■ III miejsce

Dominika Kościuszko (GUMed) – *Ocena siły mięśniowej za pomocą dynamometru hydraulicznego u osób powyżej 60 roku życia;*

Sesja Przypadków Klinicznych:

■ I miejsce

Małgorzata Kuligowska (GUMed) – *Teleangiektazje jako pierwszy objaw układowej choroby tkanki łącznej,*

■ II miejsce

Iga Kościńska (GUMed) – *Reaktywne zapalenie stawów o przewlekłym przebiegu odporne na standardową terapię,*

■ III miejsce

Ludmiła Kaczanowska (Collegium Medicum im L. Rydygiera w Bydgoszczy) – *Chłonnokot jako manifestacja zakrzepicy żył klatki piersiowej – opis przypadku. ■*

Zmiany w Kapitulce Medalu Zasłużonemu Akademii Medycznej w Gdańsku

Senat GUMed 28 maja 2018 r. dokonał zmian w Kapitulce Medalu Zasłużonemu Akademii Medycznej w Gdańsku. Stało się to niezbędne w związku ze śmiercią profesora Zdzisława Wajdy, który w ostatnim czasie pełnił funkcję Kanclerza Kapituły. Zgodnie z postanowieniem Senatu nowym Kanclerzem został **prof. Wiesław Makarewicz**. Natomiast nowym członkiem Kapituły został **prof. Janusz Limon**. ■

Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Anatomicznej

Studenci GUMed najlepsi w *Scapula Aurea 2018*

Studenci Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego byli bezkonkurencyjni w finale Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Anatomicznej *Scapula Aurea 2018*, który odbył się 2 czerwca 2018 r. w Gdańsku, ponad pięćdziesiąt lat po pierwszej edycji konkursu, który również odbył się w Gdańsku w 1967 r. Na podium indywidualnym w kategorii polskojęzycznej stanęli studenci Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, **Krzysztof Deręgowski**, **Mateusz Jagielski** i **Jacek Frańczak**, a w kategorii anglojęzycznej **Paul Ghada**, **Sophia Maiorana** i **Anders Aarnes**. Opiekunem wszystkich studentów był dr Jan Spodnik. Drużynowo w kategorii polskojęzycznej na podium stanęli reprezentanci Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Uniwersytetu Jagiellońskiego i Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, z kolei w kategorii anglojęzycznej – reprezentanci Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Konkurs objęty był patronatem Rektora Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Polskiego Towarzystwa Anatomicznego. Przystąpiło do niego 77 studentów z 16 wyższych szkół medycznych z całej Polski. Konkurs składał się z dwóch części: praktycznej, w której studenci musieli rozpoznać i podać prawidłową nazwę anatomiczną 50 struktur oraz teoretycznej. W tej części uczestnicy rozwiązywali test składający się z 60 pytań dotyczących szczegółów budowy anatomicznej człowieka. Należy podkreślić, że dla studentów GUMed to nie są to pierwsze sukcesy w tym konkursie. W poprzednich trzech latach również zajmowali oni wysokie miejsca, zdobywając łącznie 10 statuetek różnego koloru.

Podczas konkursu studenci nie tylko rywalizują. Mają możliwość spotkania się, nie tylko na „anatomicznym ringu” ze studentami innych uczelni. A dla nauczycieli pochodzących

Paul Ghada

z różnych ośrodków akademickich – organizujących przeszłe i przyszłe edycje konkursu – taki konkurs, to okazja do podzielenia się swoimi doświadczeniami dydaktycznymi.

Wszystkim studentom gratulujemy sukcesu, a pracownikom Zakładu Anatomii i Neurobiologii pod kierownictwem prof. Janusza Morysia dziękujemy za trud włożony w przygotowanie konkursu. ■

Paul Ghada, Sophia Maiorana i Anders Aarnes z dr. Janem Spodnikiem

Sukces młodych dermatologów

Studenci Dermatologicznego Studenckiego Koła Naukowego GUMed uczestniczyli w konferencji *Juvenes Pro Medicina*, która odbyła się 25-26 maja br. w Łodzi. Przedstawili wyniki swoich projektów badawczych podczas sesji Dermatologia.

Pierwsze miejsce zajęła **Anna Kisielnicka**, studentka V roku, prezentując pracę *Analysis of biological treatment influence on body mass changes in psoriatic patients*, której współautorką jest **Marta Walikowska**. Na III pozycji uplasował się **Adrian Wiśniewski**, student V roku, prezentujący pracę *Why do they come back? A retrospective analysis of 2013-2016 syphilis patients medical history at Department of Dermatology, Venerology and Allergology Medical University of Gdańsk*, której współautorami są **Anna Barczykowska** oraz **Mateusz Grzybicki**. Studentka IV roku **Karolina Wrzosek** przedstawiła pracę *My skin – a study of the emotional – cognitive representation of skin among people who have tattoos*, której współautorką jest Patrycja Rogowska.

Wszystkie prace powstały pod opieką **dr hab. Anety Szczerkowskiej-Dobosz** oraz **dr Moniki Konczalskiej** z Katedry i Kliniki Dermatologii, Wenerologii i Alergologii. ■

Anna Kisielnicka, Karolina Wrzosek i Adrian Wiśniewski

Młodzi adepci kardiologii obradowali w Gdańsku

XXXII Ogólnopolska Studencka Konferencja Kardiologiczna organizowana przez SKN przy I Katedrze i Klinice Kardiologii GUMed odbyła się 25-26 maja br. Rozpoczęła się od Warsztatów Echokardiografii przeprowadzonych w Centrum Symulacji Medycznej przy współpracy z SKN Kardiologii. Przy pomocy fantomów uczestnicy uczyli się podstawowych projekcji echo, poznając przy tym obrazy najczęstszych chorób serca. Konferencję otworzył rektor GUMed prof. Marcin Gruchała, współtwórca tradycji OSKK, a prof. Dariusz Kozłowski wygłosił wykład z zakresu elektrofizjologii. Młodzi naukowcy z całej Polski walczyli w 5 sesjach konkursowych

przedstawiając ponad 80 prac. Prelegenci oceniani byli przez grono jurorów, któremu przewodniczył dr hab. Wojciech Sobiczewski. Najlepsze prace nagrodzone były między innymi grantem Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego. Ponadto, prace cechujące się walorami merytorycznymi z zakresu hipertensjologii zostały nagrodzone przez Polskie Towarzystwo Nadciśnienia Tętniczego reprezentowane przez dr. Jacka Wolfa możliwością publikacji na łamach oficjalnego Czasopisma PTNT *Arterial Hypertension*. Więcej o wydarzeniu przeczytać można na stronie www.oskk.gumed.edu.pl ■

Dzień z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej w Gdańsku

fol. Archiwum UG

Prof. Tomasz Bączek, prorektor ds. nauki reprezentował naszą Uczelnię podczas Dnia z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej (NAWA) w Gdańsku, który odbył się 14 czerwca br. na UG. Organizatorami wydarzenia były: Uniwersytet Gdański, Politechnika Gdańska oraz Gdański Uniwersytet Medyczny. Spotkanie było okazją do prezentacji programów i wsparcia, jakie oferuje uczelniom NAWA, a także dyskusji o umiędzynarodowieniu trójmiejskich uczelni. Spotkanie otworzył prof. Piotr Stepnowski, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą Uniwersytetu Gdańskiego, który podkreślił znaczenie umiędzynarodowienia polskich uczelni i konieczność współpracy wielu partnerów. Łukasz Wojdyga, dyrektor Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, przedstawił cele, misję i program NAWA, a prorektorzy – prof. Piotr Dominiak, prorektor ds. internacjonalizacji i innowacji Politechniki Gdańskiej oraz prof. Tomasz Bączek zaprezentowali działania i osiągnięcia swoich uczelni w zakresie umiędzynarodowienia. Są one znaczące. Studenci z zagranicy stanowią ponad 17 proc. wszystkich studentów Gdańskiego Uniwersytetu

Medycznego, co sprawia, że GUMed jest najbardziej umiędzynarodowioną uczelnią Pomorza, Politechnika Gdańska zaś oferuje studia w języku angielskim na 19 programach studiów I i II stopnia, a łącznie na PG studiuje obecnie 771 studentów zagranicznych.

Gościem spotkania był także Ludwik Szakiel, zastępca dyrektora ds. promocji gospodarczej Departamentu Rozwoju Gospodarczego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego i jednocześnie koordynator programu Study in Pomorskie. Zaprezentował działania Urzędu Marszałkowskiego w zakresie wspierania umiędzynarodowienia pomorskich uczelni, w tym współpracę z biznesem oraz pokreślił wyraźnie, że studenci z zagranicy wzmacniają potencjał rozwojowy Województwa Pomorskiego.

Dla uczestników Dnia z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej na Uniwersytecie Gdańskim przygotowano prezentacje na temat działalności i programów NAWA, między innymi takich jak „Polskie Powroty”, wymiana osobowa w ramach współpracy bilateralnej czy średniookresowe wyjazdy doktorantów. Anna Chylak, kierownik Pionu Komunikacji i Promocji NAWA, zaprezentowała możliwości i wsparcie NAWA w zakresie promocji polskiego szkolnictwa wyższego za granicą (targi międzynarodowe, kampanię *Ready, Study, Go! Poland*). Anna Balcerzak z Pionu Programów dla Instytucji NAWA przedstawiła takie programy, jak Akademię Partnerstwa Międzynarodowe, *Welcome to Poland*, Program PROM – wymiana stypendialna dla doktorantów i naukowców, Zagraniczni Alumni czy program STER – realizacja międzynarodowych studiów III stopnia. O uznawalności wykształcenia i uwierzytelniania dokumentów mówiła Marta Klimaszewska z NAWA. ■

Nowe technologie dla słabowidzących

Biuro ds. Klinicznych GUMed przeprowadziło seminarium poświęcone wykorzystaniu nowoczesnych technologii w rehabilitacji osób słabowidzących. W spotkaniu, które odbyło się 25 czerwca br. udział wzięli przedstawiciele Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego: dr hab. Dominika Szalewska, kierownik Kliniki Rehabilitacji, dr Juliusz Chorążewicz z Katedry i Kliniki Okulistyki oraz dr Piotr Popowski, kierownik Centrum Zintegrowanej Opieki i Telemedycyny. Obecni byli także Marzena Pozorska z Oddziału Pomorskiego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Rafał Krzemianowski, kierownik projektu e-Pionier, dr Tadeusz Jędrzejczyk z Sekcji ds. Rozwoju i Współpracy Klinicznej oraz rzecznik prasowy Joanna Śliwińska. Rozwiązania technologiczne wspierające narząd wzroku zaprezentowali Piotr Gajecki i Michał Sobolewski z firmy Holoroad sp. z o.o. (właściciela rozwiązania) oraz dr Magdalena Derebecka z oddziału okulistyki Szpitala Wojewódzkiego w Elblągu. Podczas seminarium ustalono, że projekt może mieć znaczący wpływ na rozwój opieki i rehabilitacji osób z głęboko upośledzoną funkcją narządu wzroku. Najbliższym wyzwaniem jest przeprowadzenie badań z różnymi grupami pacjentów. ■

O medycynie hiperbarycznej w Gdyni

Krajowy Ośrodek Medycyny Hiperbarycznej GUMed był organizatorem międzynarodowego sympozjum *Baltic International Symposium on Diving & Hyperbaric Medicine*, które odbyło się w dniach od 31 maja do 2 czerwca br. w Gdyni. Konferencja odbyła się pod patronatem honorowym rektora GUMed prof. Marcina Gruchały.

W ramach Sympozjum jeden dzień poświęcony był w całości medycynie nurkowej, a drugi medycynie hiperbarycznej. Obrady poprzedziły dwa warsztaty tematyczne, które odbyły się 31 maja br. Poranne zajęcia dotyczyły wykrywania pęcherzyków gazowych u nurków, a popołudniowe intensywnej terapii w komorze hiperbarycznej.

Językiem wykładowym Sympozjum był język angielski. Zgodnie z planem wykłady prowadzili jedynie zaproszeni eksperci: Costantino Balestra (Belgia), Danilo Cialoni (Włochy), Jordi Desola (Hiszpania), Murat Egi (Turcja), Mikael Gennser (Szwecja), Peter Germonpre (Belgia), Ole Hyldegaard (Dania), Jacek Kot (Polska), Folke Lind (Szwecja), Pasquale Longobardi (Włochy), Alessandro Marroni (Włochy), Daniel Mathieu (Francja), Andreas Mollerlokken (Norwegia), Peter Radermacher (Niemcy), Anne Räisänen-Sokolowski (Finlandia), Beatrice Ratzenhofer-Komenda (Austria), Akin Toklu (Turcja), Michał Werner (Polska).

Organizacja Sympozjum w 2018 r. zbiegła się z jubileuszem 20-lecia powołania przez Ministra Zdrowia w 1998 r. Krajowego Ośrodka Medycyny Hiperbarycznej. Jednostka powstała na bazie Zakładu Medycyny Hiperbarycznej i Ratownictwa Morskiego, który od 1986 r. działał w Instytucie Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni. Z tej okazji rektor Gruchała złożył kierownikowi KOMH dr. hab. Jackowi Kotowi gratulacje i życzenia dalszych sukcesów. Dr Zdzisław Sićko, emerytowany kierownik i założyciel Kliniki Medycyny Hiper-

foto. Joanna Słowińska

barycznej, a później organizator Krajowego Ośrodka Medycyny Hiperbarycznej, przedstawił historię rozwoju Ośrodka i jego obecne osiągnięcia. Specjalnie na otwarcie Konferencji przyjechał dr hab. Jarosław Pinkas, który na szczepku Ministerstwa Zdrowia wspierał rozwój medycyny hiperbarycznej w Polsce. Za swoją działalność został uhonorowany tradycyjnym historycznym nożem nurkowym, będącym podstawowym wyposażeniem nurków klasycznych.

Wśród uczestników sympozjum byli przedstawiciele największych organizacji nurkowych i hiperbarycznych w Europie: prof. Daniel Mathieu (Francja) – przewodniczący European Committee for Hyperbaric Medicine (ECHM), prof. Alessandro Marroni (Włochy) – kierownik DAN Europe oraz czterech kolejnych prezesów European Undersea & Baromedical Society (EUBS): dr Pater Germonpre (Belgia), prof. Costantino Balestra (Belgia), assoc. prof. Jacek Kot (Polska) oraz assoc. prof. Ole Hyldegaard (Dania).

Więcej informacji na stronie www.BISDHM.events. ■

Po lewej: uczestnicy zajęć poświęconych wykrywaniu pęcherzyków gazowych u nurków; po prawej: po zajęciach z intensywnej terapii w komorze hiperbarycznej

Stomatolodzy z I Nagrodą na Sympozjum w Międzyzdrojach

Lek. dent. Hanna Sobczak z Kliniki Chirurgii Szczękowo-Twarzowej zdobyła I nagrodę za pracę wygłoszoną podczas I Zachodniopomorskiego Sympozjum Młodych Naukowców, które odbyło się w Międzyzdrojach 26 maja 2018 r.

Nagrodzona praca pt. *Wpływ zamrażania na stabilność stężeń wybranych składników śliny* autorstwa Hanny Sobczak, Marcina Derwicha, Jolanty Ochocińskiej, Mireli Łukaszewskiej, Barbary Drogoszewskiej i Barbary Kochańskiej, powstała we współpracy Kliniki Chirurgii Szczękowo-Twarzowej GUMed oraz Katedry i Zakładu Stomatologii Zachowawczej GUMed. ■

Inteligentne łóżka dla małych pacjentów

Oddział Hematologii Dziecięcej Katedry i Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii otrzymał 7 maja 2018 r. w darze od Fundacji z Pompą 10 nowoczesnych, regulowanych łóżek do intensywnej opieki. Łóżka posiadają możliwość automatycznej regulacji wysokości, regulację ułożenia pacjenta z podnośnikami górnej części i funkcją zginania dolnej części łóżka. Są wyposażone w doskonałej jakości materace przeciwoleżynowe i boczne opuszczane bariereki. Wysoko ocenili ten dar nie tylko rodzice i mali pacjenci, ale także personel pielęgniarski. Zapewnią one komfort naszym chorym

w czasie leczenia onkologicznego i niejednokrotnie wielotygodniowych hospitalizacji. Nie bez znaczenia jest także fakt, że ułatwią one personelowi realizację zabiegów przyłóżkowych i sprawowanie opieki. W imieniu naszych podopiecznych składam podziękowania Fundacji z Pompą oraz wszystkim darczyńcom, wspomagającym Fundację, którzy przyczynili się do zakupu takiego wspaniałego wyposażenia.

prof. Elżbieta Adamkiewicz-Drożyńska,
kierownik Katedry i Kliniki Pediatrii, Hematologii i Onkologii

70 lat gdańskiej stomatologii

Gdańska stomatologia świętowała 70-lecie istnienia kierunku lekarsko-dentystycznego. Uroczystość odbyła się 28 maja 2018 r. Dzięki znakomitym wykładowcom: prof. Stanisławowi Majewskiemu z Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Zdzisławowi Bereznowskiemu, prof. Stefanowi Angielskiemu oraz prof. Januszowi Limonowi z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego uczestnicy Konferencji zapoznali się z polską i gdańską historią stomatologii, wadami rozwojowymi w sztuce oraz rolą gospodarki wapniowo-fosforanowej. Po przerwie delegacja znamienitych wykładowców z Europejskiego Instytutu Onkologii w Mediolanie – prof. Barbara Jerczek-Fossa, prof. Fausto Chiesa, dr Mohssen Ansarin oraz mgr Danuta Lichosik – przedstawiła nowoczesne możliwości leczenia pacjentów onkologicznych. Na zakończenie wybitni lekarze – prof. Małgorzata Pietruska, dr hab. Jan Pietruski oraz dr Łukasz Zadrozny – omówili nowoczesne metody cyfrowego planowania i kompleksowego leczenia stomatologicznego. Sporym zainteresowaniem cieszyła się sesja plakato-

wa oraz tematyczna wystawa w Muzeum GUMed. Uroczystość zaszczylicili obecnością: lek. dent. Dariusz Kutella – prezes Okręgowej Rady Lekarskiej w Gdańsku, prof. Marzena Dominiak – prezydent Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego, prof. Elżbieta Mierzwińska-Nastalska – dziekan Wydziału Lekarsko-Dentystycznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego i przewodnicząca Sekcji Polskiej Akademii Pierre Faucharda, prof. Andrzej Wojtowicz – prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Chirurgii i Implantoprotetyki Stomatologicznej OSIS, lek. stom. Anna Lella – prezydent Europejskiej Regionalnej Organizacji Światowej Federacji Dentystycznej (ERO-FDI) oraz prezes Warmińsko-Mazurskiej Izby Lekarskiej w Olsztynie. Jednak najważniejsze działo się w kularach, gdzie wykładowcy, nauczyciele akademicy, absolwenci oraz studenci mogli porozmawiać, wymieć spostrzeżenia i powspominać swoje dzieje na kierunku lekarsko-dentystycznym. Uniwersytet to bijące serce stomatologii na Pomorzu. ■

Nagrody POLSTIM 2018

Lekarze z Kliniki Kardiologii i Elektroterapii Serca otrzymali nagrody Przewodniczącego Sekcji Rytmu Serca Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego POLSTIM podczas konferencji odby-

wającej się w dniach 17-19 maja 2018 r. we Wrocławiu. W tym roku do udziału w konkursowej Sesji Młodych Badaczy zakwalifikowano 21 prac oryginalnych.

Wyróżnieni lekarze z Kliniki Kardiologii i Elektroterapii Serca GUMed: lek. Aleksandra Liżewska-Springer oraz lek. Grzegorz Sławiński

Wśród nagrodzonych znaleźli się: **Aleksandra Liżewska-Springer**, rezydentka Klinicznego Centrum Kardiologii UCK, która otrzymała nagrodę za pracę *Hemodynamiczny efekt ablacji prądem o częstotliwości radiowej u pacjentów z napadowym i przetrwałym migotaniem przedsionków z zachowaną/pośrednią frakcją wyrzutową lewej komory* (opiekunem pracy jest dr hab. Alicja Dąbrowska-Kugacka) oraz doktorant GUMed i rezydent KCK **Grzegorz Sławiński** za pracę *Ocena wyników skринingu S-ICD u pacjentów czasowo stymulowanych – doniesienia wstępne*. Opiekunami pracy są prof. Ewa Lewicka i dr Maciej Kempa. ■

Brukselskie reminiscencje

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Brukseli w ramach obchodów 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, zorganizowała 7 czerwca br. konferencję naukową pod hasłem *Kobiety w nauce, dawniej i dziś*. Konferencja przypominała o wielkim wkładzie w naukę przełomu XIX i XX w. dwóch wybitnych Polek: Marii Skłodowskiej-Curie, uczzonej powszechnie znanej i Józefy Joteyko, uczzonej prawie nieznannej.

Józefa Joteyko przez wiele lat pracowała naukowo właśnie w Brukseli, stąd też od 2016 r. przyznawana jest nagroda „Joteyka” dla wybitnych Polek działających w Belgii i wręczenie tej nagrody było zwieńczeniem sesji naukowej. Komitet naukowy Konferencji przy Ambasadzie zwrócił się do mnie z propozycją wygłoszenia wykładu na temat dorobku i dokonań prof. Józefy Joteyko, mając świadomość, że jest to uczona kompletnie niedoceniona w naszej ojczyźnie, przemilczana w historii rodzimej nauk, całkiem nieznaną w polskim społeczeństwie i to nawet w środowiskach, które zawodowo kształtowała. Lepiej sytuacja prezentuje się w Belgii, a zwłaszcza w Brukseli, gdzie powołano do życia wyżej wymienioną nagrodę.

Kim więc była Józefa Joteyko?

Była obok Marii Skłodowskiej-Curie najbardziej znaną w Europie kobietą – naukowcem polskiego pochodzenia. Powierzono jej wykłady w College de France i była po Adamie Mickiewiczu drugim polskim wykładowcą tej znakomitej uczelni. Dyscyplinami, którym poświęciła całe swoje życie, była neurologia rozwojowa, neurofizjologia, psychologia i pedagogika. Rozwijała je wszystkie równoległe i w odniesieniu do dzieci, co miało pomóc w ich zrozumieniu, w poznaniu predyspozycji, wskazaniu właściwej ścieżki

edukacyjnej. Dzisiejsze poradnie psychologiczno-pedagogiczne są praktyczną realizacją idei J. Joteyko i nie wyobrażamy sobie obecnie szkolnictwa bez wsparcia ze strony takich placówek.

Urodziła się 29 stycznia 1866 r. w litewskiej zamożnej rodzinie ziemiańskiej w Poczujkach koło Kijowa, w powiecie skwierskim, a następnie wraz z całą rodziną przeniosiła się do Warszawy. Wykształcenie średnie odbyła na kompletach realizowanych w domu rodzinnym. Studia rozpoczęła na Uniwersytecie Genewskim na kierunku przyrodniczym, który ukończyła uzyskaniem tzw. bakalaureatu przyrody. Następnie podjęła studia medyczne w Brukseli i kontynuowała je w Paryżu. Zainteresowała ją zwłaszcza neurologia i psychiatria i doskonaliła się w nich u największych ówczesnych mistrzów: u Charcota, Raymonda, Brissanda, Pierre Mari i Dejerine'a. W Paryżu prowadziła pracę naukowo-badawczą w zakresie neurologii i praktykę lekarską, ale ostatecznie zdecydowała, że zajmie się neurofizjologią. Stąd wróciła do Brukseli i podjęła od 1898 r. asystenturę w Instytucie Fizjologicznym Solvaya, a potem objęła aż na 14 lat stanowisko kierownika Pracowni Psychofizjologicznej Uniwersytetu w Brukseli. W 1905 r. została przewodniczącą I Kongresu Neurologów i Psychiatrów Belgijskich, a w 1906 r. przewodniczącą Towarzystwa Neurologów Belgijskich, w 1911 r. sekretarzem I Międzynarodowego Kongresu Pedagogii i redaktorem belgijskiego czasopisma psychologicznego *La Revue Psychologique*.

Od tego momentu zaczęła się dla J. Joteyko realizacja dziedziny, której poświęciła całą swą energię – pedagogii, nauce o dziecku stawiającej sobie za zadanie poznanie dziecka pod względem fizycznym, psychicznym i socjologicznym, w celu należytego wychowania go i skierowania do odpowiedniego zawodu. W 1912 r. dr Józefa Joteyko zorganizowała w Brukseli na uniwersytecie wydział pedagogiczny, na którym osobiście wykładała. I wojna światowa przerwała tę działalność, była zmuszona wyjechać do Paryża i tam naukowiec Charles Richet przekazał Jej na własny użytek pracownię doświadczalną. W 1916 r., na mocy głosowania kolegium profesorskiego, olbrzymią większością głosów, po-

wierzo jej Katedrę w College de France. Pierwszy inauguracyjny wykład Józefy Joteyko w College de France odbył się 24 stycznia 1916 r. i był to wykład, którym interesował się cały intelektualny świat Paryża. Był to pierwszy wykład kobiety w tej wiekowej uczelni istniejącej od 1530 r. J. Joteyko wystąpiła w miejscu, gdzie przemawiały przed nią największe autorytety nauki, a dokładnie 70 lat wcześniej występował Adam Mickiewicz. Teraz ona zgromadziła mnóstwo odbiorców, wzbudziła powszechną uwagę jako kobieta prelegentka i następnego dnia prasa francuska entuzjastycznie komentowała Jej wystąpienie – „College de France zostało zaszczycone przyjęciem tej polskiej uczzonej”. Kiedy Polska odzyskała niepodległość Joteyko rzuciła swoją międzynarodową karierę i wróciła w 1919 r. do Polski i objęła katedrę psychologii ogólnej i pedagogicznej w Państwowym Instytucie Pedagogicznym (1919-1925) i prowadziła laboratorium psychologiczne, ale II Rzeczpospolita nie wykorzystwała w pełni potencjału wielkiej uczzonej. Zmarła w 1928 r. i dziś niestety zbyt mało o Niej wiemy.

Z satysfakcją więc dzielę się informacją, że środowisko polonijne w Belgii w 2016 r. postanowiło odwołać się do swej rodaczki Józefy Joteyko, która tak wiele lat swego naukowego życia spędziła w tym kraju i ustanowiło Jej nagrodę. Jest nią statuetka (autorstwa Darii Grajek), która przedstawia drabinę, po której wspina się dziecko rączką dotykając gwiazdy. Tak właśnie Joteyko rozumiała odpowiednio stymulowany rozwój dziecka, które krok po kroku osiąga coraz wyższe szczeble rozwoju, a przy właściwym pokierowaniu może sięgać gwiazd. Nagrodę przyznaje się w ramach konkursu, którego celem jest integracja środowiska, ukazanie pozytywnego wizerunku Polek w Belgii, promocja ich osiągnięć w dziedzinie nauki, kultury i działalności społecznej. Nagroda jest przyznawana corocznie jednej Polce mieszkającej w Belgii.

Laureatką pierwszej nagrody – tej z 2016 r. — została absolwentka GUMed dr Joanna Mierzejewska, urodzona w Gdańsku, córka dr Emilii Mierzejewskiej – neurologa, klinicysty i nauczyciela akademickiego Kliniki Neurologii Dorosłych AMG (obecnie na emeryturze) i śp. prof. Wiesława Mierzejewskiego – ginekologa, położnika i kierownika Kliniki Położniczej AMG. Dr Joanna Mierzejewska ukończyła gdańską uczelnię w 1987 r. i w 1988 r., po ślubie, przeprowadziła się z mężem Belgiem do Leuven w Belgii. Tam nostryfikowała dyplom i ukończyła specjalizację w dziedzinie psychiatrii na Katolickim Uniwersytecie Leuven (KU Leuven), a następnie studia podyplomowe z Systemowej Terapii Rodzin, także na tym uniwersytecie. Już od 1995 r. dr Joanna Mierzejewska pracuje jako psychiatra i psychoterapeutka w Szpitalu Psychiatrycznym Braci Aleksjanów w Tienen (na brzegu Brukseli). Dr Mierzejewska dała się poznać jako wspaniały lekarz, oddany swoim pacjentom, profesjonalny. Po konferencji, podczas gali, miałam przyjemność poznać dr Joannę Mierzejewską i obie z dumą świadczyłyśmy o wspólnym rodowodzie Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Warto także odnotować, że nagrodę „Joteyka” w 2018 r. otrzymała pochodząca z Gdyni, zwią-

zana z medycyną prof. genetyki onkologicznej na Katolickim Uniwersytecie w Leuven Iwona Włodarska.

Wśród grona wybitnych Polek, które dane mi było poznać w Brukseli była prof. Agnieszka Zalewska fizyk jądrowy, przewodnicząca rady CERN 2012-2015, obecnie przewodnicząca honorowa. Profesor miała wykład dotyczący współczesnej roli kobiety naukowca w społeczeństwie. Niemniej ciekawe wystąpienia w panelu dyskusyjnym miała Brigitte Von Tiggelen – dyrektor Europejskiego Instytutu Historii w Brukseli, Geert Vanpaemel – profesor historii nauki KU-Leuven, Natacha Henry – pisarka z Francji, Elżbieta Frąckowiak – wiceprezes Polskiej Akademii Nauk oraz Anna Szolucha z Polskiej Akademii Nauk, laureatka Nagrody Marii Skłodowskiej-Curie.

Wyjątkową oprawę konferencji zapewniła Biblioteka Solvaya znajdująca się w Leopold Park. Ambasadzie udało się zorganizować sesję w miejscu, gdzie według pomysłu przemysłowca Ernsta Solvaya, rozpoczęły się na początku ubiegłego stulecia tzw. „spotkania najtęższych umysłów z całego świata”. Idea zapoczątkowana w 1911 r. trwa do dziś i spotykają się tutaj najlepsi fizycy i chemicy pod auspicjami Instytutu Solvaya. A do historii nauki przeszedł słynny V Kongres Solvaya – jedna z najważniejszych konferencji naukowych XX wieku. Obok ważnych wniosków z kongresu pozostało także słynne zdjęcie na schodach Instytutu. W jednym miejscu zgromadzenie tak wielu tęgich umysłów a w samym centrum jedyna dama nauki – nasza Maria Skłodowska-Curie. Niezwykle głębokim i pięknym przeżyciem dla autorki niniejszego tekstu – neurologa i historyka medycyny było uczestnictwo w wydarzeniach, gdzie spotkało się tak wiele wątków jednocześnie: od Józefy Joteyko i Marii Skłodowskiej-Curie po prof. Agnieszkę Zalewską, od dr Joanny Mierzejewskiej i prof. Iwony Włodarskiej po nagrodę „Joteyki” i wreszcie od Biblioteki Solvaya po wspomnienie pamiętnego V Kongresu wielkich fizyków, a wszystko to w jednym miejscu, ale jakim...

dr Seweryna Konieczna,
Klinika Neurologii Rozwojowej,
Zakład Historii i Filozofii Nauk Medycznych

Gwiazdy w Ameryce

Pisz rzeczy warte przeczytania albo czyń rzeczy warte opisania

Benjamin Franklin

Konferencja NAFSA

Tegoroczni Laureaci Środowiskowej Nagrody Akademickiej Gwiazdy internacjonalizacji – **Ewa Kiszka** (kategoria *Gwiazda Marketingu – Marketing Star*, Gdański Uniwersytet Medyczny), **dr hab. Dominik Antoniewicz** (kategoria *Gwiazda Badań – Research Star*, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) oraz **Emilia Wojtczak** (kategoria *Wschoźca Gwiazda – Rising Star*, Politechnika Poznańska) w dniach 27.05-1.06.2018 r. uczestniczyli w konferencji NAFSA, organizowanej w tym roku w Filadelfii.

NAFSA jest największą na świecie organizacją pozarządową zajmującą się tematem edukacji międzynarodowej. Utworzona została w 1948 r. jako Krajowe Stowarzyszenie Doradców Studentów Zagranicznych w celu promowania rozwoju zawodowego uczelni amerykańskich i ich pracowników odpowiedzialnych za pomoc i doradztwo dla 25 tys. studentów zagranicznych, którzy przybyli na studia w Sta-

nach Zjednoczonych po II wojnie światowej. W trakcie kolejnych lat, niosących istotne zmiany polityczne oraz początek nowej ery globalizacji, dziedzina edukacji międzynarodowej ulegała dynamicznemu rozwojowi, a organizacja zmieniała swoją nazwę i rozszerzała obszar zainteresowań. Od 1990 r. nosi nazwę NAFSA – Association of International Educators. W tym roku NAFSA obchodziła 70 rocznicę powstania i odbywała się pod hasłem *Diverse Voices, Shared Commitment (Różne głosy, wspólne zaangażowanie)*.

Konferencja i targi NAFSA corocznie gromadzą około 10 000 uczestników z ponad 100 krajów na całym świecie. Są doskonałą okazją do promocji uczelni, nawiązania kontaktów z partnerami z całego świata, udziału w warsztatach i seminariach tematycznych, a także do wymiany doświadczeń z innymi specjalistami zajmującymi się edukacją międzynarodową. NAFSA to również, a może przede wszystkim forum dla setek jeśli nie tysięcy indywidualnych spotkań, okazja do nawiązywania bilateralnych kontaktów. W czasie konferencji rozgrywki NBA i NHL wchodziły w decydującą fazę, przyciągając do barów i restauracji wielu uczestników konferencji, którzy już w mniej formalnych okolicznościach mogli budować sieci kontaktów.

NAFSA jest doskonałą ilustracją przemian, jakie zachodzą w szkolnictwie wyższym, które – w sferze umiędzynarodowienia – stopniowo, ale konsekwentnie staje się globalnym rynkiem, wokół którego niezależnie od kształcenia rośnie biznes około edukacyjny. Targi tego typu pokazują nie tylko rosnącą skalę, ale również postępującą profesjonalizację transnarodowej edukacji. Tak więc wśród wystawców były nie tylko uczelnie czy publiczne instytucje promujące międzynarodową wymianę, takie jak NAWA, ale firmy rekrutujące studentów, sprawdzające ich umiejętności językowe, agencje zajmujące się międzykontynentalnym transportem studentów zagranicznych, ich ubezpieczeniem czy zakwaterowaniem.

„Gwiazdy internacjonalizacji” reprezentowały swoje uczelnie na stoisku Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA), w ramach kampanii *Ready, Study, Go! Poland*. Stoisko otworzyli: ambasador RP w Stanach Zjednoczonych Piotr Wilczek oraz dyrektor NAWA Łukasz Wojdyga. W otwarciu wzięli udział przedstawiciele najważniejszych organizacji działających w obszarze szkolnictwa wyższego: NAFSA, EAIE, APAIE, International Institute for Education, przedstawiciele narodowych agencji szkolnictwa wyższego,

uczelnian partnerskich, a także CEO NAFSA dr Esther Brimmer. Profesjonalna wizualizacja stoiska oraz jego dobre usytuowanie wpływało na duże zainteresowanie wśród uczestników targów.

Spacerując ulicami Filadelfii...

NAFSA odbywa się w najważniejszych ośrodkach akademickich i gospodarczych w USA, do których niewątpliwie należy również Philadelphia. Philadelphia to największe pod względem liczby ludności miasto w Pensylwanii i piąte w kraju (ponad 1,5 mln mieszkańców), dawniej największe miasto i pierwsza stolica USA. Nadal ma w sobie ten unikalny po drugiej stronie Atlantyku historyczny klimat i przepiękna jest duchem wolności. Nie powinno zatem nikogo dziwić, że stał się inspiracją dla idei związanych z rewolucyjną niepodległością Stanów Zjednoczonych. Tam też znajduje się ogromnie ważny dla historii Stanów Zjednoczonych Dzwon Wolności z inskrypcją *Oznajmijcie wyzwolenie w kraju dla wszystkich jego mieszkańców* – symbol wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych.

Spacerując po ulicach Filadelfii podziwialiśmy architektoniczny kolaż, dziwne połączenia stylów, ale i delectowaliśmy się duchem wolności, który stał się symbolem Filadelfii. Wyraża się on zarówno w wyjątkowej architekturze,

ale także społecznym klimacie tego miasta, które emanuje różnorodnością we wszystkich wymiarach. Nie bez przypadku zakątki tego miasta stanowiły scenerie epickie dla historii kina filmów *Filadelfia* czy *Rocky*, ale stały się inspiracją dla przeboju Bruce'a Springsteena *Ulice Filadelfii*.

Ewa Kiszka, kierownik Działu Współpracy z Zagranicą i Projektów Rozwojowych GUMed,
dr hab. Dominik Antoniewicz, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
Emilia Wojtczak, Politechnika Poznańska

Zdolni z Pomorza w Uczelni

Piąte spotkanie z uczniami szkół ponadpodstawowych w ramach programu *Zdolni z Pomorza* odbyło się 19 maja 2018 r. na Wydziale Farmaceutycznym. Tematem przewodnim wydarzenia była biotechnologia roślin leczniczych. Spotkanie zainaugurował wykład *Leki roślinne z próbówki* wygło-

szony przez prof. Marię Łuczkiwicz z Katedry i Zakładu Farmakognozji GUMed. Część laboratoryjna spotkania poświęcona była między innymi analizie fitochemicznej surowców roślinnych. Uczniowie podczas zajęć laboratoryjnych mieli możliwość samodzielnej izolacji substancji czynnych z materiału roślinnego, a także analizy uzyskanych ekstraktów z użyciem chromatografii cieczowej. Część laboratoryjna dotyczyła także identyfikacji związków pochodzenia roślinnego o potencjale alergizującym, stosowanych w kosmetykach jako komponenta zapachowa. W ramach zajęć uczniowie odwiedzili także Ogród Roślin Leczniczych działający przy Katedrze i Zakładzie Farmakognozji GUMed, gdzie mogli zaznajomić się z różnorodnością gatunków roślin stosowanych w farmakoterapii.

Program *Zdolni z Pomorza* jest projektem realizowanym przez Samorząd Województwa Pomorskiego współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Celem projektu jest zapewnienie uczniom szczególnie uzdolnionym odpowiedniego wsparcia rozwoju poprzez właściwą diagnozę uzdolnień i adekwatne formy wsparcia.

Kolejne spotkanie akademickie z uczniami w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym już w październiku 2018 r.

Zespół koordynujący GUMed: prof. Katarzyna Zorena, dr Szymon Dziomba, mgr Agata Somla-Klaman, mgr Maciej Pikulski. ■

25 lat nauczania o żywieniu klinicznym w naszej Uczelni

W roku akademickim 1993/94 dzięki inicjatywie prof. Wiesławy Łysiak-Szydłowskiej, która była wówczas kierownikiem Samodzielnej Pracowni Diagnostyki Laboratoryjnej Akademii Medycznej w Gdańsku (AMG) oraz przychylności ówczesnego rektora Akademii Medycznej w Gdańsku prof. Zdzisława Wajdy, rozpoczęto nauczanie przedmiotu diagnostyka zaburzeń żywienia. Był to pierwszy krok do powołania Zakładu Żywienia Klinicznego i Diagnostyki Laboratoryjnej, który ostatecznie uzyskał taką nazwę w 1996 r., również w tym roku nastąpiła zmiana nazwy nauczanego przedmiotu na żywienie kliniczne. Był to niezwykle ważny krok w kierunku nauczania żywienia klinicznego na uczelniach medycznych w Polsce. AMG była pierwszą uczelnią, która wprowadziła przedmiot obejmujący tego typu zagadnienia dla studentów medycyny i do dziś jest wzorem dla innych uniwersytetów medycznych w tym zakresie.

W roku 2007 po przeniesieniu Zakładu z Wydziału Lekarskiego na nowo powstały Wydział Nauk o Zdrowiu oraz

w związku z utworzeniem studiów I i II stopnia na kierunku dietetyka zaistniała potrzeba powołania Katedry Żywienia Klinicznego. W jej skład wchodził Zakład Dietetyki Ogólnej, Zakład Towaroznawstwa Żywności oraz Zakład Higieny Żywności.

W 2011 r. profil działalności dydaktycznej i naukowej poszczególnych Zakładów uległ krystalizacji, co pociągnęło za sobą aktualizację nazw Zakładów. Obecnie w skład Katedry Żywienia Klinicznego, której od 2011 r. kierownikiem jest dr hab. Sylwia Małgorzewicz wchodzi: Zakład Żywienia Klinicznego i Dietetyki, Zakład Towaroznawstwa Żywności (kierownik dr Magdalena Skotnicka), Zakład Biochemii Żywienia (kierownik dr hab. Zdzisław Kochan).

Rozwój działalności dydaktycznej i naukowej wymagał zwiększenia infrastruktury. W roku 2016 powstało w budynku nr 15 kilka pomieszczeń laboratoryjnych przeznaczonych specjalnie dla potrzeb studentów kierunku dietetyka oraz powstała nowoczesna pracownia komputerowa w budynku nr 15 przeznaczona nie tylko do nauczania przyszłych dietetyków, ale również prowadzenia szkoleń w zakresie żywienia dojelitowego i pozajelitowego.

Działalność zapoczątkowana w latach 1993-1994 opierała się na szerokiej współpracy prof. Wiesławy Łysiak-Szydłowskiej z prof. Barbarą Krupą-Wojciechowską i jej zespołem oraz z dr. Tomaszem Zdrojewskim. W wyniku tej współpracy powstało kilka istotnych inicjatyw społecznych i naukowych, takich jak Sopcard, NatPol i 400 Miast. A także powołanie stowarzyszenia „QuoVadis”, którego prezesem był red. Stanisław Kubiak. Stowarzyszenie szerzyło idee profilaktyki zdrowia poprzez właściwe odżywianie i zdrowy styl życia. Długoletnia współpraca z prof. Bolesławem Rutkowskim i prowadzoną przez niego Kliniką Nefrologii była bardzo owocna nie tylko w postaci licznych wspólnych publikacji naukowych, ale również w postaci habilitacji dwóch pracowników Kliniki.

Jedną z ciekawszych inicjatyw realizowanych przez Zakład, która objęła wiele Klinik AMG, było badanie *NutritionDay in European Hospitals*. Badanie obejmujące ocenę stanu odżywienia pacjentów hospitalizowanych było prowadzone pod egidą Europejskiego Towarzystwa Żywienia Pozajelitowego i Dojelitowego. Nawiązano również współpracę z prof. Jerzym Jankunem (*Urology Research Center* w Toledo w Ohio, USA). Dało to możliwość odbycia stażu naukowego w amerykańskim ośrodku i zaowocowało wieloma publikacjami obejmującymi zagadnienia wpływu składników żywności na procesy metaboliczne organizmu. Szczególnie warto podkreślić wspólne badania dotyczące przeciwnowotworowej aktywności substancji pochodzenia naturalnego.

Rozwój Zakładu nie byłby możliwy bez zaplecza laboratoryjnego i pracy dr Anny Owczarzak oraz Ewy Aleksandrowicz-Wrony, które od wielu lat służą pomocą pracownikom Zakładu oraz bardzo wielu osobom, które realizowały swoje projekty naukowe w laboratorium Zakładu.

Do 2018 r. w Zakładzie powstały 22 doktoraty i 3 habilitacje. Prowadzone projekty obejmowały takie obszary naukowe jak: zaburzenia metabolizmu karnityny w różnych stanach klinicznych, ocena stanu odżywienia w chorobach przewlekłych, zaburzenia równowagi oksydoredukcyjnej, ocena bariery jelitowej, zaburzenia mikrobiomu jelit, leczenie niedożywienia chorych dializowanych oraz chorych z rakiem jelita grubego.

Warto zaznaczyć, że zawsze istniała żywa współpraca Zakładu ze studentami GUMed. Studenci Wydziału Lekarskiego w ramach SKN Żywnienie Kliniczne (opiekun dr Marcin Folwarski) organizują warsztaty *Żywnienie kliniczne*, cieszące się dużą popularnością. Studenci kierunku dietetyka zrzeszeni w kole naukowym (pod kierunkiem

mgr Edyty Wernio), jak również pozostali uczestniczą w organizacji konferencji, w akcjach edukacyjnych w szkołach i przedszkolach, w uczelniach wyższych. Ponadto uczestniczą w badaniach naukowych Zakładu. Na szczególne wyróżnienie zasługuje absolwent GUMed, dietetyk Daniel Kasprowicz, który zaangażował się w pracę dla potrzebujących na Madagaskarze.

Ideą przewodnią zespołu jest rozwój naukowy w zakresie żywienia klinicznego i dietetyki. Profesjonalizm zespołu lekarzy i dietetyków umożliwia udzielanie konsultacji w zakresie żywienia klinicznego (dojelitowego i pozajelitowego) oraz w zakresie diety realizowanych w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym oraz w ramach działalności Zakładu. Udział pracowników Zakładu we wprowadzaniu standardów postępowania żywieniowego w Polsce, wiąże się również z poprawą jakości leczenia pacjentów w UCK.

prof. Sylwia Małgorzewicz,
Katedra Żywienia Klinicznego

Nagroda dla prof. A. Szutowicza

Profesor Andrzej Szutowicz, emerytowany kierownik Katedry Biochemii Klinicznej i Zakładu Medycyny Laboratoryjnej otrzymał Nagrodą Specjalną imienia Profesora Jana Sznajda. Profesora uhonorowano za wybitne osiągnięcia w dziedzinie biochemii klinicznej i medycznej diagnostyki laboratoryjnej. Nagroda jest przyznawana przez Fundację Rozwoju Diagnostyki Laboratoryjnej przy współudziale Polskiego Towarzystwa Diagnostyki Laboratoryjnej. Wyróżnienie wręczyli 28 maja br. w Krakowie: przewodniczący komitetu Nagrody, prezes Fundacji dr Gerard Nowacki oraz wiceprezes prof. Milena Dąbrowska. ■

Prof. Milena Dąbrowska (Białystok), prof. Andrzej Szutowicz,
dr Gerard Nowacki

IN MEMORIAM

Maria Kusztejko (1923-2016)

W dziejach Zakładu Chemii Fizjologicznej, nazwanego później Zakładem Biochemii, obok jej kierownika prof. Włodzimierza Mozołowskiego utrwaliła się w sposób szczególny postać Pani Marii, laborantki przygotowującej i nadzorującej ćwiczenia ze studentami.

Pani Maria, otaczała młodych, niezbyt jeszcze doświadczonych asystentów specjalną troską i nieocenioną pomocą. Była osobą darzoną w Zakładzie powszechnym szacunkiem i sympatią. Dzisiaj ci młodzi asystenci są w większości emerytami, a ponieważ młode lata pamięta się najlepiej, pragnę przywołać pamięć o Niej w drugą rocznicę Jej śmierci.

Maria Kusztejko z d. Perskiewicz urodziła się 19 września 1923 r. w dalekim Omsku, na Syberii. Była drugim dzieckiem Janiny i Piotra Perskiewiczów, ojciec był zegarmistrzem. Rodzice wraz z Marią i jej starszym bratem Tadeuszem wkrót-

ce repatriowali się do niepodległej już Polski i początkowo zamieszkali w Warszawie. Tu urodził się młodszy brat Marii – Józef. Rodzina postanowiła jednak przenieść się w okolice Wołkowyska do miejscowości Zelwa, do rodzinnego domu ojca Marii, gdzie urodziła się wkrótce Jej młodsza siostra Teresa. Pani Maria ukończyła szkołę powszechną w Wołkowysku, następnie podjęła naukę w Gimnazjum Kupieckim, którą przerwało wejście Armii Czerwonej we wrześniu 1939 r.; szkołę średnią ukończyła w 1941 r. Podczas wojny pracowała jako pomoc w aptece. W styczniu 1946 r. cała rodzina ekspatriowała się na tereny powojennej Polski zamieszkując w Gdańsku. Tutaj Pani Maria ukończyła w 1947 r. roczny kurs dla instruktorów Kół Gospodyń Wiejskich i pracowała w tym charakterze w latach 1947-1948.

Z dniem 15 marca 1949 r. podjęła pracę w Klinice Dziecięcej Akademii Lekarskiej w Gdańsku jako zastępczyni kierowniczkich kuchni mlecznej. Niebawem (od 20 stycznia 1950 r.) prof. W. Mozołowski zatrudnił Ją w Zakładzie Chemii Fizjologicznej, początkowo jako sekretarkę, a po ukończeniu kursu dla laborantów, od 1952 r. jako laborantkę, a następnie starszego technika. W 1954 r. wyszła za mąż za Wiktora Kusztejko, z którym miała dwoje dzieci, syna Piotra i córkę Marię, po mężu Wirkus. W roku 1986 odeszła na emeryturę podejmując jeszcze do 28 lutego 1993 r., zatrudnienie w Zakładzie Chemii Ogólnej AMG kierowanym przez prof. Wiktora Rzczyckiego. Zmarła w Gdańsku 25 sierpnia 2016 r. w wieku 92 lat i pochowana została na Cmentarzu Łostowickim.

W Zakładzie Biochemii była odpowiedzialna za przygotowanie i nadzór nad przebiegiem laboratoryjnych ćwiczeń studenckich; ze swoich obowiązków wywiązywała się wzorowo. Była osobą o dużej umiejętności współpracy, pełną empatii. O wysokim uznaniu przez współpracowników może świadczyć fakt powierzenia Jej obowiązków męża zaufania grupy związkowej. Za długoletnią, nienaganną pracę została wyróżniona Brązowym Krzyżem Zasługi (1983 r.), Odznaką Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia (1980 r.) i Medalem Pamiątkowym Akademii Medycznej w Gdańsku (1975 r.).

Większość pracowników akademickich w Zakładzie kierowanym przez prof. Mozołowskiego rozpoczęła pracę jako studenci będąc członkami Koła Naukowego. Zanim

Zakład Chemii Fizjologicznej 1950-1952

Odejście prof. Mozołowskiego na emeryturę, 1965 r.

powierzono nam prowadzenie ćwiczeń ze studentami występowałyśmy w roli demonstratorów i pomagierów starszych kolegów. Pani Maria otaczała nas prawdziwie matczyną opieką. Jestem prawie pewien, że opinii o naszych kompetencjach zasięgał u Niej sam Szefer prof. Mozołowski. Jak wspomina córka Pani Marii: *W mojej pamięci o Mamie Zakład pozostanie wyjątkowym miejscem, ważną częścią całego Jej życia. Do końca wspominała osoby tam pracujące z uśmiechem i radością. Myślę, że Mama miała dużo szczęścia, że znalazła się w Zakładzie, wśród ludzi wybitnych w świecie nauki, a przy*

tym mądrych i porządnym. Miała też chyba swój udział w tym, żeby to miejsce było czymś wyjątkowym, *takim było we wspomnieniach Mamy, i takim też pozostanie w moich.*

Pani Maria była osobą niezwykle ciepłą, serdeczną i życzliwą wszystkim. Do dzisiaj zajmuje ważne miejsce w naszych wspomnieniach z młodości. Z wielkim bólem i żalem pożegnaliśmy Ją przed dwoma laty na Łostowickim Cmentarzu. Niech spoczywa w pokoju!

prof. Wiesław Makarewicz

W dniu 24 maja 2018 r. zmarła

dr n. chem. Ryszarda KOSTRZEWSKA-ZEIDLER

emerytowany wykładowca w Katedrze i Zakładzie Chemii Medycznej Akademii Medycznej w Gdańsku. Urodzona w Tczewie, podjęła w 1968 r. studia chemiczne na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, które ukończyła w 1974 r., uzyskując specjalizację w dziedzinie związków kompleksowych. Odbiła następnie w latach 1973-1976 na tym samym Wydziale studia doktoranckie, które ukończyła w 1977 r. uzyskując stopień naukowy doktora nauk chemicznych. Początkowo była zatrudniona w Instytucie Kształtowania Środowiska, Oddział w Gdańsku, a w 1979 r. podjęła pracę w Zakładzie Chemii Ogólnej AMG na stanowisku starszego asystenta. Na stanowisko wykładowcy przeszła w roku 1990. Z dniem 30 września 2010 r. przeszła na emeryturę.

Była utalentowanym nauczycielem akademickim, który znaczną część swojej kariery zawodowej poświęcił nauczaniu studentów. Ze wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o Jej odejściu.

Konferencja nauczycieli chemii

Gdański Uniwersytet Medyczny gościł 6 czerwca 2018 r. uczestników konferencji *Chemia z bliska*. Wydarzenie zorganizowała Katedra Chemii Nieorganicznej we współpracy z Katedrą Bromatologii. Opiekę merytoryczną oraz patronat nad konferencją sprawował Oddział Gdański Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Spotkanie rozpoczęła przewodnicząca OGPTChem prof. dr hab. inż. Barbara Becker. Następnie zebranych gości powitał dziekan Wydziału Farmaceutycznego prof. Michał Markuszewski, który podczas swojego wystąpienia podkreślił szczególną rolę nauk chemicznych w kształceniu studentów Wydziału.

Uczestnikami konferencji byli nauczyciele chemii szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych wraz ze swoimi uczniami. Tegoroczna edycja poruszała tematykę chemii w żywności. Młodzież uczestniczyła w zajęciach praktycznych przygotowanych przez Katedrę Chemii Nieorganicznej i Katedrę Bromatologii. Uczniowie oznaczali pierwiastki obecne w żywności, wykrywali barwniki spożywcze oraz poznali niekonwencjonalne sposoby wykorzystania owoców i warzyw. Dla wielu było to pierwsze zetknięcie z prawdziwym laboratorium. Nauczyciele w tym czasie mieli okazję wysłuchać cyklu wykładów na temat suplementów diety oraz prawidłowego żywienia. Prelegentami byli: dr hab. Małgorzata

Grembecka z Katedry Bromatologii oraz gość specjalny – Agnieszka Ryk, trener personalny, mistrzyni świata w kulturystyce. Następnie wszyscy goście mogli wysłuchać wykładów dotyczących powiązania zagadnień genetycznych z żywnością (dr hab. inż. Agnieszka Bartoszek, PG) oraz czym są i jak działają leki (prof. Wojciech Kamysz, Katedra Chemii Nieorganicznej).

Podsumowaniem konferencji był konkurs wiedzy chemicznej dla uczniów. Sponsorem nagród było Centrum Edukacji smartLAB z Gdańska. ■

TAJEMNICE Z MUZEALNEJ PÓŁKI

Tajemnice z muzealnej półki od 2012 r. prezentują najciekawsze obiekty z kolekcji Muzeum GUMed.

Cykl ten pozwala, nie ruszając się z przysłowiowego fotela, odbyć krótką wędrowkę w przeszłość. Najczęściej zaskakująco nieodległą w czasie, a jednak ze względu na postęp

medycyny i zmiany otaczającego świata, ukazującą zupełnie inny obraz funkcjonowania Uczelni i sztuki medycnej.

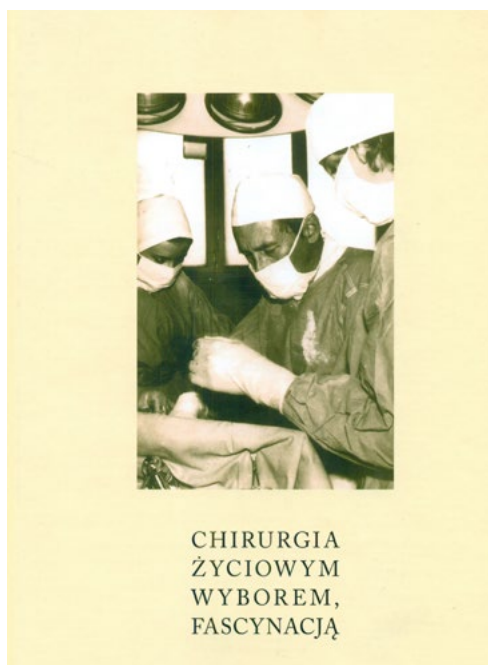
Kolejne edycje Tajemnic uświadomiły, że Muzeum to nie tylko relacja z przeszłości, lecz także pełne emocji wspomnienie ludzi, miejsc i chwil, ważnych dla uniwersyteckiej społeczności. Historyczne pamiątki, obiekty, czy jak mawiają muzealnicy artefakty, stanowiły niegdyś część naszej codzienności, dziś kształtują jej tradycję i dziedzictwo.

Prof. Zdzisław Wajda na stronie 145 wydanej w 2014 r. książki *Chirurgia życiowym wyborem, fascynacją pisze: (...)* *Wówczas nie mogłem się oprzeć myśli, że warto marzyć, mieć nadzieję, nieustępliwie zmierzać do wyznaczonego celu, warto!* Cytowane słowa dotyczą budowy CMI i jego otwarcia w 2011 r. Jednocześnie we wspomnieniach Profesora pojawia się mniej szczęśliwy projekt budowy bloków operacyjnych na terenie ówczesnego Szpitala Wojewódzkiego im. M. Kopernika:

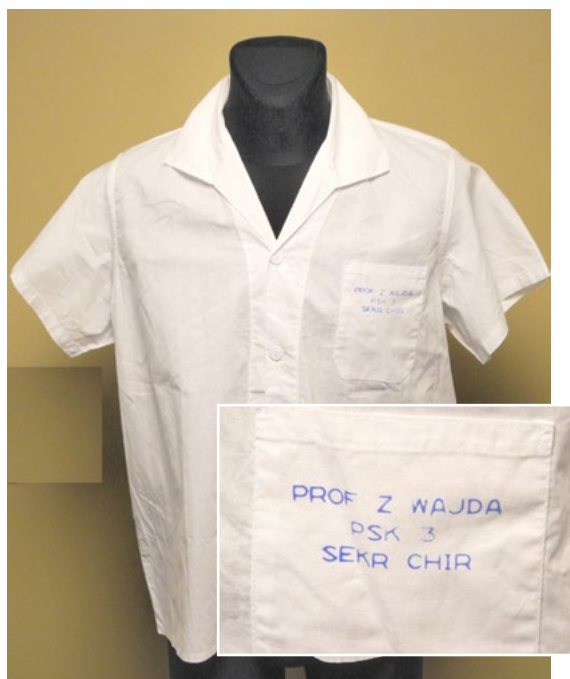
Lat temu wiele, 22 grudnia 1994 r. wraz z wojewodą gdańskim Maciejem Płażyńskim uczestniczyłem w akcie wmurowania kamienia węgielnego pod budowę tych obiektów (Bloku operacyjnego Szpitala Wojewódzkiego, przyp. red.), w połowie 2013 r., wreszcie zostały oddane do użytku. Pośród wielu fotografii, jakie trafiły do Muzeum, znalazło się kilka, na których uwieczniono opisaną przez prof. Wajdę chwilę. Budowa bloku operacyjnego ruszyła z kopyta, by po wzniesieniu stalowego szkieletu budynku zatrzymać się na wiele lat. Personel i pacjenci Szpitala patrzyli na tę martwą konstrukcję z mieszaniną smutku, złości i rezygnacji, nadając jej z czasem trafne przezwisko „Szkieletora”.

Dokument erekcyjny podpisuje prof. Czesław Stoba – kierownik Kliniki Chirurgii Dziecięcej; po prawej inż. Walczyna, przedstawiciel wykonawcy robót budowlanych, z tyłu prof. Zdzisław Wajda – rektor AMG i Maciej Płażyński – wojewoda

Okładka książki prof. Zdzisława Wajdy *Chirurgia życiowym wyborem, fascynacją*

Kliniczna koszula prof. Zdzisława Wajdy

Fotografię wykonała prawdopodobnie Liliana Kowalska, fotograf Kliniki Ortopedii i Traumatologii Narządu Ruchu AMG podczas uroczystości wmurowania kamienia węgielnego. Prof. Zdzisław Wajda – o czym dobitnie świadczy tytuł cytowanej książki, był przede wszystkim chirurgiem. Muzeum GUMed pozyskało – dzięki życzliwości dr. Aleksandra Stanka, ucznia Profesora, cenną i wyjątkową pamiątkę: koszulę szpitalną z nadrukiem tytułu, nazwiska i nazwy szpitala. Wśród wielu zdjęć w naszym archiwum nie ma niestety choćby jednego przedstawiającego prof. Wajdę w tym ubiorze.

dr Marek Bukowski,
Muzeum GUMed

Każdego ósmego dnia miesiąca na stronie internetowej www.gumed.edu.pl prezentowany jest wybrany obiekt z kolekcji Muzeum GUMed. Wszystkie eksponaty zostaną zaprezentowane podczas specjalnej wystawy jesienią 2018 r.

rys. Alina Boguszewicz

Jak bezpiecznie korzystać ze słońca?

Dr hab. Aneta Szczerkowska-Dobosz z Katedry i Kliniki Dermatologii, Wenerologii i Alergologii GUMed była gościem ostatniego przed wakacjami spotkania w ramach cyklu *Bądź zdrow bez kolejki*. Audycja odbyła się tradycyjnie w poniedziałek, 11 czerwca br. w Radiu Gdańsk. Specjalistka z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego mówiła tym, jak korzystać ze słońca w sposób możliwie najmniej szkodliwy dla organizmu oraz dlaczego ważna jest ochrona znamion skórnych przed promieniowaniem UV. Podczas rozmowy słuchacze mogli się dowiedzieć jakiego rodzaju pieprzyki i znamiona powinny nas zaniepokoić i skłonić do wizyty u lekarza.

– Jeśli na skórze pacjent zauważy ciemno wybarwioną zmianę, której uprzednio nie było, jest to moment, który nakazuje czujność i zgłoszenie się do lekarza – wyjaśniała dr hab. Szczerkowska-Dobosz. – Najpierw lekarz ogląda te znamiona. Dla doświadczonego lekarza już tzw. makroskopowy wygląd zmian wskazuje, że są łagodne i niepotrzebne są specjalistyczne narzędzia, żeby stwierdzić, że pacjent bezpiecznie może wrócić do domu. Są zmiany – znamiona barwnikowe, które powinny być ocenione bardziej precyzyjnie i dysponujemy takimi narzędziami, które pozwalają nam obejrzeć dokładnie, w powiększeniu strukturę danego znamienia.

Ponadto dr hab. Szczerkowska-Dobosz edukowała, jak przygotować skórę na wakacyjny wyjazd, by uniknąć oparzenia słonecznego. Wyjaśniła różnice w ochronie skóry dzieci i osób starszych oraz powiedziała jakie są objawy i metody leczenia tzw. alergii na słońce.

Bądź zdrow bez kolejki to autorski projekt Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Radia Gdańsk rozpoczęty w 2017 r. W ramach współpracy naukowcy GUMed różnych specjalności spotykają się ze słuchaczami. Fachową wiedzą i poradami dzielili się już ortopedzi, fizjoterapeuci, kardiolodzy, lekarze stomatolodzy, endokrynolodzy, immunolodzy, diabetolodzy, gastroenterolodzy, reumatolodzy i specjaliści z Wydziału Farmaceutycznego. Koordynatorami projektu są dziennikarki radiowe – Joanna Matuszewska i Joanna Stankiewicz oraz Joanna Śliwińska, rzecznik prasowy GUMed.

Joanna Śliwińska,
rzecznik prasowy GUMed

Namawiam do wyjazdów naukowych

Z prof. n. farm. PAWŁEM MICHAŁEM KOZŁOWSKIM, profesorem wizytującym w Katedrze i Zakładzie Bromatologii Wydziału Farmaceutycznego GUMed, rozmawia prof. Wiesław Makarewicz

■ Gratuluję otrzymania tytułu naukowego. Jak wyglądała życiowa ścieżka, która doprowadziła Pana do tej zaszczytnej nominacji?

Bardzo dziękuję. Uzyskanie tytułu naukowego zamyka pewien etap życia i otwiera nowy. Myślę, że to jest też bardzo dobry czas do refleksji i przemyśleń, spojrzenia na to, co zostało już osiągnięte, a co ewentualnie przyniesie przyszłość.

Moja droga do uzyskania tytułu profesora nauk farmaceutycznych była nietypowa. Od prawie 30 lat mieszkam w Stanach Zjednoczonych. Od 1999 r. jestem zatrudniony na stanowisku profesora na Uniwersytecie w Louisville w stanie Kentucky na Wydziale Chemii. Tam też od momentu zatrudnienia przeszedłem wszystkie możliwe stopnie i promocje, począwszy od *assistant professor* (odpowiednik adiunkta), przez *associate professor* (odpowiednik profesora nadzwyczajnego), aż do rangi *full professor* (czyli pełnoprawny profesor). Obejmując stanowisko *associate professor*, otrzymałem również *tenure*, co w konsekwencji oznaczało zmianę charakteru zatrudnienia z kontraktowego na stałe. Uzyskanie przeze mnie statusu profesorskiego było możliwe dzięki m.in. pozytywnej ocenie mojego dorobku naukowego przez prof. Arieh'a Warshela, laureata Nagrody Nobla w dziedzinie chemii w 2013 r.

W tym momencie warto byłoby wyjaśnić, jaka jest różnica między amerykańskim a polskim systemem związanym z nadawaniem stopni czy tytułu naukowego. W Stanach Zjednoczonych *professor*, niezależnie od rangi, jest tożsamy wyłącznie ze stanowiskiem, natomiast w Polsce jest kojarzony ze stanowiskiem oraz tytułem naukowym. W systemie amerykańskim nie ma habilitacji, tak więc po uzyskaniu stopnia doktora, a następnie odbyciu stażu post-doktorskiego kandydat może ubiegać się o zatrudnienie na stanowisku *assistant professor*. Odrębną kwestią jest *tenure*. W historycznym aspekcie, *tenure* został wprowadzony w związku z tzw. wolnością akademicką w kwestii wyrażania swoich własnych poglądów, natomiast w obecnym rozumieniu wiąże się on z nieograniczonym czasowo zatrudnieniem na stanowisku profesora z wyjątkiem zaistniałych nadzwyczajnych okoliczności.

W trakcie ubiegania się przeze mnie o tytuł profesora nauk farmaceutycznych byłem zatrudniony w Katedrze i Zakładzie Bromatologii Wydziału Farmaceutycznego GUMed na stanowisku profesora wizytującego. W szczególnych, nietypowych przypadkach dotyczących kandydatów zatrudnianych za granicą, Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów może na wniosek rady właściwej jednostki organizacyjnej, dopuścić do wszczęcia postępowania o nadanie tytułu profesora kandydata, który uzyskał stopień doktora i posiada

znaczące osiągnięcia naukowe, co najmniej odpowiadające dorobkowi zawodowemu osobie posiadającej stopień naukowy doktora habilitowanego. Ponieważ w pełni spełniałem te wszystkie kryteria, taka procedura została w moim przypadku zastosowana.

■ Jak przebiegała Pana edukacja w Polsce i za granicą?

Studia chemiczne na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego rozpocząłem w roku 1981, a ukończyłem w 1985 r., uzyskując dyplom magistra chemii. W tym samym czasie studiowałem też fizykę w trybie indywidualnym na Wydziale Matematyczno-Fizycznym. Początek mojej edukacji wiąże się bardzo trudnym okresem, bowiem w niespełna trzy miesiące od rozpoczęcia roku akademickiego został w kraju wprowadzony stan wojenny. Zajęcia na Uniwersytecie Jagiellońskim zostały zawieszane i tak naprawdę nie wiedzieliśmy, kiedy zostaną one wznowione. Mimo tych zawirowań politycznych zdołałem ukończyć studia, o rok wcześniej niż przewidywał program. W 1988 r. uzyskałem 9-miesięczne stypendium naukowe i rozpocząłem staż w Zakładzie Chemii Teoretycznej na Uniwersytecie w Oksfordzie pod kierunkiem prof. Normana H. Marcha. Zaraz po zakończeniu stypendium udałem się do USA, gdzie na Wydziale Chemii Uniwersytetu w Arizonie (Tucson, USA) rozpocząłem studia doktoranckie pod kierunkiem prof. Ludwika Adamowicza. Po przedłożeniu w 1992 r. rozprawy doktorskiej zatytułowanej *Molecules without the Born-Oppenheimer Approximation* uzyskałem stopień naukowy doktora nauk chemicznych.

Po doktoracie odbyłem w latach 1992-1994 studia podyktorskie pod kierunkiem prof. Ernesta R. Davisona na Uniwersytecie w Indianie (Bloomington, USA), a w latach

1994-1996 kontynuowałem studia na Uniwersytecie w Arkansas (Fayetteville, USA) pod kierunkiem prof. Petera Pulay'a. W latach 1996-1999, aż do uzyskania niezależnej pozycji naukowej w charakterze *assistant professor*, byłem zatrudniony na Wydziale Chemii Uniwersytetu w Princeton (New Jersey, USA) w zespole prof. Thomasa G. Spiro.

■ **Kto w pierwszym rządzie był dla Pana mistrzem inspirującym oraz wprowadzającym w arkana zawodu i działalności naukowej?**

Patrząc z perspektywy czasu mogę stwierdzić, że miałem to szczęście spotkać na swojej ścieżce naukowej wiele osób, które mnie inspirowały i wspomagały w różnych działaniach. Zaczę od mojej nauczycielki chemii w szkole podstawowej – Marii Dudek, która dostrzegła u mnie zainteresowania chemią, sukcesywnie je rozwijając. Będąc w szkole, kilkakrotnie dokładnie przeczytałem książkę *Księga pierwiastków* autorstwa Ignacego Eichsa, która pogłębiła moją fascynację tą dyscypliną. Z sentymentem wspominam najbardziej ulubioną wówczas przeze mnie książkę – *Encyklopedię Chemiczną*. Nauczyciele chemii i fizyki w szkole średniej – Krystyna Wrzałko, Jerzy Włodarczyk i Janusz Łączkowski wspierali mój udział w olimpiadzie chemicznej, co pozwoliło mi bez egzaminu wstępnego podjąć studia chemiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Wyjazd do USA i podjęcie studiów doktoranckich pod koniec lat 80. XX w. było nie lada wyzwaniem. W tych działaniach wspierał mnie mój promotor prof. Ludwik Adamowicz. Uważam jednak, że szczególnie inspirująco motywowała mnie współpraca z prof. Tomem Spiro w Princeton. Był to bardzo pracowity, a zarazem owocny okres mojej działalności naukowej, byłem bowiem w trakcie poszukiwania niezależnej pozycji uniwersyteckiej. W tym czasie napisałem wiele prac na temat analizy wibracyjnej grupy hemu. Publikacje z tego okresu należą do najchętniej i najczęściej cytowanych, pomimo upływu ponad 20 lat.

■ **Jak doszło do nawiązania współpracy naukowej z zespołem Katedry i Zakładu Bromatologii?**

Inicjatorem nawiązania współpracy pomiędzy Katedrą i Zakładem Bromatologii a kierowanym przeze mnie zespołem była prof. Anna Lebedzińska. Miało to miejsce w listopadzie 2005 r., kiedy skontaktowała się ze mną w sprawie wyjaśnienia kwestii związanych z separacją chromatograficzną kobalaminy. Wymiernym efektem tej współpracy było potwierdzenie mechanizmu elektrodowego utlenienia molekuł witaminy B₁₂ pochodzenia żywieniowego w oparciu o obliczenia kwantowo-chemiczne, które okazały się przydatne w opracowaniu koncepcji ekstrakcji i jednoczesnego oznaczania witamin B₆ i B₁₂ w wybranych grupach produktów spożywczych. Kolejnym etapem współpracy była dwukrotna wizyta prof. Lebedzińskiej na Uniwersytecie Louisville. Jej wizyta w mojej macierzystej jednostce umożliwiła poznanie Uniwersytetu oraz kontakt z moimi współpracownikami. Udokumentowaniem tych kontaktów naukowych była publikacja w 2007 r. na łamach prestiżowego czasopisma *Journal of Chromatography A* (Elsevier).

Dalsze rozszerzenie i pogłębienie naszej współpracy znalazło potwierdzenie w moich dwukrotnych wizytach w charakterze profesora KNOW, odpowiednio w 2013 r. i 2014 r. na Wydziale Farmaceutycznym GUMed. Wtedy miałem możliwość bliższego poznania prof. Piotra Szefera, kierownika Katedry, który czuwał nad efektywnym rozwojem naszej współpracy. W czasie pobytów naukowych na Wydziale Farmaceutycznym jako profesora KNOW wygłaszałem cykl wykładów anglojęzycznych i polskojęzycznych zarówno dla pracowników, doktorantów i studentów, jak i w ramach zebrania naukowo-szkoleniowego zorganizowanego pod patronatem Wydziału Farmaceutycznego oraz Oddziału Gdańskiego PTFarm.

O ile dobrze pamiętam, idea ubiegania się o profesurę w Polsce zrodziła się już w czasie pierwszego spotkania, a jej realizacja zajęła kilka lat. 2 marca 2017 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda, postanowieniem z 27 lutego 2017 r., nadał mi tytuł naukowy profesora nauk farmaceutycznych.

Od stycznia 2015 r. do chwili obecnej jestem zatrudniony na stanowisku profesora wizytującego w Katedrze i Zakładzie Bromatologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

■ **Jest Pan współautorem ponad 140 publikacji naukowych, które były cytowane ponad 4800 razy, a h-indeks równy jest 41. Co jest aktualnie głównym przedmiotem Pańskich zainteresowań naukowych i zawodowych?**

W zasadzie od samego początku moja działalność naukowa jest zogniskowana wokół chemii kwantowej i obliczeniowej. Głównym jej celem jest zrozumienie struktury elektronowej molekuł, a także właściwości czy też reaktywności chemicznej na poziomie molekularnym. Uzyskuje się to poprzez rozwiązanie równania Schrödingera, używając symulacji komputerowych.

Głównym nurtem moich zainteresowań badawczych jest doskonalenie metod obliczeniowych oraz modelowanie układów molekularnych związków biologicznie aktywnych w aspekcie strukturalnym i funkcjonalnym, zwłaszcza bio-

Zakład Bromatologii Wydziału Farmaceutycznego GUMed; od lewej: prof. Piotr Szefer, prof. Paweł Kozłowski, prof. Anna Lebedzińska

nieorganicznych połączeń kompleksowych. W szczególności dotyczy to opisu układów tetrapyrrolowych, takich jak porfiryny czy koryny, zawierających jony metali przejściowych, tj. żelaza, niklu czy kobaltu.

Po uzyskaniu doktoratu moje zainteresowania badawcze głównie dotyczyły następujących zagadnień:

a/ Teoretyczne sformułowanie i zaprogramowanie wieloreferencyjnego rachunku perturbacyjnego w oparciu o funkcję falową typu Complete Active Space Self-Consistent Field (CASSCF). Metoda ta wyjaśniła złożone i kontrowersyjne mechanizmy reakcji, takie jak np. przegrupowanie Copa.

b/ Wyznaczenie pól siłowych przy użyciu teorii funkcjonalów gęstości (DFT) dla układów porfiryńowych i kompleksów porfiryń zawierających jony metali przejściowych. Studia te wyjaśniły strukturę wibracyjną i przypisały drgania normalne układom zawierającym grupę hemu.

c/ Zrozumienie mechanizmu przyłączania cząsteczek dwuatomowych, takich jak CO, O₂ czy NO (XO) do grupy hemu i wyjaśnienie specyficznej natury wiązania Fe-XO. Studia te wyjaśniły, dlaczego układy takie jak hemoglobina czy mioglobina nie ulegają maszynemu zatruciu CO, a stabilizują łączenie się z O₂ poprzez tworzenie wiązania wodorowego.

Do najważniejszych kierunków badawczych realizowanych przeze mnie po uzyskaniu niezależnej pozycji akademickiej, tj. *assistant professor* można zaliczyć:

1/ Studia nad mechanizmem tworzenia kompleksu jonów żelaza z bleomycyną i degradacji DNA. Projekt ten był prowadzony we współpracy z Centrum Rakowym w Louisville (Brown Cancer Center). Kompleksy bleomycyny z metalami przejściowymi mają potencjalne zastosowanie w chemoterapii.

2/ Studia transferu grupy metylowej z udziałem pochodnych witaminy B₁₂ (np. metylokobalamina – MeCbl), w szczególności metylacja i demetylacja MeCbl w obecności homocysteiny i folianów.

3/ Zaproponowanie mechanizmu reakcji koenzymu witaminy B₁₂ poprzez tzw. sprzężony transfer protonu i elektronu (PCET) do wyjaśnienia, w jaki sposób wiązanie Co-C jest zrywane w koenzymie witaminy B₁₂ i konsekwentnie inicjowanie reakcji enzymatycznych przez wytworzoną parę rodników.

4/ Wyjaśnienie zjawisk fotofizycznych i fotochemicznych pochodnych witaminy B₁₂, a w szczególności zrywania wiązania Co-C przy użyciu światła laserowego.

5/ Badania własności strukturalnych i elektronowych witamin grupy B we współpracy z Katedrą i Zakładem Bromatologii GUMed.

Szczególnie wysoko cenię sobie jedną pracę zatytułowaną *Mercury Methylation by Cobalt Corrinoids: Relativistic Effects Dictate the Reaction Mechanism*. Została ona opublikowana na łamach prestiżowego czasopisma *Angewandte Chemie International Edition*. Opisane w niej badania były częściowo finansowane w ramach kierowanego przeze mnie i realizowanego w Katedrze i Zakładzie Bromatologii GUMed projektu badawczego NCN. Warto wspomnieć, że nadano temu

artykułowi status VIP (Very Important Paper), natomiast z uwagi na szczególną rangę publikacji oraz dzięki inicjatywie podjętej przez redaktorów takich magazynów jak *Chemistry Views* oraz *Chemical & Engineering News*, zaprezentowane w niej wyniki mogły zostać rozpropagowane na forum światowym.

■ **Uzyskał Pan prestiżowe stypendia naukowe, jak również pozycję profesora wizytującego w wielu ośrodkach naukowych.**

Uważam, że możliwość współpracy z różnymi zespołami badawczymi jest bardzo ważnym, dynamizującym czynnikiem napędowym pracy naukowej. Możliwość konfrontacji swojego warsztatu badawczego z metodyką badań w innych ośrodkach badawczych daje często inne, świeże spojrzenie na dany problem naukowy z szerszej, a nawet zupełnie innej perspektywy. W tym kontekście namawiałbym adeptów nauki do wyjazdów naukowych do renomowanych ośrodków naukowo-badawczych.

Odnosnie moich wizyt naukowych jako profesora wizytującego, chciałbym wspomnieć o przyznaniu mi zarówno stypendium Mombusho Fellowship (Japonia), jak i JSPS (Japan Society for the Promotion of Science), które umożliwiły mi dwukrotny pobyt w 2002 r. i 2004 r. w Center for Integrative Bioscience, Okazaki Research Institutes, Myodaiji, Okazaki (Japonia). Kolejne trzy wizyty miały miejsce w latach 2007-2012 w charakterze profesora wizytującego na Uniwersytecie Kyushu w Fukuoka (Japonia). Uzyskałem również stypendium Fulbrighta w ramach The United States-Israeli Educational Foundation, które pozwoliło mi na odwiedzenie od maja do października 2005 r. Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie (Department of Chemistry and the Lise Meitner-Minerwa Center for Computational Chemistry). Ponadto przyznano mi fundusze w ramach grantu umożliwiającego pobyt naukowy od maja do sierpnia 2007 r. w Computer Simulation & Modeling Laboratory (CoSMoLab) Parc Científic de Barcelona w Barcelonie (Hiszpania). Od kwietnia do sierpnia 2011 r. przebywałem z wizytą naukową w Nanyang Technological University, Division of Chemistry & Biological Chemistry, School of Physical & Mathematical Sciences, College of Science NTU (Singapur). W ubiegłym roku na zaproszenie Ministerstwa Oświaty i Technologii na Tajwanie odwiedziłem Dong Hwa National University.

Regularnie wizytowałem National Research Council (NRC), Steacie Institute for Molecular Sciences (SIMS) w Ottawie (Kanada). Od prawie 10 lat odwiedzam Uniwersytet Arktyczny, Centre for Theoretical and Computational Chemistry, Tromsø (Norwegia). W Polsce jestem częstym gościem Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, gdzie ściśle współpracuję z zespołem Zakładu Chemii Teoretycznej.

■ **Jakie realizował Pan projekty badawcze?**

Uczestniczyłem w realizacji zadań badawczych w ramach wielu wysokonakładowych projektów badawczych. Prowadziłem interdyscyplinarne badania we współpracy z różnymi zespołami badawczymi, m.in. w ramach grantu COBRE: Center of Biomedical Research Excellence in Molecular Tar-

gets. Mieliśmy na celu zidentyfikowanie nowych środków do terapii nowotworów (ogólna suma uzyskana na budowę Centrum wynosiła nieco powyżej 11 mln USD). Mój wkład został udokumentowany w tzw. projekcie etapowym 4. tegoż grantu pt. *Development of a sequence-specific double-stranded DNA cleaving agent*. Regularnie współpracuję z kolegami z mojego macierzystego Wydziału w badaniach katalizy z użyciem metali przejściowych w ramach projektu finansowanego przez National Science Foundation. Z kolei moja współpraca z Zakładem Chemii Teoretycznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach była finansowana przez Narodowe Centrum Nauki i zaowocowała ponad dwudziestoma publikacjami. Inny grant we współpracy z Departamentem Radiologii Uniwersytetu w Louisville dotyczył badań molekularnych nad związkami kompleksowymi gadolinu o potencjalnym zastosowaniu jako kontrastu do badania stanów epileptycznych, co zaowocowało amerykańskim zgłoszeniem patentowym. Prowadzone przeze mnie studia transferu grupy metylowej z udziałem pochodnych witaminy B₁₂, mają duże znaczenie biologiczne i medyczne. Niedobór tej witaminy prowadzi do złożonego zespołu chorobowego, którego głównymi objawami są zaburzenia natury neurologicznej, hematologicznej i psychiatrycznej.

■ **Jakie są Pana plany naukowe na najbliższą i dalszą przyszłość?**

Mechanizm reakcji transferu metylu katalizowany przez metylotransferazy zawierające pochodne witaminy B₁₂. Mam

nadzieję, że nadal będzie możliwa owocna współpraca z Gdańskim Uniwersytetem Medycznym. Aktualnie uzyskaliśmy obiecujące wyniki dotyczące rozpoznania mechanizmu rozdzielania chromatograficznego oraz detekcji witaminy B₆, tj. pirydoksyny, pirydoksalu i pirydoksaminy oraz witaminy B₁₂ w wybranych produktach spożywczych. Wyniki tych interesujących i nowatorskich badań zostały częściowo opublikowane na początku bieżącego roku w filadelfijskim czasopiśmie *Food Analytical Methods* (Springer).

Co do moich planów wyjazdowych to w tym roku zamierzam odwiedzić Uniwersytet Arktyczny w Tromsø (Norwegia), który jest najbardziej wysuniętym na północ uniwersytetem na świecie. W następnym roku planuję wykorzystać urlop naukowy, tzw. *sabbatical*, który zwyczajowo jest udzielany w systemie amerykańskim co 7 lat. W tym czasie będę ponownie pracował przez pół roku w Uniwersytecie Kyushu w Fukuoka (Japonia). Ponadto w najbliższym czasie ubiegać się będę o międzynarodowy projekt badawczy, łączący tematycznie obliczenia kwantowo-mechaniczne z warsztatem eksperymentalnym w celu głębszego zrozumienia, w jaki sposób jest aktywowane wiązanie Co-C w układach zawierających pochodne witaminy B₁₂.

■ **Gratuluję raz jeszcze tytułu naukowego, jak też ogromnych osiągnięć w dotychczasowej działalności naukowo-badawczej. Dziękując za rozmowę, życzę spełnienia zamierzeń i kolejnych sukcesów.**

Lasy pod okiem naszego naukowca

Dr hab. Joanna Stańczak, prof. nadzw., kierownik Katedry Medycyny Tropikalnej i Parazytologii decyzją dyrektora generalnego Lasów Państwowych dr. inż. Andrzeja Konicznego została powołana w skład Rady Naukowo-Społecznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Oliwsko-Darżlubskie” na lata 2018-2022.

Rada, która liczy 19 członków jest organem doradczym, opiniodawczym i pomocniczym Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku w zakresie inicjowania oraz oceny realizacji działań podejmowanych w Leśnym Kompleksie Promocyjnym „Lasy Oliwsko-Darżlubskie”. W skład Rady wchodzi m.in. przedstawiciele uczelni, władz samorządowych różnych szczebli województwa pomorskiego, wojewódzki konserwator przyrody i dyrektor Muzeum Archeologicznego w Gdańsku.

Do zakresu działań Rady należy opiniowanie:

- projektów planów urzędzenia lasu wraz z programami ochrony przyrody i edukacji leśnej,
- projektów objęcia ochroną prawną nowych obiektów,
- projektów rocznych planów finansowo-gospodarczych w zakresie zadań rzeczowych,

- tematyki badań naukowych i możliwości ich praktycznego wykorzystania,
- działalności edukacyjnej,
- turystycznego udostępniania terenów.

Rada współpracuje z ekologicznymi organizacjami pozarządowymi, samorządami lokalnymi i instytucjami naukowymi w sprawach dotyczących Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Oliwsko-Darżlubskie”.

Inauguracyjne posiedzenie Rady odbyło się 20 czerwca br. w siedzibie nadleśnictwa Wejherowo. ■

„Kliniczna” we wspomnieniach byłych pracowników

Cykl artykułów o historii gdańskiego ośrodka ginekologiczno-położniczego działającego w Szpitalu przy ul. Klinicznej zbliża się powoli do końca. Dotychczas przedstawiono osiągnięcia oraz postaci ludzi działających w tym kompleksie na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat. W obecnym numerze naszego czasopisma zamieszczamy wspomnienia trzech byłych pracowników Instytutu Położnictwa i Chorób Kobięcych, którzy od szeregu lat zajmują się praktyką ginekologiczno-położniczą poza granicami kraju. Są to dr Janusz Rudziński i dr Ireneusz Malowańczyk pracujący w Niemczech oraz dr Jerzy Niedźwiecki pracujący w Szwajcarii. Do napisania garści wspomnień członków tej swoistej „Legii cudzoziemskiej” skłonił prof. Janusz Emerich, za co serdecznie dziękuję.

prof. Bolesław Rutkowski,
redaktor naczelny *Gazety AMG*

W tym roku upływa 50 lat od uzyskania przeze mnie dyplomu lekarza w Akademii Medycznej w Gdańsku, na Wydziale Lekarskim. Spoglądając w przeszłość, a w szczególności przeszłość akademicką oraz późniejszą dotyczącą wykształcenia lekarskiego, jestem dumny, że mogłem zdobywać doświadczenie w tak dobrym ośrodku akademickim, jakim był Szpital na ulicy Klinicznej. Zdobyte w Gdańsku doświadczenia mogłem wykorzystać w mojej pracy, najpierw w Uniwersyteckiej Klinice w Düsseldorfie, a później w klinikach położnictwa i ginekologii w Simmerath pod Akwizgranem, w klinice w Rheine/Münster. W obu tych klinikach byłem zatrudniony na stanowisku Oberarzta, odpowiednik ordynatora w Polsce.

Po odbyciu stażu podyplomowego rozpocząłem pracę jako asystent w I Klinice Położnictwa i Chorób Kobięcych Akademii Medycznej w Gdańsku na ulicy Klinicznej pod kierownictwem wspaniałego położnika jakim był prof. Metler. Uzyskałem tam bardzo dobre doświadczenie w położnictwie, które zaowocowało i było niezbędne w prowadzeniu oddziałów położniczych w Niemczech, gdzie byłem doceniony przez kierownictwo szpitali, jak i przez kolegów i pacjentów.

Podobnie zdobyte doświadczenia w dziedzinie ginekologii operacyjnej w Instytucie Położnictwa i Chorób Kobięcych w Gdańsku przy boku prof. Mieszczerskiego, któremu przez wiele lat asystowałem do skomplikowanych operacji procentowało podczas podobnych zabiegów, które musiałem samodzielnie wykonywać w Niemczech.

Podczas skomplikowanych zabiegów wracałem wielokrotnie myślami do prof. Mieszczerskiego, od którego nauczyłem się nie tylko rzemiosła, ale także opanowania w sytuacjach, gdzie trzeba było podejmować szybko trudne decyzje. Prof. Mieszczerskiego wspominam również jako wspaniałego gawędziarza, opowiadał nam mnóstwo anegdot z dawnych lat, a przede wszystkim z czasów spędzonych na Syberii.

Wiele złożyło się na to, że odszedłem z Kliniki oraz opuściłem Gdańsk i Polskę by zacząć wszystko od nowa poza krajem. Dzięki dobremu wykszoleniu szybko zdobywałem nie tylko zaszczytne stanowiska, ale również uznanie jako doświadczony lekarz.

Od 1983 r. do dziś pracuję w swojej klinice, wykonując zabiegi operacyjne oraz lecząc przypadki z dziedziny ginekologii i położnictwa.

dr Ireneusz Malowańczyk,
Bremerhaven, Niemcy

Moje kontakty z Kliniką Położnictwa i Ginekologii zaczęły się na III roku studiów w AMG. Pełniłem wtedy funkcję kierownika programowego Klubu Medyk, którego byłem współzałożycielem, razem z dr. J. Cudałą i dr. L. Zgirskim. Z ramienia Senatu AMG opiekunem Klubu był prof. S. Metler. Co miesiąc przedstawiałem Mu osobiście program Klubu na następny miesiąc i po akceptacji Profesora był on podawany do publicznej informacji.

Prof. Metler żywo interesował się działalnością kulturalną wśród studentów AMG i często osobiście brał udział w imprezach studenckich. Ja ze swej strony interesowałem się położnictwem i ginekologią i miałem zamiar po skończeniu studiów specjalizować się w tym kierunku.

W tym czasie klub Medyk należał do wiodących klubów studenckich na Wybrzeżu i pełnił rolę popularnego i lubianego centrum kultury studenckiej. Tutaj występowali Czesław Niemen, Czerwone Gitary, Ewa Demarczyk, Maryla Rodowicz, Helena Majdaniec, Irena Jarocka, B. Łazuka i wielu innych wspaniałych artystów. Prace swoje prezentowali Maja Brezowska, Szymon Kobylinski, Eryk Lipinski, Jerzy Jujka.

Po uzyskaniu specjalizacji z anestezjologii zarysowała się szansa pracy i specjalizacji w położnictwie i ginekologii w I Klinice Położnictwa i Ginekologii. Po akceptacji prof. Metlera kierownika kliniki, zostałem przyjęty w poczet asystentów. W Klinice panowała wtedy przyjazna atmosfera,

a starsi koledzy pomagali w nauce zawodu i działalności naukowej. Nalazeli do nich: dr Emerich, dr Wojcieszek, dr Szczepański (opiekun mojej specjalizacji), dr Woźniczko, dr Mierzejewski, a po utworzeniu Instytutu Położnictwa i Ginekologii kol. Z. Papierowski, Łukasik i oczywiście prof. W. Gromadzki.

Jakkolwiek praca w ówczesnych warunkach była trudna – brakowało sprzętu, łóżek szpitalnych, liczba porodów przekraczała 5000 rocznie, to jednak pozwalało to zdobyć olbrzymie doświadczenie operacyjne, dzięki któremu mogłem szybko zrobić karierę w Szwajcarii, nie bojąc się konkurencji miejscowych lekarzy. To doświadczenie procentuje w mojej pracy zawodowej do dziś.

Wydarzeniem na skalę światową był poród gdańskich pięcioraczków, z których wszystkie przeżyły. Należy zaznaczyć, że wtedy nie było monitorowania płodów za pomocą CTG, ani też nie dysponowano ultrasonografią.

W Instytucie Położnictwa i Ginekologii, jako jedni z pierwszych w Polsce, prowadziliśmy badania nad zastosowaniem prostaglandyn w położnictwie, a użycie Ketaminy do bezbolesnych porodów i zabiegów położniczych było pierwszym w Polsce i jednym z pierwszych w literaturze światowej.

Dzięki współpracy z Instytutem Informatyki Politechniki Gdańskiej prowadzono prace nad skonstruowaniem bezkablowego kardiogramu do monitorowania przebiegu porodu. Efektem tego była praca dyplomowa pod kierunkiem dr. St. Mazurka, adiunkta Politechniki Gdańskiej i moim. Niestety na skutek braku środków nie kontynuowano tych badań. Dziś na tej zasadzie działają wszystkie kliniki położnicze na świecie.

Instytut Położnictwa i Ginekologii AMG wymagał inwestycji i remontu. W ówczesnej sytuacji było to nie do zrealizowania. Na szczęście pracował w Instytucie stolarz, cierpiący na zaburzenia psychiczne, który obiecywał wybudowanie nowego Instytutu z własnych środków i przygotował nawet makietę nowego obiektu w stylu raczej neogotyckim, którą nie raz prezentował przy okazji zebrań pracowników Instytutu, ku przerażeniu prowadzących zebrania, a ku radości zebranych.

Innym tragikomicznym wydarzeniem był reportaż z Instytutu w telewizji polskiej. Dyrektorem Instytutu był wtedy doc. H. Drażkowski, ja byłem ordynatorem porodówek. Od rana przygotowywano „Potiomkinowską” scenografię, aby przedstawić sale porodowe, niezgodnie z prawdą, w duchu propagandy sukcesu. Przygotowano dwie sale 2-łóżkowe, czyste i komfortowe oraz jedną porodówkę wzorcową. Niestety w drugiej sali porodowej rodziły kobiety, niejednokrotnie z braku łóżek, na materacach, a z braku miejsc trafiały do sal 15-20-łóżkowych. Kiedy przybyła ekipa telewizji polskiej okazało się, że autorem reportażu jest zaprzyjaźniony dziennikarz, którego znałem jeszcze z czasów działalności w klubie Medyk. Zapytałem go wtedy czy chce przedstawić w telewizji prawdę czy fikcję. Oprócz wzorcowych sal szpitalnych, przygotowanych dla telewizji, pokazałem jemu salę, w której znajdowało się 16 położnic na łóżkach i 4 położnice na wózkach, bo zabrakło dla nich normalnych łóżek. Widok

ten wstrzasnął ekipą telewizyjną i reportaż nie doszedł do skutku.

Dostałem za to burę od szefa, doc. H. Drażkowskiego. Na usprawiedliwienie powiedziałem, że to nie On ponosi odpowiedzialność za ten stan rzeczy, a ludzie powinni poznać prawdę, choćby i brutalną. Był to rodzaj protestu przeciwko tzw. propagandzie sukcesu.

dr Jerzy Niedźwiecki,
Klinika Brustzentrum Bethanien Zurich, Szwajcaria

Otrzymałem informację, że Instytut Położnictwa i Ginekologii GUMed otrzyma nowoczesne pomieszczenia, zgodnie z duchem czasu oraz z niezwykle intensywnym dotychczasowym rozwojem Polski i będzie przeniesiony z ulicy Klinicznej we Wrzeszczu. Pracowałem w Instytucie od 1.03.1968 r. do 30.06.1977 r.

Jestem świadkiem tamtych czasów (*contemporary witness*). Wspominam tę klinię z największą sympatią i jestem dumny i wdzięczny, że mogłem tam pracować. Jest to Klinika z olbrzymimi tradycjami i niezwykle dorobkiem naukowym, klinicznym i dydaktycznym sięgającym jeszcze, obecnie tak nielubianych, czasów niemieckich, aby całokształt tamtych zdarzeń opisać potrzebowalibyśmy na to tysiące stron.

Była to największa Klinika Położnicza w Europie z około 6000 porodów rocznie. Były dni, kiedy mieliśmy ponad 30 porodów na dobę.

12 maja 1971 r. między godz. 10.50 a 11.19 urodziły się drogami natury słynne na całym świecie pięcioraczki gdańskie, które miałem zaszczyt osobiście odbierać i utrzymywać z nimi kontakt przez długie lata. Za ten poród zostałem odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi przez ówczesnego Premiera Rady Ministrów i tego się do dzisiaj nie wstydę, gdyż nie należę do dziś tak popularnych, zakłamanych polskich hipokrytów. Była to ciąża bez stymulacji hormonalnej, która występuje w naturze 1: 52.000.000 porodów. Ta ciąża (bez stymulacji hormonalnej), poród drogami natury (wszystkie noworodki przeżyły) jest nie tylko ewenementem natury, lecz jedynym tego rodzaju przypadkiem u *homo sapiens*, który nadal może być wpisany do książki rekordów Guinnessa. Radzę, aby to GUMed uczynił.

Bogaty materiał kliniczny pozwolił zdobyć lekarzom niezwykle doświadczenie i umiejętności kliniczne. Wyklęta dzisiaj aborcja na życzenie, należąca do praw kobiet nowoczesnego, cywilizowanego świata była zjawiskiem normalnym, niekontrowersyjnym i szeroko praktykowanym przez wszystkich ginekologów w Polsce łącznie ze znanym dzisiaj ekstremistą prof. Chazanem i eurodeputowanym Bolesławem Piechą.

Lekarz był lekarzem, a duszpasterz duszpasterzem i tak było lepiej!

Połączenie się obu Klinik Ginekologii prof. Metlera i prof. Gromadzkiego zrodziło początkowo pewne napięcia, ale powoli się sytuacja unormowała. Klinika prof. Metlera była wysoce wyspecjalizowana w operatywie, a prof. Gromadzkiego w nauce. Jedna z adiunktów z Kliniki prof. Gromadzkiego twierdziła, chyba trochę złośliwie, że operować to

może się nawet małpa nauczyć. Z dzisiejszego punktu widzenia wizja naukowa prof. Gromadzkiego znacznie wyprzedzała tamte czasy i była pionierska.

Próby laparoskopii w latach 60., Klinika Rozrodczości itp. były nowatorskie. Znane były niektóre wypowiedzi prof. Gromadzkiego jak np. *Ja i moi asystenci zrobimy wszystko, aby pańska żona zaszła w ciążę.*

Kwitło nie tylko życie naukowe i dydaktyczne, ale również towarzyskie i socjalne. Gdańsk – miasto portowe, liczne lokale otwarte nawet całe noce, popularne wtedy dancingi i brak dzisiejszego zakłamania. Wiele atrakcyjnych kobiet opiekowało się i umilało życie licznym w tamtych czasach marynarzom i turystom, toteż często mieliśmy wizyty na dyżurach z powodów „ginekologicznych” i „seksualnych”. Powstawały spektakularne i pełne humoru sytuacje, których tutaj nie mogę opisać, aby oszczędzić ewentualnych „zawałów serca” niektórym czcigodnym pracownikom GUMed. Niezwykle atrakcyjne baletnice ze znajdującej się obok Opery były również naszymi stałymi pacjentkami, dlatego jeszcze przed niektórymi premierami baletu mogliśmy się wstępnie zapoznać z przyszłym programem tych występów.

Położne i pielęgniarki były perfekcyjnie wyszkolone zawodowo i pracowały z niezwykłym zaangażowaniem pomimo niskiego wynagrodzenia, dlatego jak zostałem zapytany przez Premiera, co może uczynić dla mnie osobiście po porodzie pięcioraczków, wyraziłem jedyne życzenie, aby podniósł pensje położnym i pielęgniarkom. To moje życzenie było wtedy publicznie znane w Instytucie. One wyróżniały się nie tylko urodą i sex appeal, ale też inteligencją i samodzielnym myśleniem. Ta atrakcyjność przyciągała „tłumy” adoratorów przed Klinikę, co budziło niekiedy dużo „radości” i żartów.

Te czasy nigdy się nie powtórzą i jestem szczęśliwy, że to mogłem przeżyć. Była to unikalna i niepowtarzalna atmosfera, która dzisiaj jest niemożliwa.

Niniejszym chcę serdecznie podziękować wszystkim byłym współpracownikom i życzę z całego serca wszystkiego najlepszego i zdrowia.

Nadal pracuję aktywnie od 53 lat i walczę o prawa kobiet, które niestety są w ostatnim czasie bardzo ograniczane.

dr med. Janusz Rudziński,
Schwedt, Niemcy

Studenci w Graz

6th International Student Congress, w którym udział wzięło ponad 200 uczestników z ponad 40 krajów świata odbyło się w dniach 31.05-2.06 br. w Graz (Austria). Podczas wydarzenia zostało zaprezentowanych ponad 100 prac badawczych. Studenci VI roku kierunku lekarskiego Emilia Bleszyńska oraz Kacper Marunowski, reprezentujący Studenckie Koło Naukowe Geriatrii GUMed, przedstawili w sesji ustnej

prac oryginalnych w kategorii choroby wewnętrzne dwie prace: *Confirmation of insufficient knowledge about physical activity and high commitment to exercises in polish geriatric population. Demand for educational actions: an original research study* oraz *Confirmation of self-treatment phenomenon, poor compliance, self-modification of therapy and common intake of OTC pharmaceuticals among elderly polish patients. Significance of good doctor-patient communication: an original research study.*

Ponadto studenci mieli możliwość wysłuchania wykładów specjalistów z Medical University of Graz na temat ostrych zespołów wieńcowych oraz farmakologii klinicznej. Uczestniczyli w warsztatach doskonalących umiejętności analizy radiogramów najczęstszych patologii spotykanych na dyżurach. Mieli również okazję wysłuchać prezentacji wyników prac badawczych innych uczestników w blisko 30 sesjach ustnych i plakatowych.

Zgodnie z hasłem przewodnim kongresu *Connecting health sciences* program obejmował również szeroki wachlarz wydarzeń towarzyskich, umożliwiających nawiązanie kontaktu z młodymi naukowcami z całego świata. Organizatorzy zaplanowali m.in. wycieczkę po mieście z przewodnikiem, spotkanie z burmistrzem miasta w ratuszu, prezentację regionalnych strojów i tradycji uczestników oraz studenckie przyjęcie pożegnalne. ■

Doktoranci przedstawili swoje prace

XIX Sesja Sprawozdawcza uczestników II roku Studiów Doktoranckich Wydziału Lekarskiego Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego odbyła się w dniach 14-16 maja br., zaś w dniach 21-23 maja 2018 r. seminarium doktoranckie uczestników IV roku Studiów Doktoranckich Wydziału Lekarskiego GUMed. Doktoranci prezentowali dotychczasowe wyniki swoich rozpraw doktorskich. Wystąpienia 69 uczestników ocenione zostały przez komisje specjalistów. Nagrody i wyróżnienia przyznano następującym osobom:

Nagrody:

■ mgr Anna Dukat-Mazurek, IV rok SD

Możliwości poprawy wyników transplantacji komórek krwiotwórczych i narządów litych poprzez genetyczną ocenę ryzyka wystąpienia powikłań oraz modyfikację doboru immunologicznego par dawca-biorca przed przeszczepem, promotor – dr hab. Maria Bieniaszewska, Katedra i Klinika Hematologii i Transplantologii

■ lek. Adam Gorczyński, II rok SD

Ocena częstości występowania nadekspresji ALK w wybranych nowotworach i jej podłoże molekularne, promotor – prof. dr hab. Wojciech Biernat, Katedra i Zakład Patomorfologii

■ lek. Ewa Kaczorowska, II rok SD

Znaczenie aplikacyjne wyników analizy mikromacierzy CGH w poradnictwie genetycznym, promotor – dr hab. Beata S. Lipska-Ziętkiewicz, Katedra i Zakład Biologii i Genetyki Medycznej

■ lek. Dorota Mehrholz, II rok SD

Interdyscyplinarne badania eksperymentalne oceniające możliwości zastosowania nanocząstek srebra jako miejscowego preparatu przeciwbakteryjnego, promotor – dr hab. Wioletta Barańska-Rybak, prof. nadzw., Klinika Dermatologii, Wenerologii i Alergologii

■ mgr inż. Agata Olejniczak, IV rok SD

Charakterystyka modelu sferycznego linii komórkowych raka jelita grubego i jego wykorzystanie w badaniach in vitro z komórkami immunokompetentnymi i związkami przeciwnowotworowymi, promotor – prof. dr hab. Zbigniew Kmieć, Katedra i Zakład Histologii

■ lek. Marcin Ostrowski, II rok SD

Badanie przesiewowe w grupie osób wysokiego ryzyka zachorowania na raka płuca – analiza diagnostyki, leczenia, epidemiologicznych czynników i molekularnych badań, promotor – prof. dr hab. Witold Rzyman, Katedra i Klinika Chirurgii Klatki Piersiowej

■ lek. Anna Pomorska, IV rok SD

Próba stworzenia algorytmu diagnostycznego u dzieci z nawracającym powiększeniem dużych gruczołów ślinowych ze szczególnym uwzględnieniem wczesnej diagnostyki zespołu Sjögrena, dr hab. Ninella Irga-Jaworska, Katedra i Klinika Pediatrii, Hematologii i Onkologii

Wyróżnienia:

■ lek. Olga Bielska, II rok SD

Aspekty genetyczne chorób przebiegających z krwinkomoczem – doniesienie wstępne, promotor – prof. dr hab. Aleksandra Żurowska, Katedra i Klinika Pediatrii, Nefrologii i Nadciśnienia

■ mgr Aleksandra Nowicka-Jasztal, IV rok SD

Związek przepuszczalności jelit z nadwrażliwością pokarmową IgG-zależną i ocena skuteczności diety eliminacyjno-rotacyjnej w ich regulacji u pacjentów dorosłych, promotor – prof. dr hab. Ewa Bryl, Zakład Patologii i Reumatologii Doświadczalnej

Wymienieni doktoranci otrzymali upominki ufundowane przez Gdański Uniwersytet Medyczny oraz nagrody finansowe. Doktorantom i promotorom serdecznie gratulujemy.

prof. Jacek M. Witkowski,
kierownik Studiów Doktoranckich Wydziału Lekarskiego

Wyróżnienie dla doktorantki

Katarzyna Szmygel, doktorantka Kliniki Nadciśnienia Tętniczego i Diabetologii otrzymała w nagrodę Grant Naukowy PTD im. prof. A. Czyżyka w wysokości 99 600 zł za projekt *Występowanie i wpływ hipoglikemii na profil sercowo-naczyniowy u pacjentów z cukrzycą typu 2 i bez cukrzycy poddanych chirurgii metabolicznej*. Uroczystość odbyła się 24 maja br. w trakcie ceremonii otwarcia XIX Zjazdu Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego w Katowicach.

W związku z epidemią otyłości i cukrzycy typu 2, następuje dynamiczny rozwój chirurgii metabolicznej. Coraz więcej pacjentów poddaje się tej metodzie leczenia, w związku z tym znamienne częściej obserwowane będą powikłania zabiegów bariatrycznych, w tym hipoglikemie. Występowanie hipoglikemii nie tylko powoduje pogorszenie komfortu życia w tej grupie pacjentów, ale poprzez potencjalnie niekorzystny wpływ na układ sercowo-naczyniowy może maskować korzyści ze spadku masy ciała uzyskane przy pomocy tej metody leczniczej. Projekt pozwoli zidentyfikować pacjentów z cukrzycą typu 2 poddawanych operacjom chirurgii metabolicznej, u których będzie podwyższone ryzyko wystąpienia hipoglikemii. Ponadto pozwoli na określenie w tej grupie pacjentów wpływu hipoglikemii, również w zależności od jej nasilenia, na układ sercowo-naczyniowy.

Projekt będzie realizowany we współpracy z Kliniką Chirurgii Ogólnej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej. ■

Teraźniejszość i przyszłość otolaryngologii w Uczelni

Otolaryngologia jest odrębną dyscypliną medyczną od końca XIX w. Obecnie wyodrębniły się z niej dodatkowe samodzielne specjalizacje: otolaryngologia dziecięca oraz audiologia i foniatria. Klinika Otolaryngologii w naszej Uczelni istnieje od 1945 r. (w okresie 1935-45 istniała Klinika już w ramach MAD), od sześciu lat mieści się w nowym budynku CMI przy ulicy Smoluchowskiego 17. W skład jej wchodzi: oddział liczący 23 łóżka i 6-łożkowy pododdział chirurgii szczękowo-twarzowej (w strukturze GUMed stanowi oddzielną Klinikę); poradnie: otolaryngologiczna, audiologiczna i foniatryczna. Klinika ma charakter zabiegowy i dlatego ma zagwarantowaną możliwość korzystania z 1 lub 2 sal na bloku operacyjnym CMI. Obecnie w Klinice pracuje 14 asystentów na Oddziale i w poradniach (w tym 2 profesorów na stanowisku prof. nadzw; 2 dr. hab. i 2 dr. med. na stanowisku adiunkta, 5 starszych wykładowców, 3 asystentów), 10 rezydentów specjalizujących się w otolaryngologii oraz 19 pielęgniarek (z tytułem magistra oraz posiadających specjalizację w zakresie pielęgniarstwa chirurgicznego, anestezjologicznego, organizacji i zarządzania w pielęgniarstwie oraz w elektroradiologii). Od 1 października 2017 r. nastąpiła zmiana kierownictwa w Klinice Otolaryngologii. Ten fakt stał się okazją do dyskusji na temat historii, dokonań, a przede wszystkim o przyszłości. W związku z tym przeprowadzono korektę planów badawczych i dydaktycznych. Klinika jest ośrodkiem szkolącym dla lekarzy specjalizujących się w otorynolaryngologii, audiologii i foniatrii, otolaryngologii dziecięcej, pediatrii i medycynie rodzinnej. Głównym zadaniem dydaktycznym Kliniki jest nauczanie praktyczne otolaryngologii, audiologii i foniatrii studentów V i VI roku WL polsko-anglojęzycznego, IV r. stomatologii, II r. ratownictwa, II r. Wydziału Mechaniczno-Medycznego PG oraz studentów logopedii Wydziału Filologicznego UG. Przeorganizowano proces nauczania tych przedmiotów. Szczególny nacisk po-

łożono na poznanie przez studentów metod badań w otorynolaryngologii oraz audiologii i foniatrii. Wszyscy studenci mają możliwość oglądania na żywo transmisji z operacji oraz samodzielnie wykonywać podstawowe procedury diagnostyczno-terapeutyczne (badanie słuchu, tracheotomia, laryngoskopia bezpośrednia, intubacja, bronchoaspiracja, tamponada nosa itp.). Do realizacji tych zadań wykorzystujemy naszą bazę dydaktyczną oraz Zakładu Medycyny Sądowej i Centrum Symulacji Medycznych. Bezpośrednio po zajęciach odbywa się egzamin testowy z przedmiotu w salach komputerowych CSM. Dla studentów przygotowano nowoczesne podręczniki, skrypty oraz pomoce dydaktyczne. Przy Klinice istnieje prężnie działające Studenckie Koło Naukowe, które prowadzi aktywną działalność naukową. Z dużą satysfakcją przyjęliśmy informację o akceptacji działań dydaktycznych naszego zespołu przez studentów, czego dowodem jest artykuł pt. *Blok zajęć z otolaryngologii oczami studentki V roku (Gazeta AMG nr 3 (327), 2018 r.)* oraz pozytywne opinie wyrażane w ankietach dydaktycznych.

Działalność usługowa naszej Kliniki od wielu lat skierowana jest głównie na leczenie nowotworów głowy i szyi, przewlekłego zapalenia ucha środkowego oraz powikłań zatokowo- i usznopochodnych. W Klinice zmieniono niektóre kierunki badań naukowych oraz metody diagnostyczne i lecznicze. Wynika to m.in. ze spadku zachorowań na nowotwory krtani oraz wzrost zachorowań na nowotwory jamy ustnej i gardła. Obecnie chorzy zgłaszający się do Kliniki z nowotworami są w wyższym stadium zaawansowania. Wymagają oni nie tylko rozległej resekcji chirurgicznej, ale również operacji rekonstrukcyjnej. Ten fakt stał się dla naszego Zespołu dużym wyzwaniem, ponieważ bez wprowadzenia nowoczesnych metod rekonstrukcyjnych nie można skutecznie leczyć. Szczególnie ważne jest zaopatrzenie ubytku tkanek na twarzy i szyi po operacjach resekcyjnych. Chory, który zgłasza się do Kliniki z rakiem krtani, nie tylko ma wykonywaną laryngektomię, ale jest zaopatrywany w protezę głosową łącznie z nauką mowy. Zamierzamy wprowadzić do rutynowego stosowania u chorych po leczeniu rozległych nowotworów złośliwych głowy i szyi metody rekonstrukcyjne oparte na wolnych płatach z zespoleniem mikronaczyniowym. Klinika planuje rozwijać nowe metody leczenia nowotworów kości skroniowej, nosa i zatok, gardła, krtani, jamy ustnej. Zamierzamy zwiększyć odsetek chorych, u których będą wykonywane laryngektomie częściowe (głównie nadpierzieniowe). We współpracy z Kliniką Onkologii i Radioterapii będziemy prowadzić badania nad wczesnymi postaciami nowotworów jamy ustnej, gardła i krtani przy pomocy badania endoskopowego z użyciem wąskiej

Zespół Kliniki Otolaryngologii

wiązki światła NBI (*narrow band imaging*). Dotychczasowe sprawdzone metody leczenia nowotworów zamierzamy kontynuować. Nakazem chwili staje się otwarcie poradni onkologii laryngologicznej. W zakresie chorób nosa i zatok będziemy prowadzić badania dotyczące nowych metod leczenia tych chorób. Wprowadzenie techniki endoskopowej FESS sprawiło, że leczenie chorób nosa i zatok stało się bardziej skuteczne. Funkcjonalne metody leczenia chorób zatok (FESS) będziemy doskonalić tak, aby ta metoda była bezpieczna dla wszystkich chorych. W tym celu planowane są kursy doskonalące oraz wyjazdy do ośrodków treningowych dla asystentów Kliniki. W przypadku schorzeń uszu, chory domaga się nie tylko usunięcia zmian chorobowych, ale przede wszystkim oczekuje od nas poprawy słuchu. Jest to niesłuchanie trudne, ale w obecnych czasach możliwe. Będziemy kontynuować badania nad metodami leczenia niedosłuchu zapoczątkowane przez wybitnych lekarzy naszej Kliniki, jak prof. Jarosław Iwaszkiewicz, Erwin Mozolewski, Jan Ruszel czy dr Wojciech Ożdźniński. W Klinice rozwijamy metodę leczenia głuchoty/głębokiego niedosłuchu przy pomocy implantów ślimakowych, kostnych i wewnątrzusznych. Wprowadzenie tych metod sprawia, iż wyniki słuchowe u tych chorych są coraz lepsze. Zdajemy sobie sprawę, że wymogi współczesności nakazują nam stosowanie tych kosztownych technologii. Będziemy kontynuować metodę leczenia techniką obliteracji kostnej (BOT) dzieci z przewlekłym zapaleniem ucha środkowego. Dalej chcemy prowadzić badania nad patofizjologią i metodami leczenia nagłego niedosłuchu czuciowo-nerwowego, otosklerozy, przewlekłego i wysiękowego zapalenia ucha.

W zakresie chorób obejmujących m.in. zwężenia krtaniowo-tchawicze zamierzamy wprowadzić nowe metody leczenia w ścisłej współpracy z Kliniką Chirurgii Klatki Piersiowej oraz innymi ośrodkami polskimi i zagranicznymi. W dziedzinie foniatrii będziemy rozwijać nowe metody diagnostyczne i rehabilitacyjne (m.in. badania jakościowe i instrumentalne) zaburzeń głosu. We współpracy z Kliniką Diabetologii i Nadciśnienia Tętniczego zamierzamy kontynuować badania dotyczące nowych metod diagnostyki i leczenia chorych z zespołem obturacyjnych bezdechów podczas snu (OSAS). Chcemy wypracować wskazania oraz nowe metody leczenia tego schorzenia. W dalszym ciągu będziemy prowadzić badania w ramach programu Powszechnych Przesiewowych Badań Słuchu u Noworodków. Poza tym zamierzamy wprowadzić nowe metody diagnostyczne w audiologii: tympanometrię wieloczęstotliwościową (ang. *wideband tympanometry – WBT, multifrequency tympanometry – MFT*), które umożliwią kompleksową analizę stanu ucha środkowego w zakresie częstotliwości obejmujących pełne widmo mowy. Do najważniejszych zalet tej metody należą: dokładna diagnostyka różnicowa patologii ucha środkowego u osób dorosłych, lepsza ocena stanu ucha środkowego u dzieci i niemowląt oraz możliwość monitorowania słuchu podczas operacji poprawiających słuch. Zamierzamy wprowadzić nowe metody obiektywnego badania słuchu oparte m.in. na badaniu słu-

Uczestnicy i wykładowcy kursu chirurgii usznej

chowych potencjałów korowych (ang. *cortical auditory evoked potentials – CAEP*). Jest to metoda, która umożliwi obiektywną ocenę funkcjonowania ośrodków mózgowych związanych z przetwarzaniem bodźców słuchowych na wyższym poziomie. Jednym z tego typu badań jest rejestracja potencjałów poznawczych typu P300. Zainteresowni jesteśmy wprowadzeniem badania miogennych przedśionkowych potencjałów wywołanych (ang. *Vestibular Evoked Myogenic Potentials – VEMP*), które będzie służyło ocenie czynności woreczka, nerwu przedśionkowego dolnego i jego połączeń z pniem mózgu. Zastosowanie kliniczne VEMP to diagnostyka choroby Ménière'a, zespół dehiscencji kanału półkolistego górnego, zapalenie nerwu przedśionkowego, guzy nerwu VIII, zespół nadpobudliwości przedśionkowej, stwardnienia rozsianego, zwyrodnienia mózdkowo-rdzeniowego, migreny i udaru niedokrwienego pnia mózgu. Badania lokalizacji dźwięku KOSK (kąt ostrości słyszenia kierunkowego) jest metodą, która służy do wykrywania zaburzeń centralnych procesów przetwarzania słuchowego (ang. *Central Auditory Processing Disorders*) u dorosłych. Narzędziami uzupełniającymi tej me-

Na sali operacyjnej (implantacja ślimakowa)

Nauka badania ryoskopowego

tody są testy sekwencji częstotliwości (*ang. frequency pattern test – FPT*), sekwencji długości tonu (*ang. duration pattern test – DPT*) czy wykrywanie przerw w szumie (*ang. gaps in noise test – GIN*). Chcielibyśmy wprowadzić do tej baterii testów również adaptacyjny test rozumienia mowy w szumie, pozwalający na wyznaczenie stosunku sygnału do szumu, w którym badany rozumie 50% prezentowanych słów. Wprowadzenie do diagnostyki audiologicznej liczbowego testu rozdzielności (*ang. dichotic digit test – DDT*) będzie służyło ocenie integracji informacji płynących z obu uszu oraz transferu informacji pomiędzy obu półkulami mózgowymi. Rozwój tych metod audiologicznych pozwoli na dokładniejszą diagnostykę obwodowych i centralnych zaburzeń słuchu między innymi w chorobach neurologicznych.

W dalszym ciągu zamierzamy rozwijać współpracę z katedrami i klinikami w obrębie naszej Uczelni (II Zakład Radiologii, Zakład Patomorfologii, Klinika Onkologii i Radioterapii, Klinika Neurochirurgii, Klinika Chorób Klatki Piersiowej, Klinika Okulistyki, Klinika Nadciśnienia i Diabetologii, Kliniki Pediatryczne, Zakład Medycyny Molekularnej, Zakład Medycyny Sądowej, CSM). Będziemy rozwijać współpracę międzyuczelnianą (PG, UG, WUM, UML, IFiPS w Kajetanach, ŚUM, IPCZD). Współpraca naukowa z Katedrą Mechaniki Budowli PG będzie dotyczyła badań wytrzymałościowych kości twarzoczaszki z budową modelu matematycznego oczodołu i oceną skutków urazów twarzoczaszki. Z Katedrą Elektrochemii, Korozji i Inżynierii Materiałowej Wydziału Chemii PG będziemy badać skład chemiczny kamieni śluziankowych w oparciu o spektroskopię fotoelektronów

Goście z Belgii (dr A. Żarowski, mgr M. Maes) w towarzystwie dr. hab. T. Przewoźnego

w zakresie promieniowania X (XPS), spektroskopię Ramana (RS) i mikroanalizę promieniowania X (EDS). Planujemy kontynuować współpracę z Dept. Otolaryngologii European Institute For ORL w Antwerpii dotyczącą leczenia niedosłuchu u chorych z przewlekłym zapaleniem ucha środkowego oraz zastosowania implantów wewnątrzusznych. W oparciu o program HORYZONT zamierzamy pracować w konsorcjum polsko-belgijsko-białoruskim w opracowaniu czynników rokowniczych w przewlekłym zapaleniu ucha środkowego i nowych metod leczenia chirurgicznego tej choroby. Nawijujemy współpracę z Kliniką Otolaryngologii w Bonn (Niemcy) dotyczącą obiektywnych systemów oceny czynności nerwu twarzowego. Zamierzamy stworzyć ogólnopolską bazę typu SEER (*Surveillance, Epidemiology, and End Results*) nowotworów złośliwych w obrębie głowy i szyi w oparciu o wiodące ośrodki kliniczne. Planujemy stworzenie wirtualnego pacjenta otolaryngologicznego opartego na algorytmach sztucznej inteligencji (AI) dla potrzeb kształcenia studentów GUMed. W zakresie szkolenia podyplomowego będą kontynuowane szkolenia dla specjalizujących się w otolaryngologii, audiologii i foniatrii, otolaryngologii dziecięcej oraz medycynie rodzinnej. W najbliższym czasie planujemy otwarcie poradni otolaryngologii dziecięcej oraz budowę struktur dla tej Kliniki. W zakresie działalności usługowej zamierzamy otworzyć pododdział chirurgii jednego dnia. W dalszym ciągu będziemy organizować coroczne kursy z zakresu chirurgii ucha i kości skroniowej, chorób nosa i zatok, chorób krtani i tchawicy, audiologii i foniatrii. Asystenci Kliniki planują wyjazdy szkoleniowe na staże specjalizacyjne do Klinik Otolaryngologicznych w Warszawie, Kajetanach, Poznaniu, Bydgoszczy, Antwerpii, Amsterdamie, Mediolanie, Hanowerze i Bonn. W przygotowaniu są trzy habilitacje asystentów Kliniki.

prof. Jerzy Kuczowski,
kierownik Kliniki Otolaryngologii

Ustawianie procesora implantu ślimakowego

Kalejdoskop 100 lat

W stulecie odzyskania niepodległości

Rok 2018 w całym kraju upływa pod znakiem obchodów stulecia odzyskania niepodległości przez Polskę. Gdański Uniwersytet Medyczny chce potraktować to wydarzenie jako przyczynek do pokazania zmian, jakie na przestrzeni ostatnich 100 lat nastąpiły w polskiej nauce, z uwzględnieniem obszarów nam szczególnie bliskich – szeroko pojętej historii medycyny i farmacji. Cykl pt. *Kalejdoskop 100 lat* będzie przybliżał kluczowe wydarzenia, osiągnięcia i postaci z historii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego.

Powstanie Akademii Lekarskiej w Gdańsku i jej dalszy rozwój byłby niemożliwy bez grupy osób całkowicie jej oddanej. Począwszy od studentów, przez pracowników administracji, wykładowców po każdą z postaci, które tuż po wojnie zdecydowały się na podjęcie wielkiego wyzwania zbudowanie od podstaw polskiej uczelni medycznej. W kolejnym odcinku cyklu *Kalejdoskop 100 lat* przedstawiamy sylwetki profesorów **Stanisława Hillera**, **Włodzimierza Mozołowskiego**, **Tadeusza Pawlasa**, **Michała Reichera** oraz **Józefa Tymińskiego**, którzy w gorącym okresie walki o niepodległą Polskę i w pierwszym dwudziestolecu jej istnienia nie szczędzili trudów dla wspólnej sprawy. Po latach, w Gdańsku z tym samym entuzjazmem i zapałem, jakby niepomni bagażu doświadczeń i lat, poświęcili swe zdolności, wiedzę i siły tworzeniu nowej uczelni. Prezentowany materiał opracowany został na podstawie wystawy w Bibliotece Głównej, którą można było oglądać do końca czerwca.

Koordinatorami działań związanych ze stuleciem odzyskania przez Polskę niepodległości w naszej Uczelni są: Marek Bukowski z Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego i Joanna Śliwińska, rzecznik prasowy GUMed przy udziale m.in. Biblioteki Głównej, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych, Archiwum oraz Chór GUMed.

Marek Bukowski,
Joanna Śliwińska

PROF. WŁODZIMIERZ MOZOŁOWSKI

Fotografia sierżanta medycznego Włodzimierza Mozołowskiego z 1918 r.
Źródło: materiały prof. dr. hab. W. Makarewicza

Zdjęcie marszałka J. Piłsudskiego, z dedykacją dla Włodzimierza Mozołowskiego; Behweder 1921 r.
Źródło: materiały prof. dr. hab. W. Makarewicza

niepodległa

PROF. STANISŁAW HILLER

Przez trzy lata (1959-1962) prof. Stanisław Hiller był prorektorem AMG, kuratorem Bratniej Pomocy Studentów ALG. Jako reprezentant ALG uczestniczył w pracach Wojewódzkiego Komitetu Opieki nad Młodzieżą Akademicką, często wyrażając swe zdanie, odmienne od życzeń czynników państwowych. W konsekwencji wnioski władz Uczelni o nadanie Mu Krzyża Oficerskiego Orderu Odrodzenia Polski zostały odrzucone.

Na emeryturę przeszedł w 1962 r., aż do śmierci sprawując funkcję kuratora Katedry Histologii i Embriologii.

Prof. Stanisław Hiller był autorem 30 prac naukowych i 86 rozdziałów w podręcznikach dla studentów i lekarzy, artykułów o charakterze popularno-naukowym.

Śladami życia Stanisława Hillera: żołnierz Legionów Piłsudskiego, nauczyciel akademicki, obywatel Polski / Jerzy Dybicki. Gdańsk: Via Medica, 2008

niepodległa

PROF. TADEUSZ PAWLAS

Tadeusz Pawlas we wrześniu 1914 r. wstąpił do Legionów Polskich i w latach 1914-1916 odbył kampanię wojenną.

Był lekarzem batalionowym 3. pułku piechoty (w randze porucznika od grudnia 1915 r.), a w latach 1916-1918 był lekarzem pułkowym 2. pułku ułanów II Brygady. W lutym 1918 r. był internowany przez Austriaków w obozie w Witkowicach pod Krakowem, z którego wypuszczono go w kwietniu 1918 roku.

W połowie listopada 1918 r. wstąpił w randze kapitana do formującego się Wojska Polskiego jako lekarz pułkowy 2. pułku szwoleżerów.

Dr Tadeusz Pawlas ze swoim personelem – żołnierzami z oddziału sanitarnego III Batalionu 3. p. p. Legionów Polskich, pod Kostiuchnowką, marzec 1916 r.; autor: Tadeusz Pawlas (?).
Źródło: Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, nr inw. MJP/5785

niepodległa

DR JÓZEF TYMIŃSKI

W 1918 r. wstąpił do Polskiej Organizacji Wojskowej*. W 1920 r. wstąpił do Wojska Polskiego jako lekarz wojskowy. W 1923 r. został starszym ordynatorem Oddziału Chirurgicznego Szpitala Wojskowego w Wilnie.

W latach 1924-1933 pracował jako starszy asystent, a następnie adiunkt Kliniki Chirurgii Uniwersytetu Stefana Batorego. W 1925 r. odbywał staż w Paryżu i Strasburgu.

W 1926 r. obronił pracę doktorską, której promotorem był prof. Kornel Michejda. W kolejnych latach był naczelnikiem Szpitala Kolejowego w Wilnie, a w 1945 r. został oddelegowany z polecenia Pełnomocnika Rządu RP dla Ziemi Odzyskanych do Zielonej Góry, by zorganizować tam szpital powiatowy.

* POW – Polska Organizacja Wojskowa – tajna organizacja wojskowa powstała w sierpniu 1914 r. w Warszawie z inicjatywy J. Piłsudskiego, w celu walki z rosyjskim zaborcą. Była to pierwsza niepodległościowa organizacja paramilitarna stanowiąca szkielet Wojska Polskiego. Dowódcami POW w prowadzeniu prac i akcji konspiracyjnych, wywiadowczych, dywersyjnych i partyzanckich stanowiły cenne dorobek pokolenia walczącego o niepodległość Polski.

Po lewej grupa czterech oficerów Wojska Polskiego, po środku porucznik lekarz Józef Tymiński, chłopczyk – Witold Tymiński (późniejszy profesor AMG), Zenobia i Maria Tymińskie (żona i matka porucznika), ZIABKI, powiat dziśnieński, 1922 r.
Źródło: ze zbiorów rodzinnych parstwa Tymińskich

niepodległa

Złote Czepki rozdane

Uroczystość związana z obchodami Międzynarodowego Dnia Pielęgniarki i Położnej odbyła się 23 maja br. w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym. Połączona była z wręczeniem wybranym pielęgniarkom i położnym Złotych Czepków i Dyplomów Uznania. Honory gospodyni pełniła zastępca Dyrektora Naczelnego ds. Pielęgniarstwa/Naczelna Pielęgniarka UCK **mgr Anna Lignowska**. Tegoroczna uroczystość przebiegała w atmosferze wspomnienia wspaniałej koleżanki Elżbiety Kowiel, położnej oddziałowej Kliniki Położnictwa, która odeszła przedwcześnie. Kilka wspaniałych słów wygłosiła Anastasia Kalogridou-Błajet, przełożona pielęgniarek i położnych UCK.

Była to bardzo wzruszająca uroczystość, pełna serdecznych życzeń, uśmiechu, kolorowych kwiatów i drobnych upominków. Na zakończenie uroczystości przedstawicielki Samorządu Pielęgniarek i Położnych otrzymały od społeczności Pielęgniarek i Położnych UCK dekoracje kwiatowe wraz z podziękowaniami za wkład pracy na rzecz pielęgniarstwa i położnictwa w regionie i w kraju oraz życzenia wytrwałości w dążeniu do obranego celu.

Uroczystość zaszczycili: rektor GUMed prof. Marcin Gruchała, dyrektor naczelny UCK Jakub Kraszewski, dyrektor ds. leczenia Tomasz Stefaniak, przewodnicząca Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych mgr Anna Czarnecka, wiceprzewodnicząca OIPIP mgr Marzena Olszewska-Fryc, wiceprzewodnicząca OIPIP Danuta Adamczyk-Wiśniewska, przełożona Pielęgniarek i Położnych mgr Anastasia Kalogridou-Błajet, przewodnicząca Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych mgr Aldona Rogala, a także profesor Radosław Owczuk, kierownik Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii, profesor Zbigniew Śledziński, ordynator Kliniki Chirurgii

Ogólnej Endokrynologicznej i Transplantacyjnej oraz Pielęgniarki/Położne Oddziałowe i Koordynujące uhonorowanych Klinik, dumne z faktu wyróżnienia swoich koleżanek.

Złote Czepki otrzymały:

1. pielęgniarka – **Elżbieta Życzkowska** – Klinika Alergologii i Pneumonologii UCK
2. pielęgniarka **Anna Rojek** – Klinika Chirurgii Ogólnej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej UCK
3. pielęgniarka **Beata Pelzner** – Klinika Okulistyki
4. pielęgniarka **Krystyna Kwiatosz** – Kliniczny Oddział Ratunkowy
5. pielęgniarka **Justyna Fiedrychowicz** – Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii
6. pielęgniarka **Krystyna Monika Surus** – Klinika Pediatrii, Hematologii, Onkologii
7. pielęgniarka **Joanna Wróblewska** – Kliniczne Centrum Kardiologii
8. pielęgniarka **Bożena Dimke** – Klinika Endokrynologii i Chorób Wewnętrznych
9. pielęgniarka **Iwona Rompa-Bonszkowska** – Blok Operacyjny Szpital „Kliniczna”
10. pielęgniarka **Renata Galecka** – Blok Operacyjny – budynek Centrum Medycyny Inwazyjnej
11. pielęgniarka **Małgorzata Karlińska** – Klinika Ortopedii, Traumatologii Narządu Ruchu i Chirurgii Ręki
12. pielęgniarka **Marta Stawicka** – Klinika Neonatologii
13. położna **Grażyna Maria Kordalska** – Klinika Ginekologii, Ginekologii Onkologicznej i Endokrynologii Ginekologicznej
14. położna **Małgorzata Marszałek** – Klinika Położnictwa
15. położna **Dorota Butkiewicz** – Klinika Położnictwa – Sala Porodowa
16. pielęgniarka **Regina Czaplinska** – Klinika Dermatologii

foto. Sylwia Mierzewska/UCK

17. pielęgniarka **Dorota Baranowska** – Blok Operacyjny Centrum Medycyny Inwazyjnej
18. pielęgniarka **Ewa Bachorska** – Klinika Kardiologii i Chirurgii Naczyniowej
19. pielęgniarka **Dorota Pelczar** – Zespół Pielęgniarek Epidemiologicznych
20. pielęgniarka **Joanna Cydejko** – Zakład Radiologii
21. położna **Kamila Rudnicka** – Klinika Neonatologii
22. położna **Marta Jakubiak** – Klinika Neonatologii.

Dyplomy Uznania otrzymały:

1. pielęgniarka **Irena Czerwionka** – Klinika Chorób Nerek i Nadciśnienia Dzieci i Młodzieży
2. pielęgniarka **Mirosława Kerczuk** – Klinika Alergologii i Pneumologii
3. pielęgniarka **Danuta Gąsiorowska** – Zakład Radiologii
4. pielęgniarka **Grażyna Konkol** – Klinika Okulistyki
5. pielęgniarka **Bożena Chamier-Ciemińska** – Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii
6. pielęgniarka **Justyna Lipińska** – Kliniczny Oddział Ratunkowy
7. pielęgniarka **Małgorzata Wierzbicka** – Klinika Pediatrii Diabetologii i Endokrynologii

8. pielęgniarka **Dorota Mikołajska** – Klinika Kardiologii Dziecięcej i Wad Wrodzonych Serca
9. pielęgniarka **Małgorzata Stobińska** – Klinika Onkologii i Radioterapii
10. pielęgniarka **Małgorzata Bielawska** – Klinika Pediatrii, Hematologii, Onkologii
11. pielęgniarka **Agnieszka Parol** – Kliniczne Centrum Kardiologii
12. pielęgniarka **Wiesława Bonderek** – Klinika Chirurgii Ogólnej, Endokrynologii i Transplantologii
13. pielęgniarka **Justyna Czeberkus** – Blok Operacyjny w budynku Centrum Medycyny Inwazyjnej
14. pielęgniarka **Ewa Rutowicz** – Klinika Chirurgii Onkologicznej
15. położna **Barbara Kujawińska** – Klinika Położnictwa
16. położna **Beata Koszela** – Klinika Położnictwa
17. położna **Edyta Malinowska** – Klinika Położnictwa
18. położna **Mirosława Izydorek** – Klinika Położnictwa
19. położna **Danuta Jereczek** – Klinika Położnictwa
20. położna **Magdalena Stefanowska** – Klinika Położnictwa
21. pielęgniarka **Anetta Joanna Gryckiewicz** – Klinika Położnictwa
22. pielęgniarka **Aleksandra Joanna Jaworska-Piór** – Klinika Położnictwa
23. pielęgniarka **Magdalena Mierzejewska** – Klinika Ginekologii, Ginekologii Onkologicznej i Endokrynologii Ginekologicznej. ■

Debata onkologiczna o raku jelita grubego

Spotkanie wyjazdowe Oddziału Gdańskiego Towarzystwa Chirurgów Polskich odbyło się 23 czerwca br. w gościnnych progach Hotelu Szarlota koło Kościerzyny. Gospodarzami spotkania byli prof. Stanisław Hać – przewodniczący Oddziału Gdańskiego TChP oraz dr hab. Wojciech Makarewicz, lekarz kierujący Oddziałem Chirurgii Ogólnej z pododdziałem Chirurgii Onkologicznej Szpitala Specjalistycznego w Kościerzynie, a zarazem wiceprzewodniczący Oddziału Gdańskiego TChP. Spotkanie miało charakter debaty onkologicznej i dotyczyło raka jelita grubego.

W debacie udział wzięli znamienici goście: prof. Marek Jackowski – kierownik Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej Collegium Medicum UMK w Toruniu będący prezesem elektem Towarzystwa Chirurgów Polskich, który zaprezentował współczesne możliwości leczenia raka jelita grubego metodą laparoskopową, ze szczególnym uwzględnieniem techniki TaTME (*Transanal Total Mesorectal Excision*); prof. Adam Dziki – kierownik Kliniki Chirurgii Ogólnej i Kolorektalnej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego im. Wojskowej Akademii Medycznej – Centralny Szpital Weteranów w Łodzi, który przedstawił zasady prawidłowego usunięcia guza nowotworowego jelita grubego zgodnie z zasadami *Total Mesocolon Excision*. Kolejnym wykładowcą był dr Rafał Pęksa z Katedry Patomorfologii GUMed, który powiedział zebranym o oczekiwaniach patomorfologa wobec chirurgów oraz pokazał najnowsze techniki oceny preparatów i zaprezentował wzorcowy protokół patologiczny raka jelita grubego.

Ostatni wykład przedstawił dr Michał Dubowik z Katedry i Kliniki Gastroenterologii GUMed ukazując współczesne możliwości diagnostyczno-zabiegowe badania kolonosko-

powego, ze szczególnym uwzględnieniem technik podśluzówkowego usunięcia zmian.

Po wykładach odbyła się interdyscyplinarna dyskusja poświęcona zarówno aspektom praktycznym samej techniki operacyjnej, jak też roli endoskopii i patomorfologii w nowoczesnym, wielospecjalistycznym leczeniu raka jelita grubego.

W spotkaniu uczestniczyło około 50 osób – chirurdzy z różnych szpitali województwa pomorskiego, a wśród przybyłych gości byli prof. Zbigniew Ślodziński – kierownik Kliniki Chirurgii Ogólnej Gastroenterologicznej i Transplantacyjnej GUMed, em. prof. Zbigniew Gruca, prof. Jacek Zieliński – konsultant regionalny ds. chirurgii onkologicznej oraz prof. Andrzej Jacek Łachiński – konsultant regionalny ds. Chirurgii Ogólnej. Wykładowcy oraz goście zostali uhonorowani drobnymi upominkami.

Spotkanie, które zakończyło pamiątkowe, zbiorowe zdjęcie, przebiegło w bardzo miłej, koleżeńskej atmosferze do której przyczyniło się też piękne otoczenie Hotelu Szarlota.

dr hab. Wojciech Makarewicz

NOWI DOKTORZY

Na Wydziale Lekarskim

Stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny uzyskały:

lek. Lucyna GÓRSKA – starszy asystent Kliniki Alergologii Katedry Pneumonologii i Alergologii GUMed, praca pt. *Wpływ masy ciała na funkcję układu oddechowego u chorych na cukrzycę*, promotor – dr hab. Krzysztof Kuziemski, prof. nadzw. GUMed, Rada Wydziału Lekarskiego 17 maja 2018 r. nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny,

lek. Anna Maryla KOWALCZYS – rezydent UCK, I Katedra i Klinika Kardiologii GUMed, praca pt. *Zaburzenia wentylacji u chorych z zaostrzeniem przewlekłej niewydolności serca*, promotor – prof. dr hab. Marcin Gruchała, Rada Wydziału Lekarskiego 17 maja 2018 r. nadała stopień doktora nauk medycznych w zakresie medycyny;

Na Wydziale Farmaceutycznym z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej

Stopień doktora nauk farmaceutycznych uzyskała

mgr farm. Oliwia SZERKUS – doktorantka Zakładu Biofarmacji i Farmakokinetyki Katedry Biofarmacji i Farmakodynamiki, praca pt. *Oznaczanie wybranych substancji farmaceutycznych w materiale biologicznym z zastosowaniem technik UHPLC-DAD i HPLC-MS/MS i wykorzystaniem metod planowania doświadczeń (DoE)*, promotor – prof. dr hab. Michał Markuszewski, Rada Wydziału Farmaceutycznego z OML GUMed 12 czerwca 2018 r. nadała stopień doktora nauk farmaceutycznych, dyscyplina nauki farmaceutyczne, specjalność analiza farmaceutyczna;

Stopień doktora nauk medycznych w dziedzinie nauk o zdrowiu uzyskały:

mgr położnictwa Joanna Hanna TARASZKIEWICZ – uczestniczka SSD przy Katedrze i Klinice Ginekologii, Ginekologii Onkologicznej i Endokrynologii Ginekologicznej, praca pt. *Ocena jakości życia u kobiet po usunięciu macicy z przyczyn pozaonkologicznych*, promotor – dr hab. Dariusz Wydra, p.o. kierownika Katedry i Kliniki Ginekologii, Ginekologii Onkologicznej i Endokrynologii Ginekologicznej, Rada Wydziału Nauk o Zdrowiu z OP i IMMiT 24 maja 2018 r. nadała stopień doktora w dziedzinie nauk o zdrowiu,

mgr Magdalena Kinga NUCKOWSKA – kierownik ds. badań klinicznych PRA Health Sciences Oddział w Polsce, praca pt. *Wpływ częstości oddychania na zmiany szerokości przestrzeni podpajęczynówkowej u ludzi*, promotor – dr hab. Paweł Winklewski, kierownik Zakładu Fizjologii Człowieka, WNoZ z OP i IMMiT, Rada Wydziału Nauk o Zdrowiu z OP i IMMiT 24 maja 2018 r. nadała stopień doktora w dziedzinie nauk o zdrowiu;

Na Wydziale Nauk o Zdrowiu z Oddziałem Pielęgniarstwa i Instytutem Medycyny Morskiej i Tropikalnej

Stopień doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie medycyny uzyskał

dr n. med. Mariusz SIEMIŃSKI – adiunkt Katedry i Kliniki Medycyny Ratunkowej, tytuł osiągnięcia naukowego *Zespół niespokojnych nóg i okresowe ruchy kończyn we śnie a nocne ciśnienie tętnicze krwi*, Rada Wydziału Nauk o Zdrowiu z OP i IMMiT 24 maja 2018 r. nadała stopień doktora habilitowanego nauk medycznych w zakresie medycyny. ■

Nagrody jubileuszowe UCK

Jubileusz długoletniej pracy obchodzą

20 lat

- Alicja Butkiewicz
- Joanna Chabros
- Małgorzata Łachińska
- Hanna Milewska
- Małgorzata Wyszczka

25 lat

- Zofia Goliasz
- Aneta Kołodziejska

- Renata Mikłasz
- Joanna Seta-Kowalska
- Anna Ulaniuk

30 lat

- Ewa Bryńska
- Sonia Darznik
- Izabela Iżykowska

40 lat

- Anna Aniszewska

Na stanowisku profesora nadzwyczajnego zatrudniono

- dr hab. Dagmarę Hering

Na stanowisku adiunkta zatrudniono:

- dr med. Martę Kozłowską
- dr. n. med. Macieja Zielińskiego

Na stanowisku starszego wykładowcy zatrudniono:

- dr. med. Jana Spodnika
- dr n. med. Annę Śledzińską

Jubileusz długoletniej pracy w GUMed obchodzą:

20 lat

- dr n.med. Alina Kuźniacka
- dr med. Edyta Spodnik

25 lat

- dr hab. n. med. Agnieszka Maciejewska
- dr n. med. Elżbieta Zedler

30 lat

- Zofia Maciąg
- mgr Regina Paszkowska

35 lat

- Barbara Kozierowska

40 lat

- Jadwiga Wyszowska

Pracę w Uczelni zakończyli:

- lek. med. Waldemar Dorniak
- Zofia Jabłońska
- dr med. Magdalena Krygier
- Urszula Wojciechowska
- dr n. biol. Marta Ziółkowska-Klinkosz

Zmiany w zakresie pełnienia funkcji kierowników jednostek organizacyjnych

- Z dniem 1.06.2018 r. dr hab. Annie Starzyńskiej, prof. nadzw. powierzono funkcję kierownika Zakładu Chirurgii Stomatologicznej. Dotychczas pełniła funkcję p.o. kierownika.

O etykietach na produktach

Gdański Uniwersytet Medyczny przy współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną oraz w partnerstwie z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy zorganizował po raz drugi konferencję popularno-naukową poświęconą promocji zdrowia. Tegoroczny temat *Świadomy konsument – suplementy diety, żywność, kosmetyki, środowisko. Ostrzeżenia, etykiety, informacje* przyciągnął licznych uczestników z trójmiejskich szkół, samorządów, instytucji oraz samych studentów. Spotkanie odbyło się 7 czerwca br. w Atheneum Gedanense Novum GUMed. Zgromadzonych gości powitali: rektor prof. Marcin Gruchała, pomorski wojewódzki inspektor sanitarny Tomasz Augustyniak i dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy dr Małgorzata Bartoszevska-Logan.

Celem konferencji było przede wszystkim pogłębienie wiedzy konsumenckiej dotyczącej właściwego rozumienia etykiet, napisów, ostrzeżeń i informacji na kupowanych produktach oraz środowiska. Korzystanie z coraz bogatszej oferty rynkowej takich produktów jak kosmetyki, suplementy diety i produktów żywnościowych rodzi szereg wątpliwości w zakresie bezpieczeństwa dla zdrowia. Jednocześnie obowiązki producentów i sprzedawców wynikające z przepisów prawa, w tym regulacji przyjmowanych na poziomie UE, stają się także bardziej złożone. Skuteczne stosowanie tych przepisów przez inspektorów służb sanitarnych wymaga współdziałania ze świadomymi konsumentami. Świadomy konsument to jednocześnie

osoba, która zwraca uwagę nie tylko na bezpośrednią jakość stosowanego produktu, ale także wpływ na środowisko.

Konferencję zwińczyła debata z udziałem uczestników, którą moderowała red. Joanna Matuszewska z Radia Gdańsk. W trakcie dyskusji wskazywano, że kwestie związane zarówno z regulacjami, jak i rozumieniem informacji zamieszczanych przez producentów i sprzedawców na kosmetykach, suplementach diety i produktach żywnościowych powinny być stałym elementem edukacji na poziomie szkoły średniej. Potrzebny jest także edukacyjny program społeczny w tym zakresie.

dr Tadeusz Jędrzejczyk,
Seksja ds. Rozwoju i Współpracy Klinicznej

Złote Gody z medycyną

Uroczystość odnowienia dyplomów absolwentów naszej *Alma Mater*, którzy odbywali studia w latach 1962-1968 odbyła się 25 maja 2018 r. w auditorium im. prof. Olgierda Narkiewicza w Ateneum Gedanense Novum. Łącznie udało się zgromadzić 111 koleżanek i kolegów, w tym 83 absolwentów, którzy ukończyli studia lekarskie oraz 28 lekarzy dentystów. Warto zaznaczyć, że uczestnicy tego jubileuszu zjechali się z całej Polski, a nie zabrakło także naszej małej legii cudzoziemskiej. Przybyli bowiem także koleżan-

ki i koledzy od wielu lat przebywający w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Skandynawii oraz w Niemczech. Właściwie to już w dniu poprzedzającym uczestnicy zjeżdżali się do ośrodka „Rzemieślnik” położonego tuż przy plaży w Jelitkowie. W godzinach wieczornych odbyło się spotkanie przy ognisku i tradycyjny grill. Była to dobra okazja do odświeżenia pamięci, a także do wymiany informacji o zmianach, które nastąpiły w naszym życiu od ostatniego spotkania. Pomimo iż zebrani zdecydowanie przekroczyli wiek uznawany za podeszły, dysputy nie zostały zdominowane przez narzekanie na pogarszające się zdrowie. Unikano także tematów związanych bezpośrednio z zawirowaniami politycznymi w naszym kraju, chociaż do końca obu tematów nie dało się całkowicie uniknąć. Miłym zakończeniem wieczoru były wspólne śpiewy przy ognisku, które pozwalały się przenieść myślami w odległe czasy studenckie. Następnego dnia rano, jeszcze przed oficjalnymi uroczystościami, Jubilaci mieli okazję uczestniczenia w mszy świętej w Kościele Matki Boskiej Częstochowskiej przy ul. Marii Skłodowskiej-Curie, czyli po prostu u Pallotyńców. Mszę świętą, wraz z księdzem proboszczem, celebrował przybyły na nasze zaproszenie biskup pomocniczy w metropolii gdańskiej ks. Wiesław Szlachetka. Wygłosił także piękną homilię odnoszącą się do pełnionego przez nas przez ostatnie 50 lat zawodu. Po mszy, podczas której dziękowaliśmy za wszelkie dobro, którego doznaliśmy

w życiu zawodowym oraz prywatnym wspominaliśmy zmarłych profesorów, asystentów oraz koleżanki i kolegów. Pięćdziesiąt osób z naszego środowiska odeszło już do lepszego świata.

Po mszy przeszliśmy do pobliskiego Ateneum Gedanense Novum, w którym w samo południe rozpoczęły się uroczyste obchody jubileuszu 50-lecia ukończenia studiów i związanych z tą okazją odnowieniem dyplomów lekarzy i lekarzy dentystów. Za stołem prezydyjnym zasiedli witali oklaskami przez dyplomantów: rektor prof. Marcin Gruchała, dziekan WL prof. Maria Dudziak oraz prodziekani WL: dr hab. Marek Niedożytko, kierownik Oddziału Stomatologicznego oraz dr hab. Bartłomiej Ciesielski, prof. nadzw. Uroczystość rozpoczęła się od hymnu państwowego wykonanego przez Chór GUMed, który pod kierownictwem maestro Jerzego Szarafińskiego uświetnił naszą uroczystość. Następnie Dziekan powitała przybyłych na uroczystość przedstawicieli Senatu oraz Rady Wydziału i gości honorowych w osobach: prof. Brunona Imielińskiego, prezesa Stowarzyszenia Absolwentów oraz dr. Jacka Drozdowskiego, skarbnika Okręgowej Rady Lekarskiej w Gdańsku, prof. Wiesława Makarewicza, byłego rektora AMG, a także Jubilatów oraz wszystkich obecnych biorących udział w uroczystości. Kolejno zebrani wysłuchali z dużym zainteresowaniem Rektora, który przedstawił obecny stan Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz plany dotyczące dalszego rozwoju naszej *Alma Mater*. Następnie serdeczne gratulacje Jubilatów złożyli prodziekan Marek Niedożytko oraz dziekan Maria Dudziak, która odczytała treść dyplomu w języku łacińskim. Po tych wystąpieniach przystąpiono do wręczania dyplomów Jubilatów, którzy odbierali je z rąk reprezentantów władz Uczelni z dużym wzruszeniem. Było ono jeszcze większe, kiedy niezawodny Chór wykonał pięknie *Gaude Mater Polonia*. Po zakończeniu tej ceremonii gratulacje złożyli kolejno reprezentujący Stowarzyszenie Absolwentów prof. Brunon Imieliński oraz reprezentujący Okręgową Izbę Lekarską dr Jacek Drozdowski. Prezes Stowarzyszenia Absolwentów nie omieszkał przy okazji złożyć dyplomantom oferty wstąpienia w szeregi Stowarzyszenia. W imieniu Jubilatów podziękowania pod adresem władz Uczelni złożył niżej podpisany. W swoim wystąpieniu miałem okazję wskazać na magię miejsca, w którym odbywała się uroczystość. Wprawdzie przed pięćdziesięcioma laty nie było Atheneum Gedanense, ale w tym miejscu była sala wykładowa Katedry Anatomii, w której odbywały się wówczas najważniejsze spotkania i uroczystości Akademii Medycznej w Gdańsku. Dla naszego rocznika było to miejsce, w którym zdawaliśmy pisemne egzaminy wstępne i potem otrzymywaliśmy indeksy z rąk ówczesnego rektora prof. Jakuba Penson, a potem kolejny rektor prof. Marian Górski wręczał nam dyplomy ukończenia studiów. Jednocześnie w Sali Anatomii w ramach propedeutyki medycyny wielki humanista i doskonały wykładowca prof. Tadeusz Kielanowski wpał nam zasadę, iż w *salus aegroti suprema lex*. W tej sali spotykaliśmy także profesorów należących do grona ojców założycieli

naszej *Alma Mater*. Kilka wykładów miał dla nas doskonały anatom prof. Michał Reicher, a cały cykl wykładów z chemii fizjologicznej przedstawiał nam legendarny prof. Włodzimierz Mozołowski. Ten ostatni miał także zwyczaj, iż podczas wykładów celowo mylił się pisząc wzory chemiczne na tablicy. Następnie studenta, który zwrócił uwagę na obecność owego błędu obdarowywał cukierkiem czekoladowym. Niewątpliwie był to znakomity trik pozwalający na skupienie uwagi słuchaczy na treści wykładu. Po przejściu przez Zakłady Teoretyczne odbyliśmy szkolenie kliniczne, które prowadziło szereg znakomitych klinicystów. Poza wiedzą medyczną przekazali nam przede wszystkim wiarę w to, iż jedną z najważniejszych rzeczy w działalności lekarza winno być postępowanie zgodnie z zasadą *Primum non nocere*.

Na zakończenie uroczystości reprezentanci Jubilatów wręczyli kwiaty, a następnie wraz z Chórem gremialnie odśpiewali *Gaudeamus Igitur*. Potem pozostała już wspólna fotografia, wpisy do Księgi Pamiątkowej oraz wymiana poglądów przy filiżance kawy lub herbaty i ciasteczkach. Natomiast wieczorem we wspomnianym wcześniej „Rzemieślniku” odbyła się uroczysta kolacja, podczas której była także możliwość wykazania się swoją sprawnością na parkiecie. W sobotni poranek przy śniadaniu był czas na pożegnania oraz na wzajemne deklaracje o organizacji kolejnego spotkania za dwa lata. Zbliżając się do końca należy odnotować, że spotkanie po latach było możliwe dzięki działaniu Komitetu Organizacyjnego, do którego tradycyjnie już należeli: Halina Swoboda-Ciesielska, Karolina Szymańska, Elżbieta Bączkowska-Lubelska, Alicja Wielgosz, Wojciech Gorzelańczyk, Walenty Nyka i niżej podpisany. Natomiast szczególne podziękowania za sprawne przygotowanie oficjalnej części uroczystości należą się Paniom z Dziekanatu Wydziału Lekarskiego, a w szczególności Pani Renacie Sienkiewicz.

prof. Bolesław Rutkowski

Moje wspomnienie o Profesorze Wajdzie

W życiu doczesnym na Ziemi człowiekowi towarzyszą pewne potrzeby, cielesne i duchowe. Te potrzeby każdy z nas stara się realizować, żeby życie było lepsze, pełniejsze, przyjemniejsze. Na ich spełnienie miewamy czasem wpływ, niekiedy jednak są poza naszym zasięgiem. Jedną z takich potrzeb, na realizację której raczej nie ma się wpływu, bo decyduje o tym po prostu los, jest spotkanie na drodze swojego życia nauczyciela, mentora, kogoś kto nas naucza, świeci przykładem, ktoś kogo chcemy naśladować. Naturalnymi nauczycielami są oczywiście rodzice, którzy nas kochają i chcą, abyśmy wyrosli na porządnym, mądrym i dojrzałym ludzi. Mówiąc jednak o nauczycielu jako o mistrzu, wychowawcy czy przewodniku, często mamy na myśli osobę, z którą nie łączą nas więzy biologiczne. Człowiek, któremu tę potrzebę udało się spełnić, może mówić o sobie jako o wybrańcu losu.

My to szczęście mieliśmy (mówiąc „my” mam na myśli siebie oraz koleżanki i kolegów, nie tylko chirurgów, z którymi miałem niezapomnianą, wielką przyjemność pracować przez siedemnaście lat w Szpitalu na Łąkowej). Mówiliśmy o Nim po prostu Wajda, ale głęboko w duszach nazywaliśmy Go Naszym Profesorem, Naszym Nauczycielem czy też Naszym Kierownikiem. Nauczał nas medycyny interdyscyplinarnej, nie tylko chirurgii. Doskonale rozumiał, co znaczy i jak ważna dla młodych adeptów jest tzw. szkoła chirurgiczna. Potrafił wytworzyć wokół własnej osoby teatr jednego aktora, a my z uwagą chłoniliśmy Jego gesty, delikatne, kocie ruchy, głębokie, ciepłe spojrzenie, intonację głosu. Podziwialiśmy Jego podejście do chorych, szeroką wiedzę medyczną i nie zawsze wytłumaczalny instykt chirurgiczny, instykt dany przez Opatrzność, niewyuczony, bo tego nie można się nauczyć. Można tylko podglądać.

Z biegiem czasu opuszczaliśmy nasze rodzinne gniazdo na Łąkowej. Ruszaliśmy w świat, bliższy i dalszy, by samodzielnie uprawiać nasz ukochany zawód. Nie zawsze było łatwo, przeżywaliśmy i nadal przeżywamy wzloty i upadki, jak to w chirurgii. W chwilach trudności, rozterki, pierwszym pytaniem, które przychodziło na myśl było *a co by zrobił Wajda?* Jeżeli nie potrafiliśmy znaleźć odpowiedzi, zawsze pozostawał telefon do Przyjaciela.

Nauczał nas jak żyć. W rodzinie. Nasz zespół chirurgiczno-anestezjologiczny traktował jak rodzinę i przy przeróżnych okazjach to podkreślał. Obowiązywała solidarność i zasada jeden za wszystkich, wszyscy za jednego. W niektórych sytuacjach czuliśmy się jak dobrze scementowana opozycja wobec srogiego, wymagającego kata (tak sam mówił o sobie). Z perspektywy czasu widzę, że o to właśnie Profesorowi chodziło, zależało Mu swoją niewidzialną ręką tak właśnie ustawić pozytywne relacje międzyludzkie w zespole.

Nauczał nas bycia odpowiedzialnym. Odpowiedzialnym za chorego, bo w naszych rękach leżało jego zdrowie, a często życie. Pokazywał na własnym przykładzie, jak nie pozostawać obojętnym wobec cierpienia, jak każdego dnia oddawać naszym pacjentom cząstkę siebie, nawet w największym znużeniu.

Profesor nie tolerował incydentów zaniechania, nieobowiązkowości. Za to potrafił służyć pomocną ręką, poradą, wsparciem w porażkach, które są wpisane w życie zawodowe każdego chirurga. Nie byliśmy święci, jak to bywa z chirurgami. Zdarzały się nieprzespane noce, niekoniecznie z powodu nocnych operacji na dyżurze w Klinice. Odpowiedzialność wpojona przez Profesora nakazywała jednak następnego dnia rano stawić się w odpowiedniej formie na posterunku, zając się chorymi, studentami, wygłosić referat na konferencji czy też powiesić plakat. Wpajał nam odpowiedzialność za nasze chirurgiczne ręce, aby nie były „betonowe” czy „drewniane”, dlatego nie bardzo tolerował sport, który większość z nas uprawiała. Uważał, że sport niszczy nasze podstawowe narzędzie pracy. Nie zapomnę sytuacji, gdy po meczu piłki ręcznej, w czasie którego doznałem dwumiejscowego złamania prawego kciuka, z ręką w gipsie pełen strachu udałem się do Profesora oznajmiając, że z powodu kontuzji sportowej nie mogę operować. Ku mojemu zaskoczeniu, zamiast oczekiwanej reprimendy w postaci *a nie mówiłem!!!*, zostałem zagoniony do klawiatury komputera, by nadrobić zaległości naukowe, co znacząco przyspieszyło proces mojej habilitacji.

Z perspektywy mojego już mocno dojrzałego wieku mogę powiedzieć, że byliśmy w pewnym sensie przyjaciółmi, pomimo sporej różnicy lat. Profesor znał nasze rodziny, wiedział czym zajmujemy się poza pracą w Klinice, znał nasze hobby, choć niekiedy potrafił z tego zakpić (chirurgia była przecież najważniejsza). Spotykaliśmy się towarzysko, uczestnicząc w różnych hucznych biesiadach czy też, co szczególnie sobie ceniliśmy, w kameralnych pokojach hotelowych, rozmawiając na przeróżne tematy, pochyleni nad lampką koniaku i pętem kiełbasy. Byliśmy goszczeni przez Profesora i Jego Małżonkę w mieszkaniu na Świętojańskiej oraz w Sitnie w Jego domku letniskowym. Wielkim zaszczytem dla nas, młodych chirurgów, były odwiedziny Profesora w naszym siedlisku na Kaszubach. Cenny ślad tej wizyty znajduje się w „złotej księdze pamiątkowej” będącej kroniką wydarzeń znad Jeziora Wieprznickiego – zamasyisty, pisany piórem wpis Profesora podsumowujący odwiedziny „u swoich najbliższych”. Tak, nazywał nas swoimi najbliższymi.

Życie toczy się dalej. Przychodzimy, odchodzimy, Profesor wydawał się wieczny. I pozostanie wieczny w naszych sercach i umysłach.

prof. Marek Dobosz

Lekarze GUMed na *Annual European Congress of Rheumatology*

Lekarze z Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych, Chorób Tkanki Łącznej i Geriatrii – **lek. Anna Wojteczek, dr Anna Masiak, dr Żaneta Smoleńska, prof. Zbigniew Zdrojewski** uczestniczyli w dniach 13-16.06.2018 r. w kongresie organizowanym przez The European League Against Rheumatism (EULAR) w Amsterdamie. Kongres jest corocznym, jednym z ważniejszych wydarzeń w kalendarzu światowej reumatologii, podczas którego przedstawiane są najnowsze doniesienia dotyczące diagnostyki oraz leczenia chorób reumatycznych.

Doktorantka Anna Wojteczek w sesji plakatowej dotyczącej twardziny układowej przedstawiła pracę *Effect of oral nutritional intervention on nutritional status in patients with systemic sclerosis* (opiekunami pracy są prof. dr hab. n. med. Zbigniew Zdrojewski oraz prof. nadzw. dr hab. med. Sylwia Małgorzewicz).

Doktor Anna Masiak w sesjach plakatowych dotyczących zapaleń naczyń przedstawiła prace *Illness perception and its correlates in patients with ANCA-associated vasculitis – preliminary report* oraz *Correlates of fatigue in ANCA-associated vasculitis* (prace powstały dzięki współpracy z dr Katarzyną Nowicką-Sauer z Katedry Medycyny Rodzinnej GUMed oraz

przy współudziale lekarzy z Kliniki Nefrologii, Transplantologii i Chorób Wewnętrznych GUMed oraz Kliniki Reumatologii i Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu). Dr Masiak była również współautorem doniesienia plakatowego prezentującego wyniki polskiego rejestru zapaleń naczyń POLVAS – *retrospective registry of polish patients with ANCA-associated vasculitides*. ■

Po raz trzeci na kongresie w Australii

Dr hab. Rita Hansdorfer-Korzon, kierownik Zakładu Fizjoterapii po raz trzeci w przeciągu ostatnich dwóch lat (Darwin 5.2016 r., Melbourne 2.2018 r.) uczestniczyła na zaproszenie Australasian Lymphology Association w kongresie *The 12th Australasian Lymphology Association Conference 2018*. Odbył się on w dniach 16-20 maja br. w Brisbane w Australii. Wydarzenie to było kolejnym cyklicznym spotkaniem organizowanym przez dr Teresę Lee oraz dr Liz Dylke, przewodniczącą komitetu naukowego oraz ALA. Dr hab. Rita Hansdorfer-Korzon w sesji *An Overview of Lymphatic Science Research* przedstawiła wyniki nowatorskiej metody postępowania fizjoterapeutycznego z wykorzystaniem gorsetów kompresyjnych o niskiej klasie ucisku u chorych leczonych z powodu nowotworu piersi pt. *Usefulness of low compression corsets in prevention of lymphoedema in patients after mastectomy with axillary lymphadenectomy*. Zagadnienie to było tematem przewodnim w cyklu publikacji w przewodzie habilitacyjnym. Prezentacja cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem, ponieważ wyniki kilkuletnich badań doc. Korzon są pierwszymi dostępnymi w literaturze opracowaniami na temat zastosowania i oddziaływania gorsetów kompresyjnych

I klasy ucisku w redukcji obrzęku limfatycznego po operacyjnym leczeniu raka piersi z limfadenektomią pachową, a także w redukcji dolegliwości bólowych związanych z leczeniem chirurgicznym raka piersi. Większość pytań odnosiła się do możliwości wykorzystania gorsetów w profilaktyce przeciwobrzękowej u tych pacjentek.

Dzięki obecności wybitnych ekspertów i prelegentów program Kongresu oferował szereg znakomitych sesji dotyczących leczenia

zachowawczego pacjentów z obrzękiem limfatycznym, przewlekłą niewydolnością żylną oraz leczeniem owrzodzeń i trudno gojących się ran. Temat przewodni kongresu pod hasłem *Stronger Together*, odzwierciedlał konieczność połączenia i współpracy wszystkich pracowników służby zdrowia z różnych dziedzin, mających wspólny cel – poprawę wyników leczenia pacjentów z szeroko pojętą dysfunkcją układu limfatycznego. Program naukowy miał na celu stymulowanie dyskusji i przedstawienie nowych rozwiązań interdyscyplinarnego leczenia. Motyw przewodni *Stronger Together*, podkreślał także szanse na sukces, jaki mamy, kiedy wspólnie pracujemy nad rozwiązaniem tak trudnych zagadnień związanych z obrzękiem limfatycznym. ■

3miasto dla Mam

Gdański Uniwersytet Medyczny i Uniwersyteckie Centrum Kliniczne w Gdańsku były partnerem głównym akcji społecznej *3miasto dla Mam*. Wydarzenie, które odbyło się 26 maja br. w CH Manhattan w Gdańsku, w sposób szczególny dedykowane było mamom, tym obecnym, jak i przyszłym. W akcji udział wzięli: ginekolog położnik z Kliniki Położnictwa, położne z Kliniki Położnictwa i Kliniki Neonatologii oraz SKN „Przyszłe Położne” przy Zakładzie Pielęgniarstwa Położniczo-Ginekologicznego GU-Med. Zgromadzonych gości powitali rektor prof. Marcin Gruchała i dyrektor naczelny UCK Jakub Kraszewski. Stoiska UCK i GUMed przeżyły prawdziwe oblężenie. Ponad 30 kobiet skorzystało z bezpłatnego badania KTG, nie brakowało również chętnych do badania poziomu glukozy we krwi i ciśnienia tętniczego. Dużym zainteresowaniem cieszyły się porady dotyczące ciąży, laktacji i pielęgnacji noworodka, jednak największą furorę, zwłaszcza wśród panów, zrobił fantom ciążowego brzucha. Przymierzając go panowie mogli poczuć ciężar noszony przez ich partnerki. Organizatorem akcji była *Gazeta Wyborcza Trójmiasto*.

Joanna Śliwińska,
rzecznik prasowy GUMed

Nowe studia podyplomowe

Gdański Uniwersytet Medyczny rozpoczął 11 czerwca br. rekrutację na bezpłatne studia podyplomowe **specjalista ds. zarządzania rehabilitacją**. Będą finansowane w ramach projektu *Wdrożenie nowego modelu kształcenia specjalistów ds. zarządzania rehabilitacją – jako element systemu kompleksowej rehabilitacji w Polsce* w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. O przyjęcie na studia mogą się ubiegać kandydaci z 4 województw: pomorskiego, kujawsko-pomorskiego, zachodniopomorskiego oraz wielkopolskiego.

Adresowane są w szczególności do: psychologów i pedagogów społecznych, pracowników instytucji

zabezpieczenia społecznego, specjalistów w dziedzinach społecznych, prawnych i medycznych, osób posiadających doświadczenie kontaktu z osobą z niepełnosprawnością w rodzinie lub poprzez pracę, pracowników zajmujących się bezpieczeństwem i higieną pracy, przedstawicieli rad pracowniczych i osób niepełnosprawnych, menedżerów ds. zasobów ludzkich, lekarzy medycyny pracy oraz lekarzy specjalistów rehabilitacji medycznej, fizjoterapeutów, terapeutów zajęciowych, pielęgniarek oraz pielęgniarzy.

Szczegółowe informacje oraz aktualności dotyczące rekrutacji i samych studiów dostępne są na stronie <https://zarzadzanierehabilitacja.gumed.edu.pl/47269.html>. ■

III KONGRES DERMATOLOGIA, WENEROLOGIA I ALERGOLOGIA

6–8 WRZEŚNIA 2018 ROKU

POLSKA FILHARMONIA BAŁTYCKA
GDAŃSK, UL. OŁOWIANKA 1

Szczegółowe informacje oraz rejestracja:

WWW.DERMATOLOGIA.VIAMEDICA.PL

PATRONAT

ORGANIZATOR

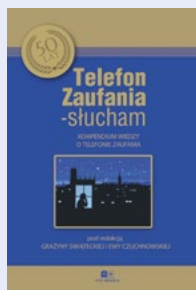
PATRONAT MEDIALNY

PARTNER

Konferencja jest skierowana do wszystkich osób zainteresowanych tematyką. Sesje satelitarne firm farmaceutycznych, sesje firm farmaceutycznych oraz wystawy firm farmaceutycznych są skierowane tylko do osób uprawnionych do wystawiania recept lub osób prowadzących obrót produktami leczniczymi — podstawa prawna Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (t. j. Dz. U. z 2008 r. nr 45, poz. 271).

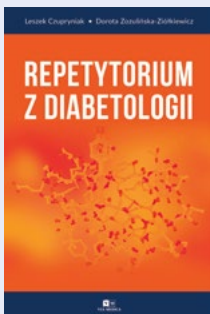
Telefon Zaufania — słucham. Kompedium wiedzy o telefonie zaufania

Grażyna Świętecka, Ewa Czuchnowska (red.)
Cena Ikamed: 39 zł

Książkę wydaną z okazji jubileuszu 50-lecia Telefonu Zaufania dostałam od prof. Grażyny Święteckiej, *spiritus movens* tej inicjatywy. Choć to lektura niełatwa, przeczytałam jednym tchem. Tyle w niej nieszczęść, bólu, samotności, zwątpienia, ale też nadziei, że ktoś wysłucha, doradzi, doda otuchy. Nikt nie jest samotną wyspą. Jakże wielu ludzi wokół nas żyje jednak w przekonaniu, że od innych oddziela ich ocean samotności. I przez telefon wysłała w świat swoje SOS. Z każdą przeczytaną stroną rósł mój szacunek i podziw dla ludzi gotowych taki dramatyczny sygnał odebrać i nań odpowiedzieć.

Barbara Szczepuła

<https://www.ikamed.pl/telefon-zaufania-slucham-kompedium-wiedzy-o-telefonie-zaufania-VMG01209>

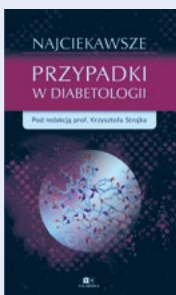

Repetitorium z diabetologii

Leszek Czupryniak,
Dorota Zozulińska-Ziółkiewicz
Cena Ikamed: 79 zł

W książce omówiono następujące zagadnienia: biochemia w diabetologii; rozpoznawanie zaburzeń tolerancji węglowodanów; cukrzyca wieku rozwojowego; insulinoterapia w cukrzycy typu 1; otyłość i cukrzyca typu 2; ostre stany w cukrzycy przebiegające z hiperglikemią; hipoglikemia; nadciśnienie tętnicze; zaburzenia lipidowe, choroby układu krążenia, choroby towarzyszące; powikłania mikroangiopatyczne; cukrzyca a ciąża; skomplikowane przypadki kliniczne.

<http://www.ikamed.pl/repetitorium-z-diabetologii-VMG01142>

Najciekawsze przypadki w diabetologii

Krzysztof Strojek (red.)
Cena katalogowa: 76 zł
Cena Ikamed: 55 zł

Autorki: Marta Wróbel, Aleksandra Szymborska-Kajaneck i Dominika Rokicka, przedstawiły 16 przypadków, opisując m.in. następujące zagadnienia: trudności w rozpoznaniu typu cukrzycy, cukrzyca typu 1 u pacjenta preferującego dietę bogatą w tłuszczyki, cukrzyca typu 1 przy braku samokontroli w godzinach pracy zawodowej, narastająca hiperglikemia z dużą insulinoopornością, cukrzyca typu 2 ze zmianami skórnymi, cukrzyca typu 2 i uczulenie na preparaty, dekomensacja metaboliczna z koniecznością insulinoterapii u chorej w wieku podeszłym wymagającej opieki innej osoby.

<https://www.ikamed.pl/najciekawsze-przypadki-w-diabetologii-VMG01208>

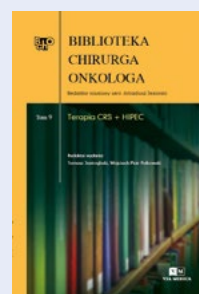
Biblioteka Chirurga Onkologa. Tom 8: Fiberoendoskopia — przydatność kliniczna w diagnostyce i leczeniu wycieków z piersi

Arkadiusz Jeziorski, Radostaw Jaworski,
Jacek Zieliński (red.)

Cena katalogowa: 70 zł
Cena Ikamed: 50 zł

Fiberoendoskopia, jako badanie diagnostyczne chorób piersi, w polskiej onkologii wykorzystywana jest bardzo rzadko. Dotyczy głównie tych chorób, które lokalizują się w przewodach mlekowych, czy to w postaci jednego ogniska, czy też w postaci licznych zmian przednowotworowych, prowadzących do choroby inwazyjnej. Tę właśnie metodę badania w przypadkach objawu, jakim jest patologiczny wyciek z piersi, opisano w tomie 8 z serii *Biblioteka Chirurga Onkologa*. Autorzy przybliżają wskazania i samą technikę badania oraz w interesujący sposób dzielą się swoimi spostrzeżeniami i wynikami badań własnych.

<https://www.ikamed.pl/biblioteka-chirurga-onkologa-tom-8-fiberoendoskopia-przydatnosc-kliniczna-w-diagnostyce-i-leczeniu-wyciekow-z-piersi-VMG01147>

Biblioteka Chirurga Onkologa. Tom 9: Terapia CRS + HIPEC

Arkadiusz Jeziorski, Tomasz Jastrzębski,
Wojciech P. Polkowski (red.)

Cena katalogowa: 155 zł
Cena Ikamed: 110 zł

Podręcznik przybliży chirurgom, onkologom i lekarzom innych specjalności informacje o możliwości leczenia pacjentów z *peritonitis carcinomatosa*, wskazując inne drogi postępowania terapeutycznego niż jedynie leczenie paliatywne i objawowe. Wprowadzone przez Sugarbakera w latach 90. XX wieku skojarzone leczenie oparte na wykonaniu radykalnych miejscowo zabiegów cytoredukcyjnych (CRS) w połączeniu z dootrzewnową chemioterapią perfuzyjną w hipertermii (HIPEC) pozwoliło na osiągnięcie bardzo dobrych wyników leczenia u chorych, których wcześniej kwalifikowano jedynie do leczenia paliatywnego.

<https://www.ikamed.pl/biblioteka-chirurga-onkologa-tom-9-terapia-crs-hipec-VMG01148>

Hipertensjologia. Tom II Podręcznik Polskiego Towarzystwa Nadciśnienia Tętniczego

Tomasz Grodzicki, Krzysztof Narkiewicz,
Danuta Czarnecka, Zbigniew Gaciong,
Andrzej Januszewicz,
Andrzej Tykarski (red.)

Cena katalogowa: 180 zł
Cena Ikamed: 140 zł

Oczne powikłania cukrzycy pozostają nadal jednymi z najważniejszych problemów w okulistyce. Szansą na odpowiednio wczesne rozpoznanie retinopatii może być telemedycyna. Dzięki specjalnym przystawkom do smartfonów będzie możliwe wykonywanie zdjęć dna oka i przysyłanie ich do oceny okulistycznej. Sukces terapeutyczny zależy także od właściwej kontroli metabolicznej i opieki diabetologicznej. Podwyższone stężenie hemoglobiny glikowanej świadczy o złym wyrównaniu cukrzycy i większym ryzyku powikłań.

Niniejsza książka uwzględnia interdyscyplinarne aspekty leczenia cukrzycy oraz przedstawia zagadnienia związane z terapią specjalistyczną. Mamy nadzieję, że znajdą tu Państwo przydatne wskazówki w leczeniu różnych ocznych powikłań cukrzycy. Staraliśmy się przedstawić najnowsze informacje oparte na zaleceniach krajowych i zagranicznych towarzystw okulistycznych i diabetologicznych oraz wynikach badań klinicznych. Pragniemy zwrócić uwagę na indywidualne podejście do chorych na cukrzycę i odpowiednie łączenie różnych metod terapeutycznych.

prof. zw. dr hab. n. med. Robert Rejda

<http://www.ikamed.pl/hipertensjologia-tom-ii-podrecznik-polskiego-towarzystwa-nadciśnienia-tętniczego-VMG01195>

O marzeniach z Czerwonej Wyspy

Już po raz trzeci w Bibliotece Głównej zorganizowano spotkanie autorskie z Danielem Kasprowiczem, absolwentem dietetyki w GUMed, który od pięciu lat pracuje w klinice na Madagaskarze. Tam na co dzień opiekuje się kobietami w ciąży, niedożywionymi dziećmi oraz chorymi na malarię, dur brzuszny i trąd. W spotkaniu promującym jego nową książkę pt. *HAZO MENA. O marzeniach z Czerwonej Wyspy* udział wzięli m.in.: rektor GUMed prof. Marcin Gruchała, prof. Małgorzata Sznitowska, kierownik Katedry i Zakładu Farmacji Stosowanej, mgr Małgorzata Kłos, dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Gdańsku, a także reprezentanci środowiska naukowego naszej Uczelni, studenci, absolwenci i inni goście z Trójmiasta. Uczestników powitała mgr Elżbieta Kraszewska, kustosz i zastępca dyrektora Biblioteki, a spotkanie prowadziła Joanna Śliwińska, rzecznik prasowy GUMed.

Nowa publikacja Daniela Kasprowicza to historia powstawania kliniki „Flamboyant”, której budowa była współfinansowana przez Polską Fundację dla Afryki, zmagają z afrykańską korupcją i kulejącym systemem państwa, ale przede wszystkim opowieść o pacjentach, głodzie, chorobach tropikalnych i marzeniach chorych dzieci, jak również ich bliskich.

Podczas spotkania Absolwent dietetyki GUMed wygłosił wykład na temat pracy dietetyka w kraju rozwijającym się i przybliżył pracę z niedożywionymi pacjentami kliniki w Mampikony na Madagaskarze. Słuchacze, z wielkim przejęciem, wysłuchali prelekcji Autora, z której dowiedzieliśmy się m.in. o problemach i innych trudach życia na krańcu, jak również potrzebach i marzeniach, tak dalece różnych od tych nam znanych.

Jak słusznie zaznaczył Daniel Kasprowicz, marzenia zmieniają się wraz z nami i w zależności od tego, jakie kto z nas odczuwa w życiu braki. Dzieci na Madagaskarze marzą głównie o tym, aby pójść do szkoły, zjeść coś innego niż ryż, dostać zabawkę lub choćby mydło... Dla nas to rzeczy dość banalne, ale dla wielu Malgasy często nieosiągalne. Natomiast osobom zainteresowanym pomocą innym, Daniel Kasprowicz odpowiedział, jak można zostać wolontariuszem i wyjechać np. na Madagaskar.

Na zakończenie przeprowadzono aukcję charytatywną malgaskich wyrobów rękodzielniczych, podczas której udało się zebrać ponad 4000 zł. Środki pozyskane z licytacji i sprzedaży książek zostaną przeznaczone na leczenie podopiecznych ośrodka zdrowia Flamboyant, co oznacza „płomień Afryki”.

Małgorzata Omilian-Mucharska,
Biblioteka Główna

Uroczystość czepkowania absolwentów kierunków pielęgniarstwa i położnictwa

Absolwenci studiów stacjonarnych I stopnia kierunków pielęgniarstwo i położnictwo złożyli ślubowanie podczas czepkowania, które odbyło się 14 czerwca br. w Atheneum Gedanense Novum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Ceremonia ta zakończyła ważny etap w życiu studentów. Odbierając czepki, otrzymali oni bowiem możliwość rozpoczęcia pracy zawodowej. Tytuł licencjata pielęgniarstwa uzyskało 62, zaś tytuł licencjata położnictwa 34 studentów.

Charakter uroczystości był wyjątkowo podniosły. Aula im. prof. Olgierda Narkiewicza wypełniła się absolwentami ubranymi w białe mundury medyczne. Obecni podczas uroczystości byli również członkowie rodzin i przyjaciele absolwentów, władze i pracownicy Uczelni oraz goście. Uroczystość zawsze rozpoczyna się od wniesienia lampionów przez studentki ubrane w tradycyjne stroje. Lampiony przypominają o prekursorce zawodu – Florencji Nightingale, a światło ich płonie podczas całej ceremonii. Symbolizuje ono życie powierzone w ręce pielęgniarek i położnych. Uroczystość otworzyła prodziekan Wydziału Nauk o Zdrowiu, kierownik Katedry Pielęgniarstwa dr hab. Aleksandra Gaworska-Krzemińska. W trakcie ceremonii

słychać było śpiew Chóru Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Każdy z absolwentów wypowiedział tekst ślubowania, który stanowi fragment Kodeksu Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej, przysięgając tym samym rzetelnie realizować obowiązki zawodowe, przestrzegać zasad etyki zawodu, służyć pomocą potrzebującym oraz dbać o honor Uczelni. Wreszcie nadszedł długo wyczekiwany moment nakładania czepków na głowy absolwentów. Pielęgniarki i pielęgniarze otrzymali czepki z rąk: dr hab. Aleksandry Gaworskiej-Krzemińskiej, dr hab. Wioletty Mędrzyckiej -Dąbrowskiej oraz mgr Sylwii Terech-Skóry, zaś czepkowania absolwentów położnictwa dokonały: dr Jolanta Olszewska oraz dr Agnieszka Czerwińska-Osipiak. W oczach absolwentów było widać radość, dumę i wzruszenie. Uroczystość stanowiła okazję do wspomnień, podsumowań, ale przede wszystkim była czasem gratulacji oraz najlepszych życzeń na przyszłość. Na koniec głos zabrali sami absolwenci, dziękując za trud włożony w ich edukację.

Absolwentom raz jeszcze życzymy, aby nigdy nie zabrakło im zapału w niesieniu pomocy drugiemu człowiekowi oraz gratulujemy uzyskania tytułów zawodowych. ■

